

Informes
d'Avaluació 34

**Estudi
sociolingüístic
de l'alumnat de
quart d'ESO a
Catalunya 2022**

Informes
d'Avaluació 34

Estudi
sociolingüístic
de l'alumnat de
quart d'ESO a
Catalunya 2022

URL: <https://educacio.gencat.cat/>

Aquest llibre està publicat amb una llicència Creative Commons Reconeixement-No comercial
Compartir igual 3.0 Espanya.

Per veure'n una còpia, visiteu: <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/es/legalcode.ca>

Els termes de la llicència impliquen que aquest material pot ser:

- reproduït, distribuït i comunicat públicament sempre que se'n reconegui l'autoria;
- reproduït, distribuït i comunicat públicament sempre que l'ús no sigui comercial, i
- utilitzat per generar una obra derivada sempre que aquesta quedi subjecta a una llicència idèntica a aquesta

Estudi sociolingüístic de l'alumnat de quart d'ESO a Catalunya. 2022

Coordinació de l'estudi

Carles Vega i Castellví (president del Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu), Maria del Mar Alonso García (secretària executiva), Carmina Pinya i Salomó (exsecretària executiva) i Ernest Querol Puig (assessor tècnic docent)

Elaboració de l'informe

Mònica Pereña Pérez, Isabel Besson Masplà, Carmen Segura Rabinad, Anna Hernandez Villaró i Pau Torres Menéndez (Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu)

Tractament i anàlisi de dades

Marc Martínez Pons i Roger Pallàs Duran (Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu)

Correcció

Isidre Muñoz Ramos (assessor tècnic docent)

© Generalitat de Catalunya
Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu
Departament d'Educació

Barcelona, setembre de 2023

PRESENTACIÓ

El Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu s'ha preocupat, històricament, per la relació entre les variables contextuais de caràcter lingüístic i els resultats de les avaluacions del sistema, ja que, a més d'aportar-ne informació rellevant, caracteritzen globalment el sistema educatiu català. El 2006 es va passar, per primer cop, el qüestionari sociolingüístic a quart d'ESO, el qual va proporcionar una visió més completa de les variables associades als resultats de l'alumnat i la informació sobre els seus usos i les seues representacions lingüístiques. Posteriorment, se n'han fet tres onades més els anys 2013, 2021 i 2022. Les interpretacions derivades de l'anàlisi d'aquestes dades pretenen ser útils per a la millora de la pràctica pedagògica en els centres i, alhora, proporcionar als responsables de les polítiques educatives informació útil per a la presa de decisions sobre el conjunt del sistema educatiu.

La finalitat del qüestionari del 2022 ha estat, principalment, contrastar-ne les dades amb les de l'edició del 2021—que van ser l'origen de totes les accions que han posat en marxa el Govern i el Departament d'Educació per potenciar l'ús del català als centres educatius— i disposar de dades del mateix curs en què, i amb voluntat de continuïtat, també s'aplica el qüestionari sociolingüístic a sisè d'educació primària per primera vegada.

La naturalesa mostral de l'estudi no ha de ser un menyscapse de la veracitat dels seus resultats, ans al contrari: la pretensió del CSASE és que tinguin la màxima fiabilitat. Per això mateix es va fer una tria aleatòria alhora que representativa de centres, d'acord amb les variables de titularitat, grandària de l'hàbitat on se situa, complexitat i grandària del centre, per tal d'obtenir resultats estadísticament significatius, de tal manera que puguin ser extrapolats al conjunt de població d'alumnes de quart d'ESO. Igualment, la metodologia emprada garanteix la representativitat dels resultats i, per tant, possibilita la comparació d'aquelles preguntes que s'han mantingut en tots els qüestionaris.

Una vegada més, l'estudi detecta una caiguda sostinguda del pes de la llengua catalana com a llengua d'*identificació* a favor de la identificació amb totes dues llengües, català i castellà. També confirma que és als usos formals o institucionals en el context escolar on el català es troba més consolidat, amb un lleuger increment de l'ús (0,9%) per part del professorat però amb un decrement de gairebé 8 punts per part de l'alumnat. Pel que fa als usos informals, malgrat que es donen també dins de l'àmbit acadèmic, l'ús del català no és tan generalitzat i es constata que la llengua catalana continua perdent presència entre el grup d'alumnat. Fora de l'horari lectiu, l'ús del català entre l'alumnat i el professorat és inferior al que es fa dins de classe, amb una diferència de fins a 8 punts percentuals. I, en l'àmbit més informal (és a dir, en la comunicació entre l'alumnat fora de classe), és on el català té la menor presència.

Aquestes i altres dades són tractades de forma aprofundida i presentades més profusament en l'estudi que us presento. Tot ha estat possible gràcies al magnífic treball de les diverses persones que han intervingut en el disseny, l'elaboració i el pilotatge dels qüestionaris, l'anàlisi de les dades, la redacció i la publicació d'aquest estudi. Vull agrair-los el seu rigor i compromís amb la feina ben feta. Com vull agrair, igualment, als centres on es va administrar el qüestionari, la seua esplèndida col·laboració.

Carles Vega Castellví

President del Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu de Catalunya

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ	4
2. CARACTERÍSTIQUES DE L'ESTUDI	4
3. DADES DESCRIPTIVES DE L'ALUMNAT I DE LES FAMÍLIES	5
4. DADES SOCIOLINGÜÍSTIQUES FAMILIARS	8
4.1. Llengua inicial de l'alumnat.....	8
4.1.1. La llengua inicial de l'alumnat i la seva situació en el grup de parla	9
4.1.2. La llengua inicial de l'alumnat i l'ús del català	9
4.2. Llengua d' <i>identificació</i> de l'alumnat	10
4.2.1. La llengua d' <i>identificació</i> de l'alumnat i la llengua inicial	11
4.2.2. La llengua d' <i>identificació</i> de l'alumnat i l'ús del català	12
4.2.3. La llengua d' <i>identificació</i> de l'alumnat i la situació en el grup de parla	13
4.2.4. La llengua d' <i>identificació</i> de l'alumnat i l'origen geogràfic.....	13
4.2.5. La llengua d' <i>identificació</i> de l'alumnat i la titularitat del centre	14
4.2.6. Llengua d' <i>identificació</i> de l'alumnat i la grandària dels municipis on és el centre.....	15
5. USOS LINGÜÍSTICS EN LA FAMÍLIA	16
5.1. La llengua de convivència a les llars de l'alumnat.....	16
5.2. La llengua de comunicació entre els progenitors de l'alumnat	17
6. DADES SOCIOLINGÜÍSTIQUES DELS CENTRES EDUCATIUS.....	17
6.1. Usos lingüístics del professorat amb el grup-classe segons l'alumnat	17
6.2. Usos lingüístics de l'alumnat amb el professorat a l'aula segons l'alumnat.....	18
6.3. Usos lingüístics de l'alumnat a l'hora de treball en grup a classe	19
6.4. Usos lingüístics de l'alumnat fora de classe	23
6.4.1. Llengua utilitzada per l'alumnat per dirigir-se al professorat	23
6.4.2. Llengua utilitzada per l'alumnat amb els companys fora de la classe .	27
6.4.3. Llengua d'ús de l'alumnat amb els amics i les amigues de fora del centre	30
7. ACTIVITATS I LLENGUA FORA DEL CONTEXT ESCOLAR	33
7.1. Usos lingüístics en les activitats extraescolars	33
7.1.1. Activitats de música.....	33
7.1.2. Activitats de teatre	34
7.1.3. Activitats esportives	34
7.1.4. Participació en associacions	35
7.1.5. Activitats durant el temps de lleure.....	35
8. REPRESENTACIONS I ASPIRACIONS LINGÜÍSTIQUES DE L'ALUMNAT	37
8.1. Les representacions passades i futures sobre l'ús del català.....	40
8.2. Com haurien de ser els usos del català segons l'alumnat?	43
8.3. Representacions futures	45
9. SÍNTESI FINAL	52

1. INTRODUCCIÓ

En aquest document es presenten els resultats del qüestionari sociolingüístic aplicat a una mostra d'alumnat que va participar en l'avaluació de quart d'ESO a Catalunya l'any 2022, i es comparen amb els resultats obtinguts l'any anterior. Concretament, s'hi analitzen les dades sociolingüístiques familiars i els usos lingüístics generals en el context escolar i en les activitats fora del centre d'aquest alumnat.

Les interpretacions derivades de l'anàlisi d'aquestes dades pretenen ser útils per a la millora de la pràctica pedagògica en els centres i, alhora, proporcionar als responsables de les polítiques educatives informació útil per a la presa de decisions sobre el conjunt del sistema educatiu.

El qüestionari sociolingüístic s'ha anat realitzant cada set anys. Això no obstant, la tercera onada del qüestionari, que hauria d'haver recollit les dades de l'any 2020, es va endarrerir un curs acadèmic a causa del confinament i de la corresponent interrupció de l'activitat lectiva presencial dels centres educatius.

Malgrat que durant el curs 2021-2022 no s'havia de tornar a passar el qüestionari sociodemogràfic i lingüístic, s'ha volgut comprovar, d'una banda, si les dades havien canviat en un curs de diferència i, de l'altra, si els resultats de tot el procés de recerca de les dues últimes onades eren coincidents.

La finalitat principal d'aquest document és, doncs, comprovar la variació dels resultats de l'enquesta en un sol curs (del 2020-2021 al 2021-2022).

2. CARACTERÍSTIQUES DE L'ESTUDI

El qüestionari de 2022 s'ha aplicat a una mostra de 3.519 alumnes, la més gran de totes les onades (2006: 1.500 alumnes; 2013: 2.552 alumnes; 2021: 3.205 alumnes). Els canvis més importants s'han produït en la selecció de la mostra: el 2006, els centres en què es va aplicar el qüestionari van ser els mateixos que van participar en l'estudi internacional PISA. En les edicions del 2013, 2021 i 2022, s'han triat 50, 55 i 54 centres, respectivament, de la totalitat dels que han fet l'avaluació de quart d'ESO.

En les quatre edicions el procediment de mostreig utilitzat és bietàpic estratificat. Amb tot, les variables emprades per configurar els estrats dels centres han variat: al 2006 van ser la titularitat i la grandària del municipi on se situava el centre, mentre que en les altres s'hi han afegit la complexitat del centre. Una altra diferència és que l'any 2006 es va seleccionar aleatòriament un màxim de 35 alumnes per centre, mentre que en les onades següents hi ha participat tot l'alumnat dels centres que va seguir el procés de correcció externa en l'avaluació de quart d'ESO.

Com en les onades precedents, els centres escollits al 2022 es distribueixen de manera proporcional al pes que tenen en els diversos serveis territorials en què s'organitza el Departament d'Educació. Malgrat les variacions en la selecció de la mostra, la metodologia emprada en les quatre edicions garanteix la representativitat dels resultats i, per tant, possibilita la comparació d'aquelles preguntes que s'han mantingut en els qüestionaris del 2006, de 2013, de 2021 i de 2022.

Si es vol informació més detallada sobre l'elaboració i contingut del qüestionari, població i mostra avaluada, i recollida d'informació es pot consultar l'[Informe d'avaluació.32](#).

Canvis en el contingut del qüestionari lingüístic

L'Estudi sociodemogràfic i lingüístic de l'alumnat de quart d'ESO de Catalunya (núm. 11 , 19 i 29 de la col·lecció [Informes d'Avaluació](#)) ha estat el referent principal per a la definició de les dimensions sociolingüístiques de l'enquesta del 2022 tot i que, prèviament, per delimitar el ventall de variables considerades, es van tenir en compte diversos qüestionaris elaborats per altres organismes d'avaluació, tant d'àmbit estatal com internacional. Aquests informes han estat els referents principals per a la definició de les dimensions sociolingüístiques de l'enquesta. Els apartats "Dades sociolingüístiques familiars", "Llengua i context escolar" i "Usos lingüístics" són una selecció dels que es van incloure en el qüestionari de 2006 sota els mateixos epígrafs. Igualment, la majoria de preguntes incloses en l'apartat "Activitats i llengua fora del context escolar" ja eren presents en els qüestionaris de 2006, de 2013 i de 2021.

La majoria dels ítems de les dimensions que es refereixen a les dades descriptives de l'alumnat i de la família ja eren presents en la primera edició. En la segona, se n'hi afegixen de nous per aprofundir en el perfil sociolingüístic de l'alumnat de quart d'ESO i de les seves famílies. A tall d'exemple, el 2013 es va preguntar per l'origen geogràfic de les persones nascudes a l'estranger, ja que es volia contrastar si les percepcions d'aquests alumnes eren diferents segons l'àrea geogràfica de la qual procedien.

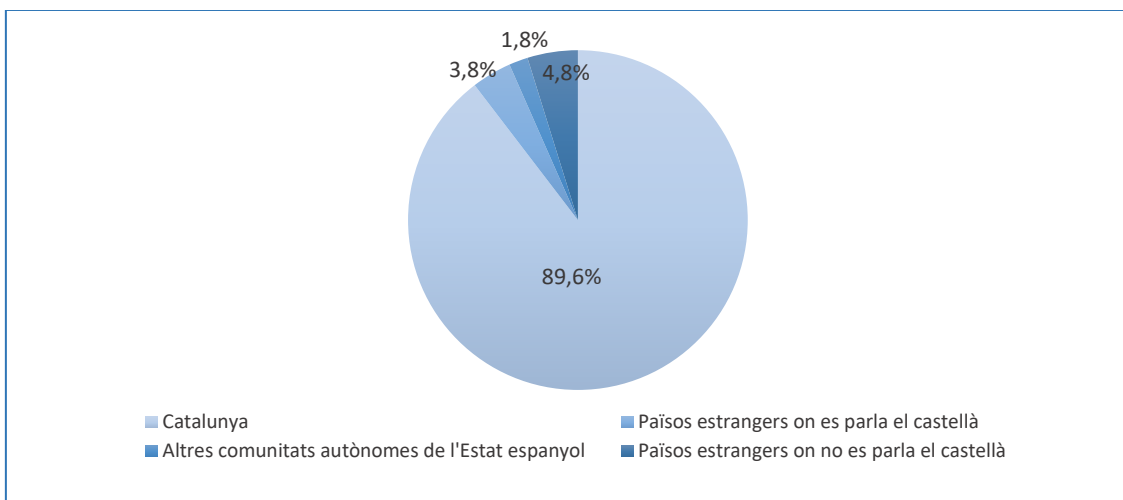
En les edicions de l'estudi sociodemogràfic i lingüístic del 2021 i del 2022 es mantenen les dimensions que es van introduir el 2013 i s'hi afegix la novetat de considerar i preguntar a l'alumnat el tipus de família que tenen.

3. DADES DESCRIPTIVES DE L'ALUMNAT I DE LES FAMÍLIES

La distribució segons el gènere és molt similar a la de l'any 2021. Un 50,3% són noies (49,4% el 2021) i un 49,7%, nois (50,6% el 2021).

En relació al lloc de naixement, al gràfic següent s'observa que el 89,6% de l'alumnat ha nascut a Catalunya, així com un 4,8% ho ha fet en països estrangers on no es parla el castellà, un 3,8% en països estrangers on es parla el castellà i un 1,8% en altres comunitats autònomes de l'Estat espanyol.

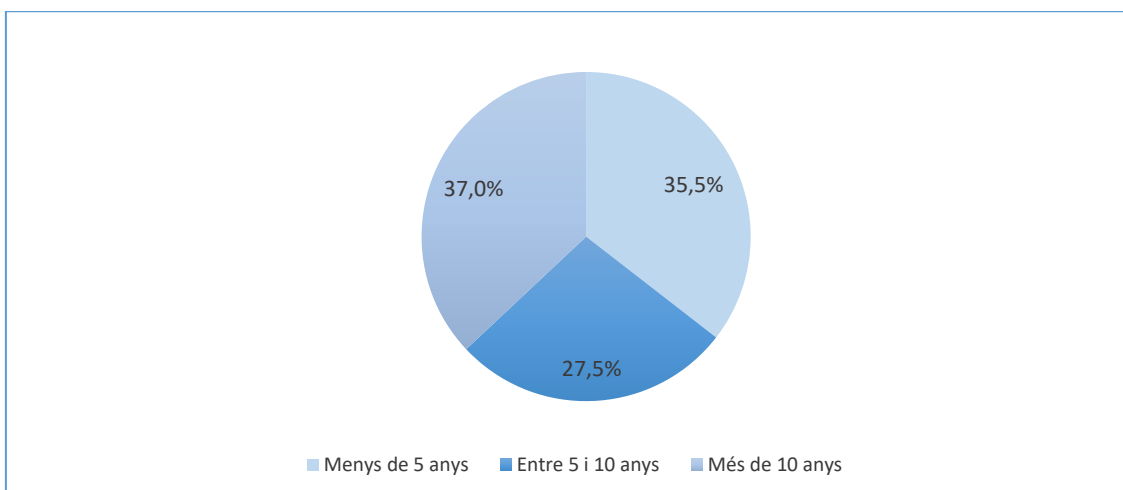
Gràfic 3.1. Origen geogràfic de l'alumnat de quart d'ESO

Aquestes dades respecte a les de l'edició de 2021 evidencien que l'alumnat nascut en altres comunitats autònomes ha baixat (d'un 3,3% a un 1,8% el 2022) i el nascut a Catalunya ha augmentat (d'un 83,1% es passa a un 86,1% el 2022). Cal destacar que el percentatge d'alumnat nascut a l'estranger el 2021 va decaure 7 punts percentuals respecte a l'onada de 2013, i el 2022 registra un 8,6% d'alumnat nascut a l'estranger, és a dir, 2 punts menys que l'any 2021.

Tanmateix, cal destacar que, malgrat el descens de l'alumnat nascut fora d'Estat espanyol, el percentatge d'alumnes que han arribat a Catalunya fa menys de 5 anys és molt alt. Entre l'onada del 2013 i la del 2021 es va doblar, passant del 14,3% al 30% i ha seguit creixent fins al 35,5% el 2022.

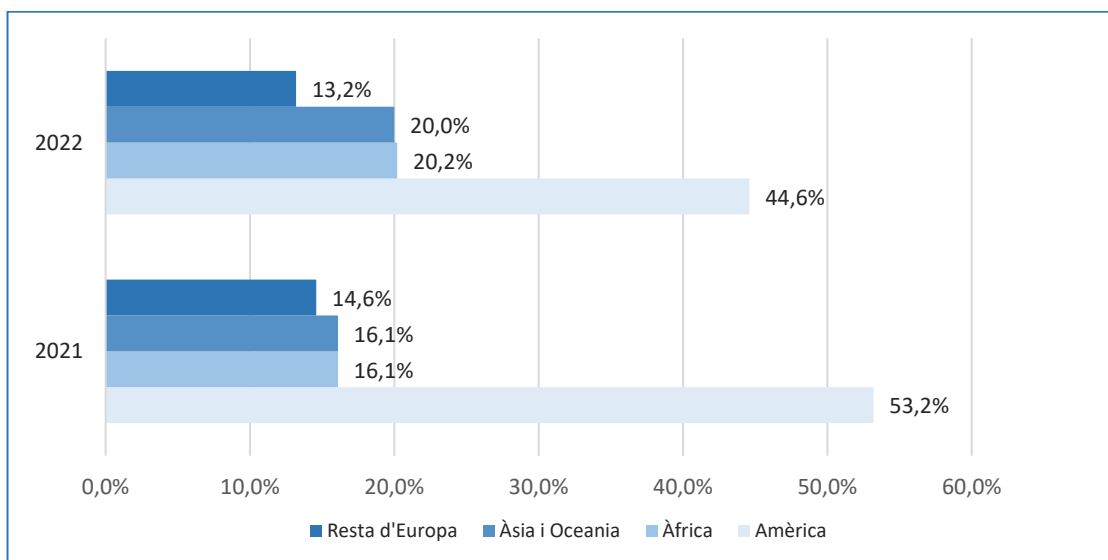
Gràfic 3.2. Edat d'arribada a Catalunya de l'alumnat estranger

Al gràfic següent s'aprecia com en l'edició de 2022 ha disminuït el percentatge d'alumnes nascuts fora d'Espanya. En aquest sentit, els que provenen de l'Amèrica Central i l'Amèrica del Sud han passat d'un 52% el 2021 a un 44,6% el 2022, i els que provenen de la resta de la Unió

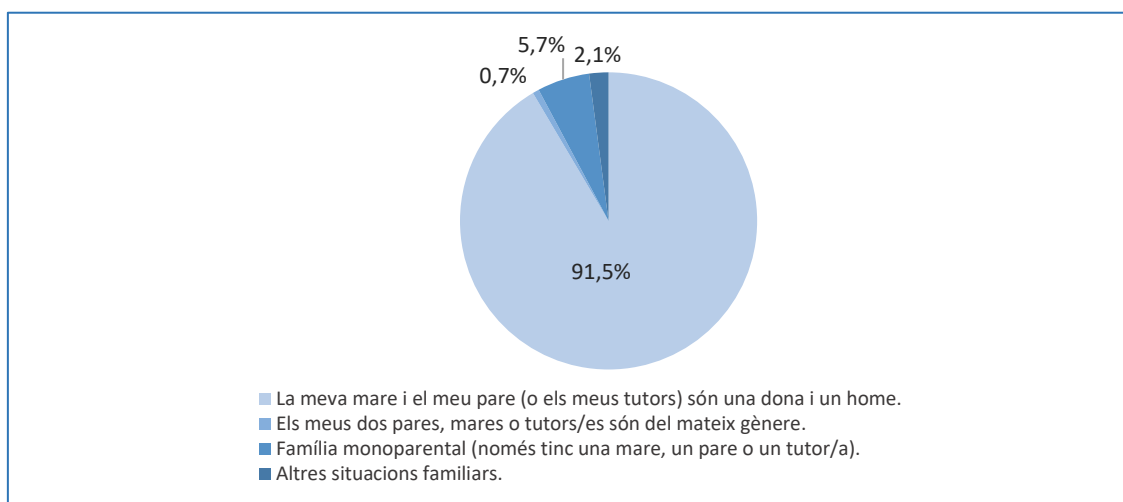
Europea han passat d'un 18% el 2021 a un 13,2% el 2022. En canvi, l'alumnat nascut a Àsia i Oceania ha augmentat d'un 6% l'any 2021 a un 20% l'any 2022.

Gràfic 3.3. Origen geogràfic de l'alumnat nascut a l'estranger. Mostres de 2021 i 2022

Pel que fa a l'estructura familiar de l'alumnat, s'evidencia que el model tradicional de mare i pare de diferent gènere és l'opció majoritària amb un 91,5% de les respostes (heteroparental). Un 5,7% de l'alumnat respon que té una família amb un sol pare o mare (monoparental) i un 0,7% diu que té dos pares/mares del mateix gènere (homoparental). El 2021 els resultats eren molt similars, amb un 88,5% de famílies heteroparentals, un 6,6% de monoparentals i un 1,3% d'homoparentals. Per tant, el lleuger increment en el nombre de famílies heteroparentals i el lleuger descens de les monoparentals i homoparentals no es poden considerar significatius.

Gràfic 3.4. Estructura familiar de l'alumnat de quart d'ESO

En l'enquesta de l'onada del 2022, un 69% de les mares i un 68,4% dels pares són nascuts a Catalunya, una tendència que es manté respecte de les dades del 2021 quan dues terceres parts de l'alumnat afirmaven que tenien un pare (67,7%) i una mare (65,3%) nascuts a

Catalunya. El nombre de pares i mares d'origen estranger és, en ambdós casos, superior al dels qui procedien d'un altre lloc d'Espanya.

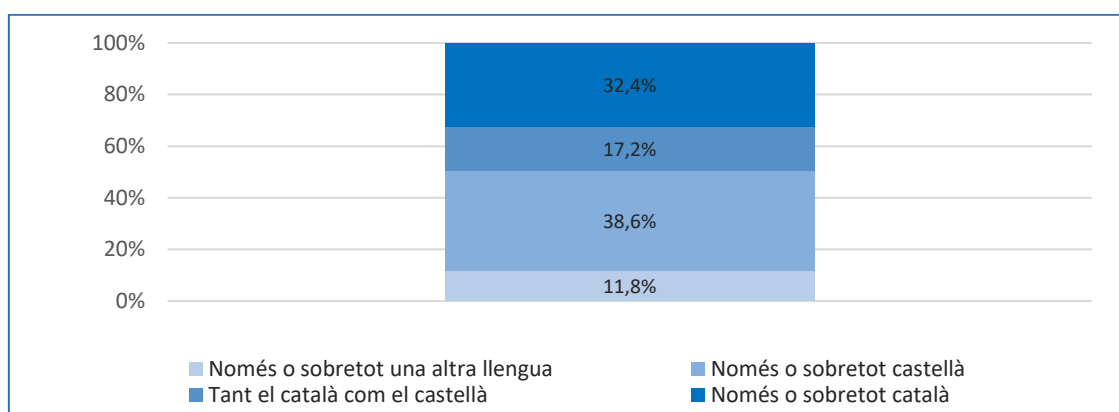
Es poden consultar més dades sociodemogràfiques a l'estudi de context ([Informes d'avaluació .32](#))

4. DADES SOCIOLINGÜÍSTIQUES FAMILIARS

4.1. Llengua inicial de l'alumnat

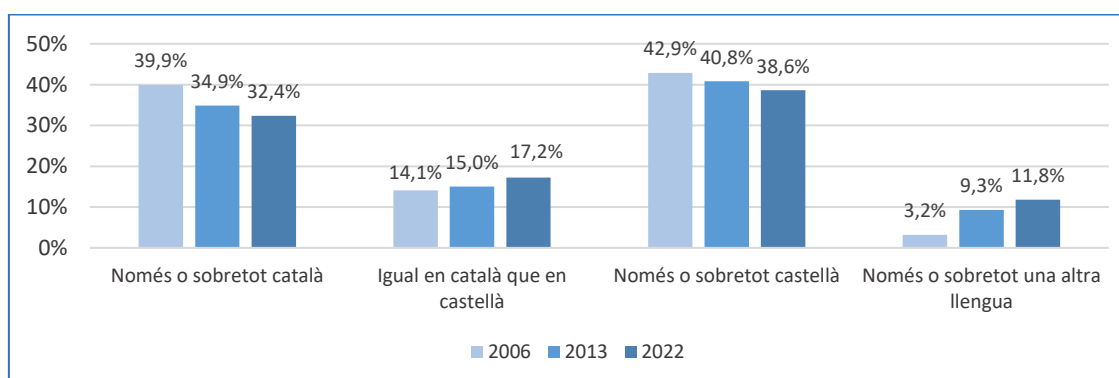
Com es pot observar en el gràfic següent, un 38,6% de l'alumnat afirma que la llengua que va parlar primer a casa va ser només o sobretot castellà i un 32,4% diu que va ser només o sobretot català. El 17,2% afirma que va usar ambdues llengües – tant el català com el castellà- i un 11,8% manifesta que la seva llengua inicial va ser només o sobretot una altra.

Gràfic 4.1. Llengua inicial de l'alumnat de quart d'ESO. Onada 2022

En el gràfic següent, que compara aquestes dades amb les d'onades anteriors, es posa de manifest un lleuger augment de l'opció que mostra que la llengua inicial és tant el català com el castellà i un decrement en el fet de parlar només català o només castellà i un increment en el fet de parlar una altra llengua.

Gràfic 4.2. Llengua inicial de l'alumnat de quart d'ESO. Comparativa 2006-2013-2022

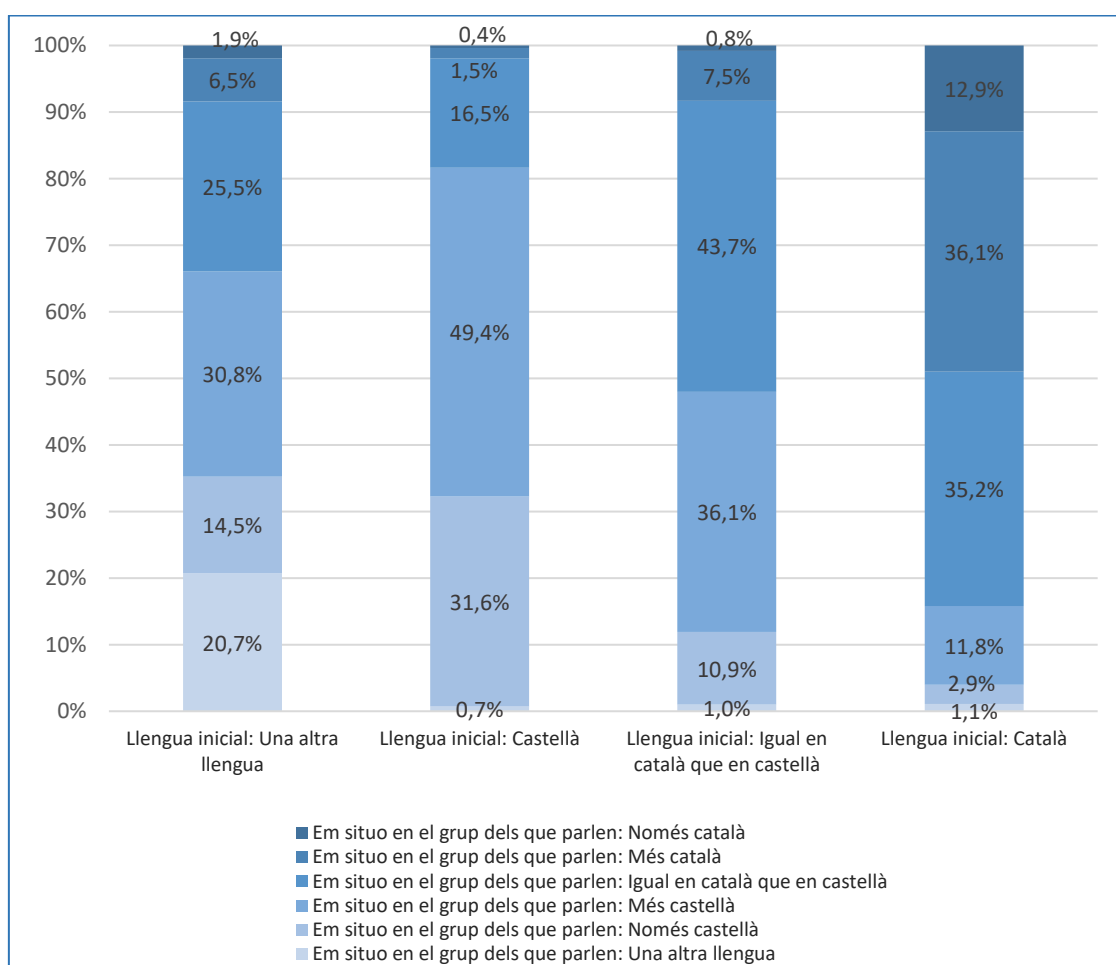
4.1.1. La llengua inicial de l'alumnat i la seva situació en el grup de parla

Tenint en compte la llengua inicial de l'alumnat, en el gràfic següent s'aprecia que gairebé la meitat (un 49,4%) del que ha tingut el castellà se situa en el grup dels que més parlen castellà i un 31,6% en el de només castellà. També destaca que un 43,7% dels que tenen com a llengua inicial el català i el castellà es considera dins d'aquest mateix grup de parla i un 36,1% en el grup de més castellà.

Un 12,9% de l'alumnat que té el català com a llengua inicial se situa en el grup dels que parlen només català, un 36,1% en el grup que parla més català i un 35,2% en el de tant català com castellà. Un 11,8% diu que parla només castellà.

L'alumnat que ha tingut una altra llengua inicial, que no ha estat ni el català ni el castellà, es distribueix majoritàriament entre els grups que parlen més en castellà (un 30,8%) i els que parlen tant català com castellà (un 25,5%).

Gràfic 4.3. Situació per grups en funció de la llengua que parla l'alumnat

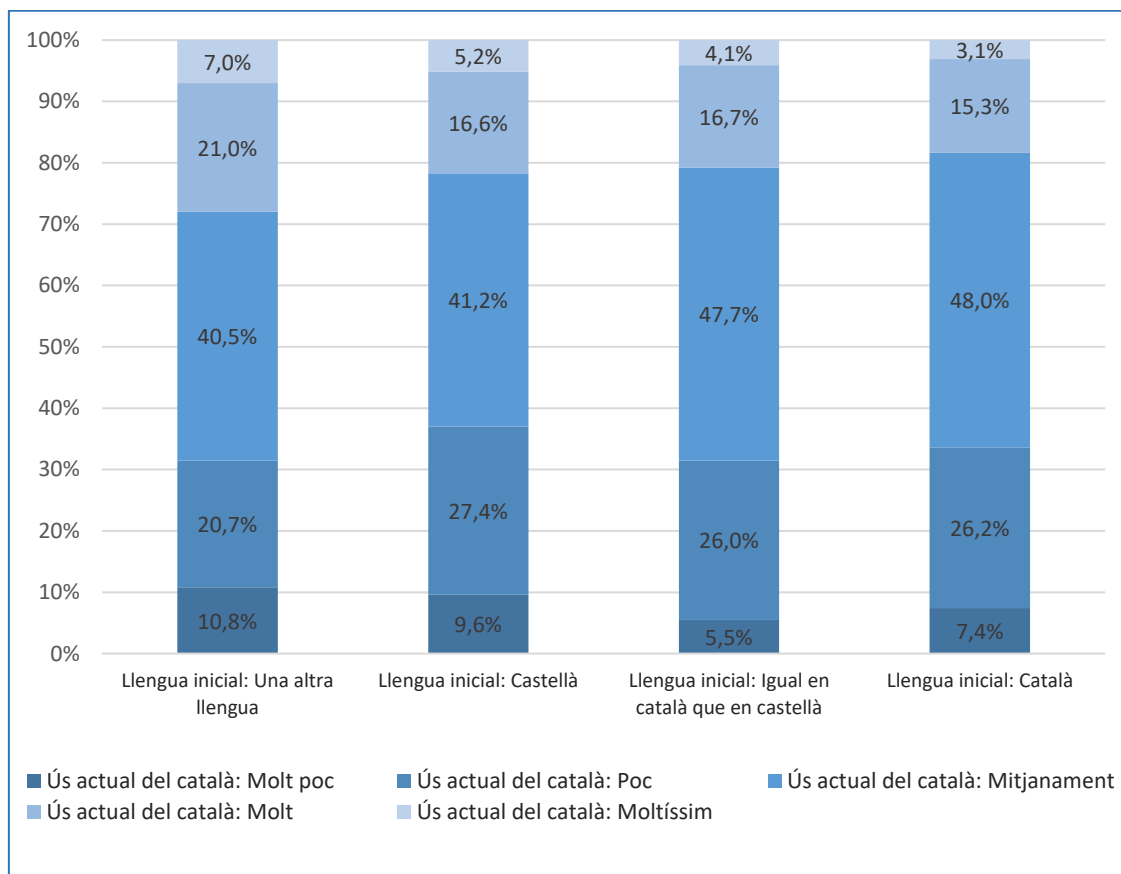

4.1.2. La llengua inicial de l'alumnat i l'ús del català

Igualment, a partir de la llengua inicial de cadascú podem veure la percepció individual respecte de l'ús actual del català. A la taula següent s'observa que la majoria d'alumnat, al voltant d'un 45% de mitjana, independentment de la seva llengua inicial, valora mitjanament l'ús que es fa del català.

També destaca la coincidència entre els grups d'alumnat a l'hora de considerar que es fa poc ús del català: un 26,2% dels que tenen el català com a llengua inicial, un 27,4% dels que tenen el català i el castellà com a llengües inicials, un 26,2% dels que tenen el castellà i un 20,7% dels que tenen una altra llengua. Així mateix, hi ha un 16,6% dels que tenen el castellà com a llengua inicial, un 16,7% dels que tenen el català i el castellà, i un 15,3% dels que tenen una altra llengua, que consideren que se'n fa molt d'ús.

Gràfic 4.4. Percepció de l'alumnat respecte de l'ús de les llengües

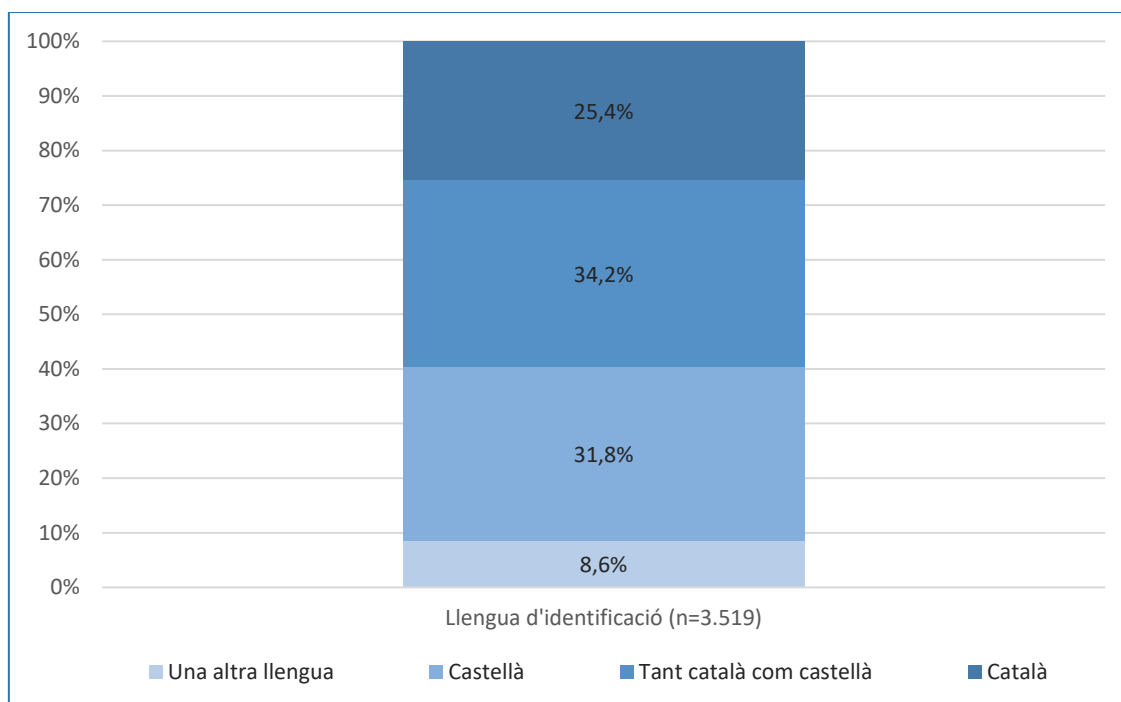
Si es comparen aquestes dades amb les dels anys anteriors, s'observa una tendència de retrocés lleu de l'ús exclusiu de cadascuna de les dues llengües majoritàries de Catalunya (més de 2 punts cadascuna), en favor de l'ús indistint de totes dues, que creix vora de tres punts. També augmenta gairebé dos punts el nombre de parlants inicials d'una altra llengua.

4.2. Llengua d'identificació de l'alumnat

La resposta a la pregunta "Quina és la teva llengua?" és la que es considera com la llengua d'identificació.

Per a un 34,2% de l'alumnat la seva llengua d'identificació és tant el català com el castellà, mentre que en l'onada del 2021, ho considerava un 27%. Al 2022 un 31,8% s'identifica amb el castellà i un 25,4% amb el català. En l'onada 2021 eren un 37% i un 27%, respectivament. Pel que fa a l'alumnat que respon que la seva és una altra llengua, la proporció no ha variat entre el 2022 (8,6%) i el 2021 (8,9%).

Gràfic 4.5. Llengua d'identificació de l'alumnat

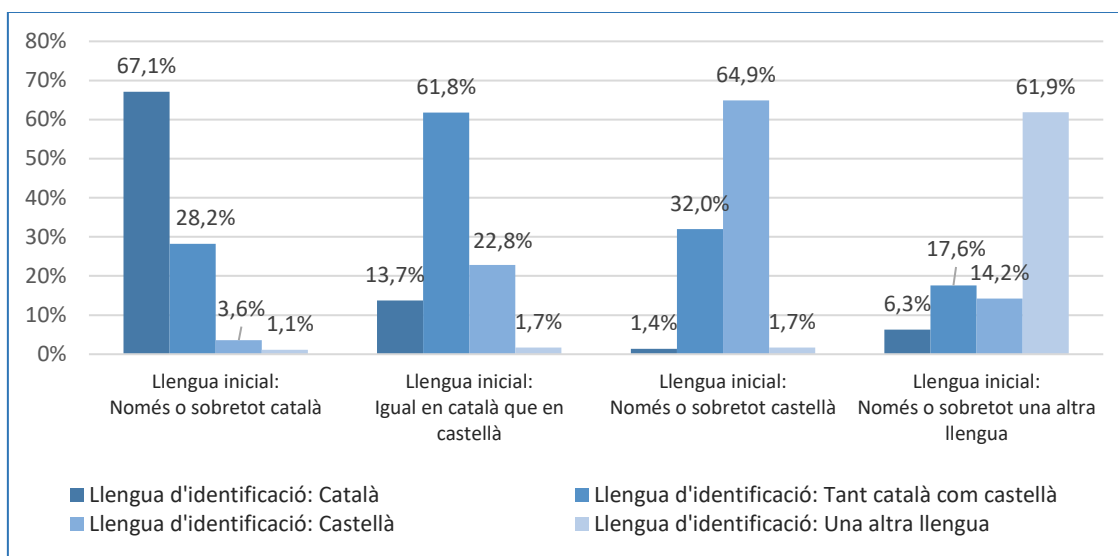
4.2.1. La llengua d'identificació de l'alumnat i la llengua inicial

Si s'encreua la llengua inicial de l'alumnat amb les respostes a "Quina és la teva llengua?" s'observa que la majoria, més d'un 60%, s'identifica amb la seva llengua inicial. Tanmateix, hi ha diferències remarcables entre els parlants inicials de castellà i els qui parlen tant català com castellà. Aquesta pauta ja s'observava en les enquestes aplicades en anys anteriors.

Per una banda, al voltant d'un 30% d'alumnat que ha tingut el castellà (un 32%) o el català (un 28,2%) com a llengua inicial, s'identifica amb el grup d'igual català que castellà. També destaca que un 17,6% de l'alumnat que ha tingut una altra llengua inicial s'identifica amb aquest mateix grup. D'altra banda, un 22,8% de l'alumnat amb llengua inicial català i castellà, i un 14,2% del que ha tingut unes altres llengües inicials, s'identifica amb el grup de castellà.

Hi ha molts alumnes que, tot i tenir el català o el castellà com a llengües inicials, creuen que la seva llengua és tant el català com el castellà. En conseqüència, el percentatge d'alumnes que responen que la seva llengua és només una d'aquestes dues cau en relació amb el nombre de parlants inicials de català i de castellà.

Gràfic 4.6. Llengua d'identificació segons la llengua inicial de l'alumnat

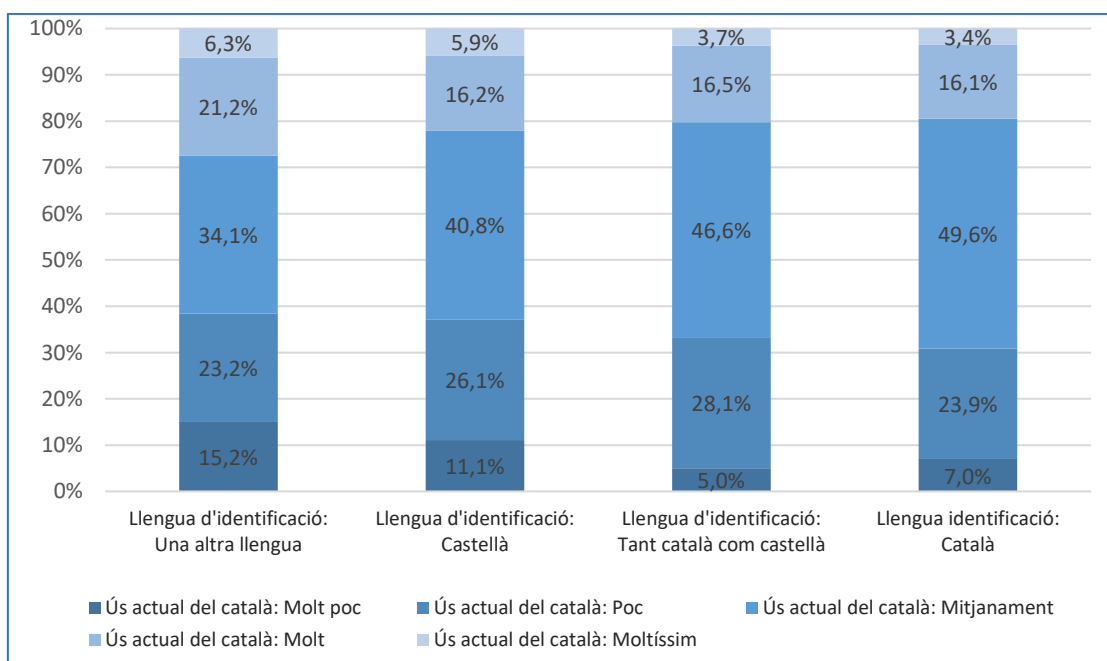

4.2.2. La llengua d'identificació de l'alumnat i l'ús del català

Com es pot observar en el gràfic següent, la major part de l'alumnat considera que la llengua amb què s'identifica té un ús mitjà (un 49,6% el que s'identifica amb el català, un 46,6% el de català i castellà i un 40,8% el de castellà). Només l'alumnat que s'identifica amb una altra llengua s'allunya lleugerament d'aquesta percepció (un 34,1%) i considera que es fa molt d'ús del català (un 21,2%).

També s'aprecia que al voltant d'una quarta part de l'alumnat coincideix en el fet que la seva llengua d'identificació té poc ús (23,9% el català, 28,1% el català i el castellà, 26,1% el castellà i el 23,2% una altra llengua), així com un 16% dels que s'identifiquen amb el català, el castellà i ambdues llengües, respectivament, estimen que se'n fa molt ús.

Gràfic 4.7. Ús de la llengua segons la llengua d'identificació

4.2.3. La llengua d'identificació de l'alumnat i la situació en el grup de parla

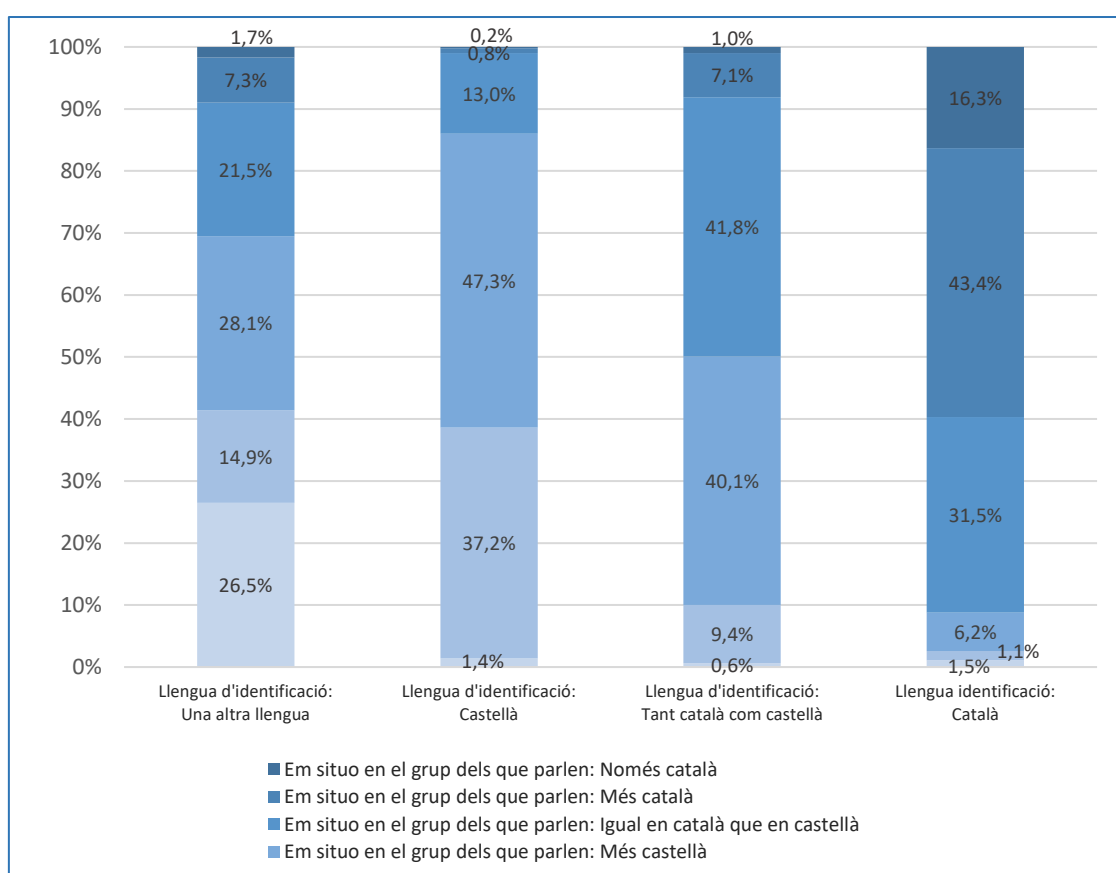
La majoria de l'alumnat que s'identifica amb una determinada llengua se situa en aquest grup de parla. En concret, un 43,4% del que s'identifica amb el català se situa en aquest grup, un 41,8% del grup de català i castellà i un 47,3% del de castellà.

Quant a l'alumnat que s'identifica amb el català, s'observa que un 31,5% se situa en el grup que parla tant català com castellà. En canvi, un 40,1% de l'alumnat que s'identifica amb el català i el castellà se situa en el grup que parla més castellà.

Pel que fa a l'alumnat que s'identifica amb el castellà, un 37,2% se situa en el grup que parla només castellà.

L'alumnat que afirma identificar-se amb una altra llengua se situa de manera similar entre el que parla una altra llengua (un 26,5%), més castellà (un 28,1%) i català i castellà (21,5%).

Gràfic 4.8. Situació per grups de llengua segons la llengua d'identificació

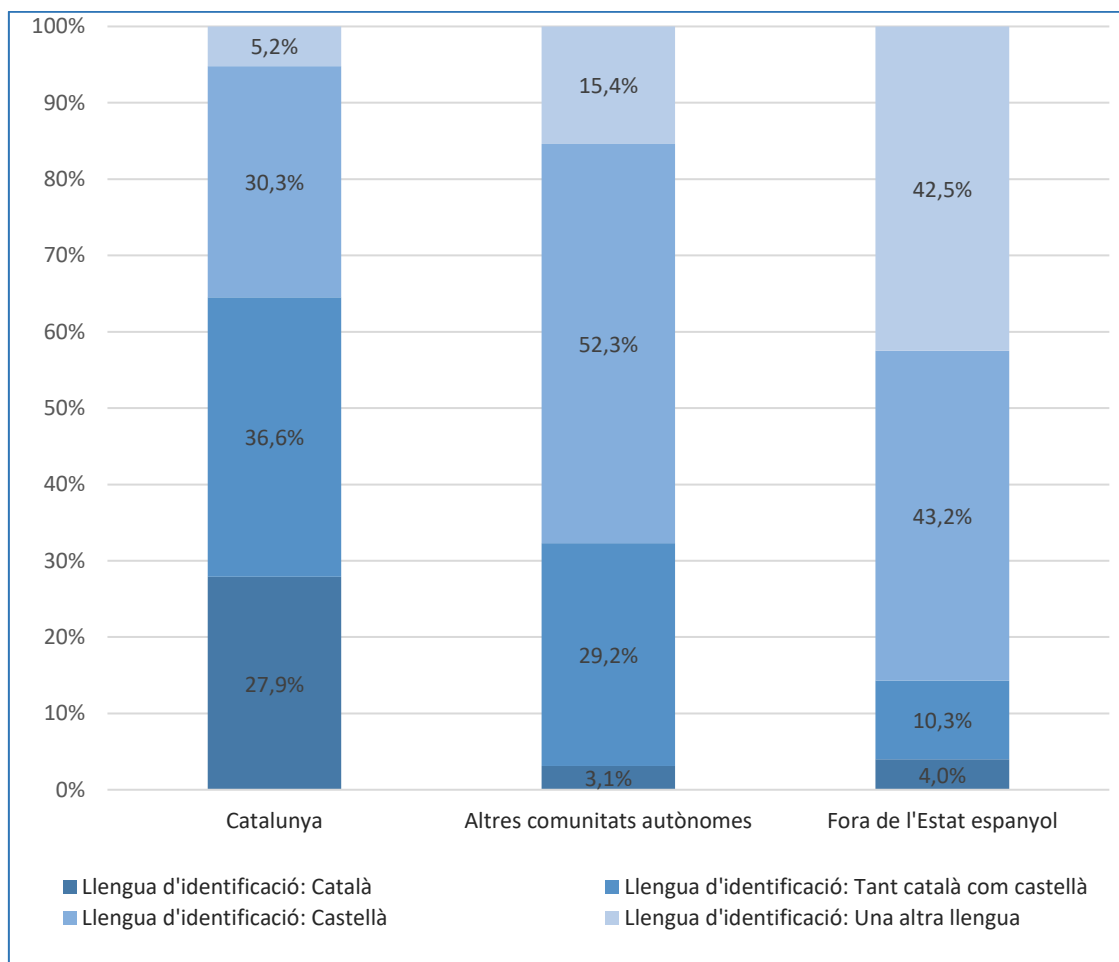
4.2.4. La llengua d'identificació de l'alumnat i l'origen geogràfic

La majoria dels alumnes que han nascut en un altre lloc de l'Estat espanyol o a l'estranger responen que la seva llengua és el castellà, tal com ocorria l'any 2021. Dels que han nascut a l'estranger un 31,8% respon que la seva llengua és una de diferent del català i del castellà.

Al 2022, de l'alumnat nascut a Catalunya (89,6% del total) el 36,6% respon que la seva llengua és tant el català com el castellà, seguit del castellà i del català (30,3% i 27,9%, respectivament). L'any 2021, el 29,7% considerava tant el català com el castellà la seva llengua, mentre que un

34,3% considerava el castellà i un 30,3%, el català. El percentatge d'alumnat que considera que la seva llengua és tant el català com el castellà ha crescut 7 punts respecte de l'any anterior.

Gràfic 4.9. Llengua d'identificació segons el lloc de naixement de l'alumnat de quart d'ESO

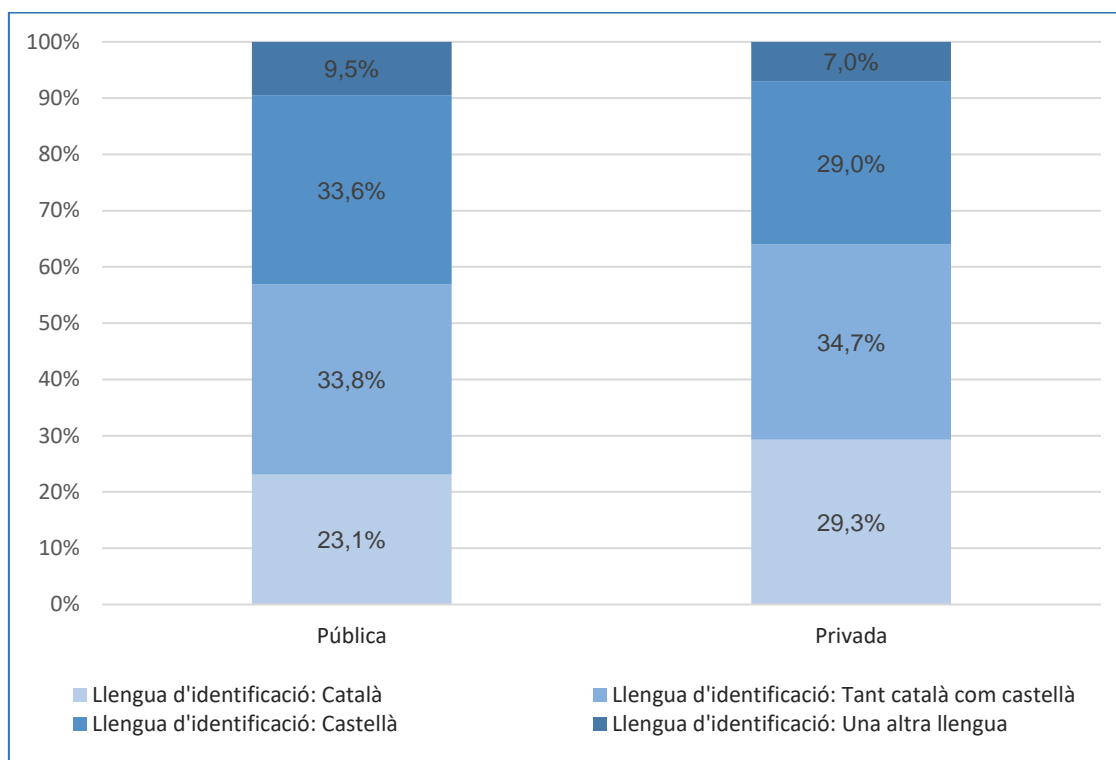
4.2.5. La llengua d'identificació de l'alumnat i la titularitat del centre

A l'onada del 2022 s'observa que una tercera part de l'alumnat tant de centres públics (un 33,8%) com privats (un 34,7%) s'identifica amb les dues llengües, català i castellà. També es palesa que un 4,6% més d'alumnat de centres públics que de privats s'identifica amb el castellà (un 33,6% i un 29%, respectivament) així com un 6,2% més d'alumnat de centres privats que de públics s'inclina pel català (un 29,3% i un 23,1%, respectivament).

A més a més, en el gràfic es posa de manifest que en els centres públics s'igualen les proporcions dels que s'identifiquen amb totes dues llengües (un 33,8%) i amb el castellà (un 33,6%), així com la proporció d'alumnat que s'identifica amb el català (un 29,3%) i el castellà (un 29%) en els centres privats.

El 2021, la llengua d'identificació majoritària, tant als centres públics com als centres privats era el castellà (38,2% i 34,7%, respectivament), en contrast amb anys anteriors, quan la identificació amb el català predominava als centres privats.

Gràfic 4.10. Llengua d'identificació segons la titularitat del centre

4.2.6. La llengua d'identificació de l'alumnat i la grandària dels municipis on és el centre

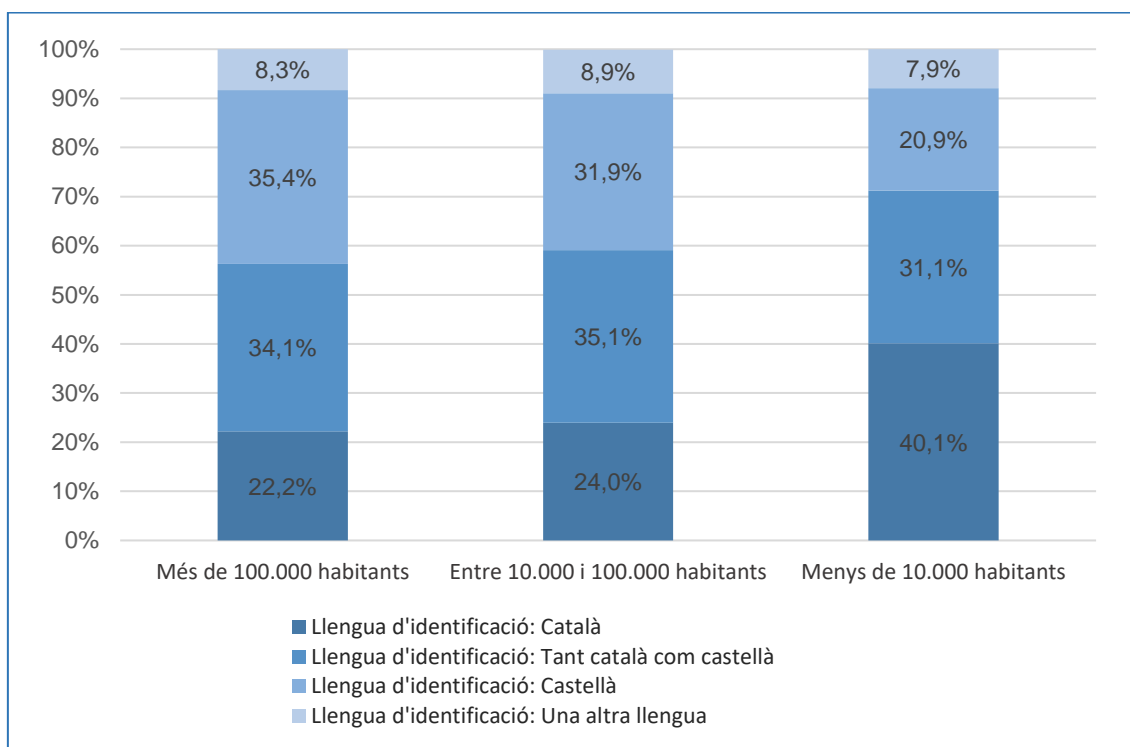
El percentatge d'alumnes que responen que la seva llengua és el català és més elevat als municipis petits (un 40,1%) que als més grans (>100.000 hab. un 22,2% i 10.000-100.000 hab. un 24,0%).

Aquest percentatge del 22,2% d'alumnat dels municipis més grans que s'identifiquen amb el català s'ha incrementat gairebé 4 punts respecte de l'any 2021 (18,6%). Així mateix, l'alumnat que considera tant el català com el castellà la seva llengua, que també decreixia lleugerament en municipis de més de 100.000 habitants, torna a créixer fins al 34,1% el 2022. Pel que fa al percentatge d'alumnat que sent únicament el castellà com la seva llengua, ha passat del 44,9% el 2021 al 35,4% el 2022.

En poblacions d'entre 10.000 i 100.000 habitants, el patró entre les diferents edicions és el mateix que en les ciutats grans, tot i que el percentatge d'alumnat que sent el català com la seva llengua és més alt que en les poblacions grans (28,1% el 2021 i 24% el 2022) amb una tendència decreixent.

A les poblacions de menys de 10.000 habitants, el percentatge d'alumnat que considera el català com la seva llengua és el més alt: 40,1% (38,3% el 2021). En aquestes poblacions decau l'alumnat que considera el castellà com la seva llengua (26% el 2021 i 20,9% el 2022) i el percentatge d'alumnat que considera la seva llengua una de diferent, passa del 10,1% el 2021 al 7,9% el 2022. El percentatge d'alumnat que s'identifica amb totes dues llengües és del 31,1% el 2022.

Gràfic 4.11. Llengua d'identificació segons la grandària del municipi

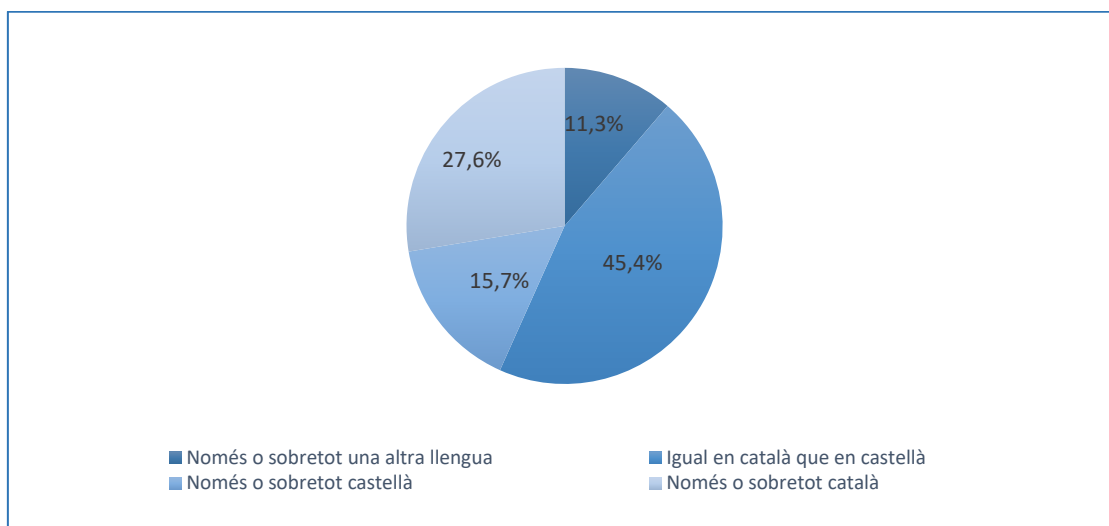

5. USOS LINGÜÍSTICS EN LA FAMÍLIA

5.1. La llengua de convivència a les llars de l'alumnat

La majoria dels alumnes de quart d'ESO consideren que la llengua de convivència a la seva llar és "només o sobretot" el castellà (45,4%). Un 27,6% diu que s'hi comunica en català, mentre que un 15,7% combina les dues llengües i un 11,3% ho fa en una altra llengua. Es tracta de percentatges molt similars a l'onada anterior.

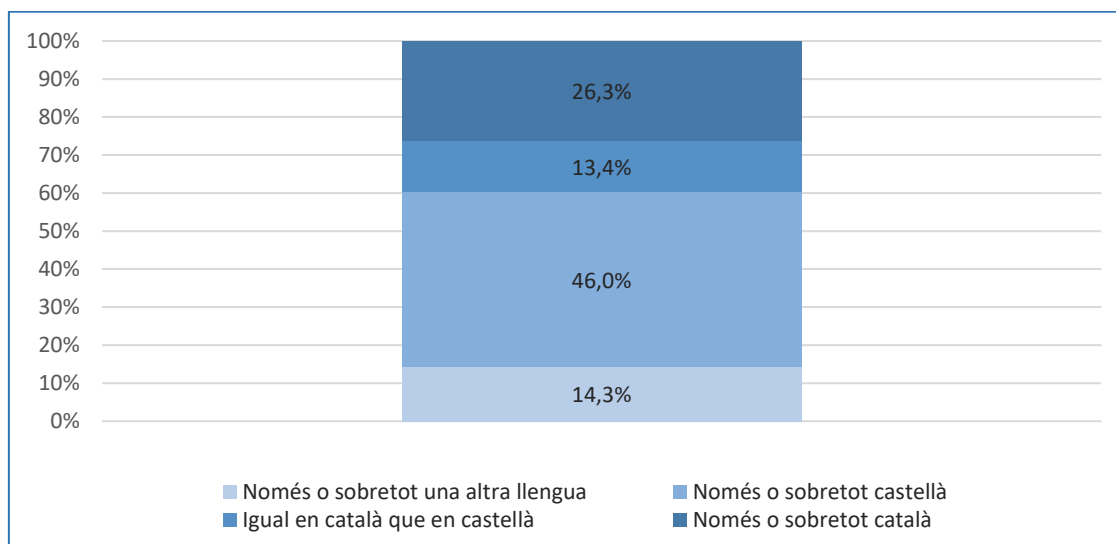
Gràfic 5.1. Llengua de convivència a les llars de l'alumnat de quart d'ESO

5.2. La llengua de comunicació entre els progenitors de l'alumnat

Les respostes de l'alumnat respecte a la llengua de comunicació entre els progenitors de l'alumnat són molt similars a les de la llengua de convivència. Un 46% afirma que es comuniquen només en castellà i un 26,3% que ho fan només en català. Un 13,4% respon que es comuniquen en ambdues llengües i un 15,3% que ho fan en altres llengües.

Gràfic 5.2. Llengua de comunicació entre els progenitors de l'alumnat de quart d'ESO

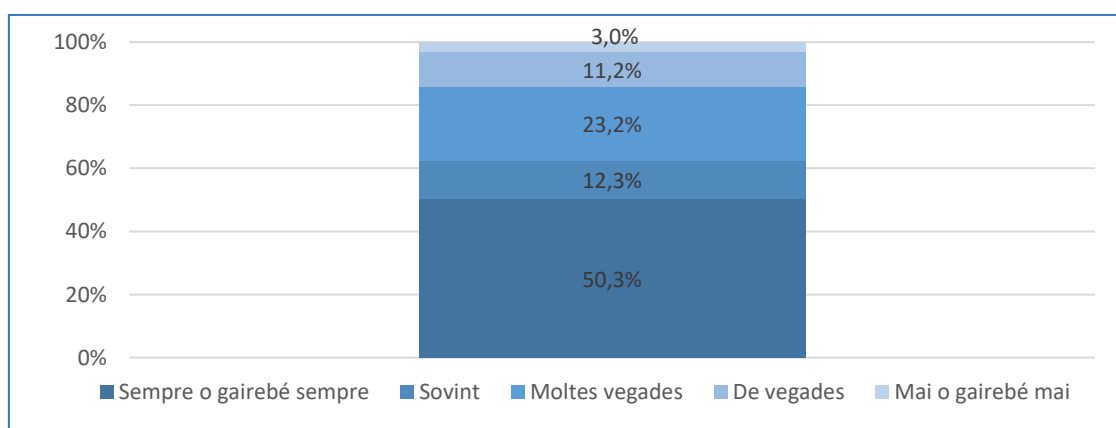

6. DADES SOCIOLINGÜÍSTIQUES DELS CENTRES EDUCATIUS

6.1. Usos lingüístics del professorat amb el grup-classe segons l'alumnat

Un 50,3% de l'alumnat de quart d'ESO respon que quan el professorat parla a tot el grup dins de l'aula usa sempre o gairebé sempre la llengua catalana. Per a un 35,5% el parla sovint o moltes vegades (un 12,3% i un 23,2%, respectivament). Així mateix un 11,2% considera que el parla de vegades i un 3% que no ho fa gairebé mai.

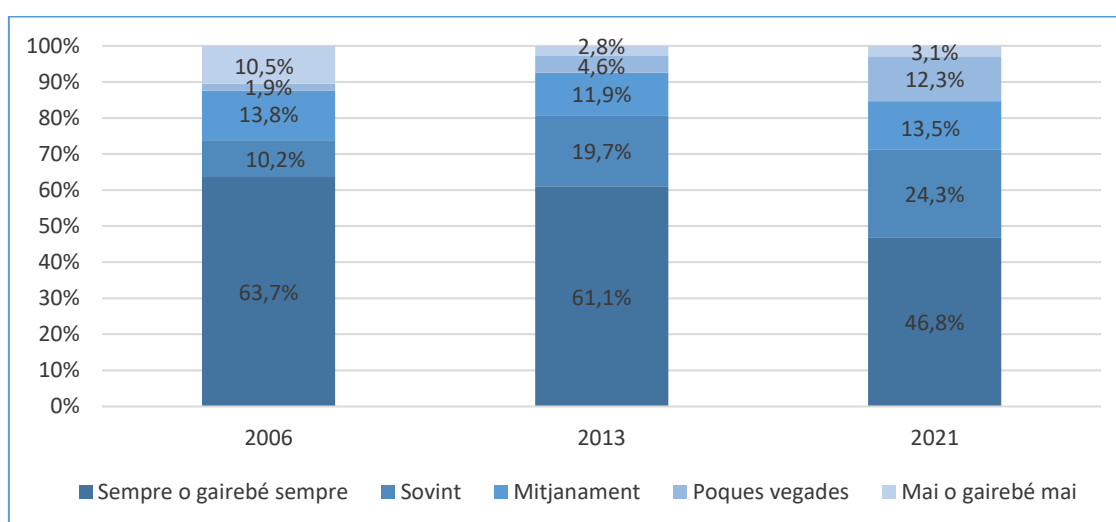
Gràfic 6.1. Usos lingüístics del professorat amb el grup-classe segons l'alumnat

Respecte a les dades del 2021, un 46,8% de l'alumnat considerava que el professorat a l'aula parlava sempre o gairebé sempre català. Un 37,8% va respondre que ho feia sovint o moltes vegades (un 12,3% i un 23,2%) i un 15,4% que el parlava de vegades, o mai o gairebé mai.

Quant a les dades de les onades del 2006 i del 2013 s'aprecia que al voltant del 60% de l'alumnat considerava que el professorat es comunicava amb el grup classe sempre o gairebé sempre en català. També destaca que en l'onada del 2006 per a un 10,5% de l'alumnat el professorat mai o gairebé mai parlava català al grup i en les onades posteriors aquest percentatge ha disminuït.

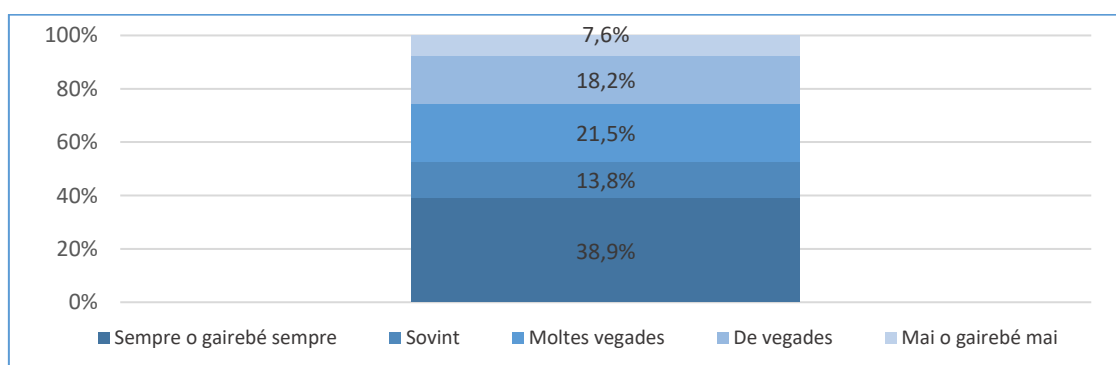
Gràfic 6.2. Usos lingüístics del professorat amb el grup-classe segons l'alumnat. Comparativa 2006-2013-2021

6.2. Usos lingüístics de l'alumnat amb el professorat a l'aula segons l'alumnat

Si bé un 62,6% del professorat parla gairebé sempre o sovint català al grup-classe (si se sumen les respostes de "sempre o gairebé sempre" i "sovint"), quan és l'alumne qui inicia la comunicació aquest percentatge baixa fins al 52,7%. Aquestes són unes dades no gaire diferents de les del 2021.

Gràfic 6.3. Usos lingüístics de l'alumnat amb el professorat a l'aula segons l'alumnat

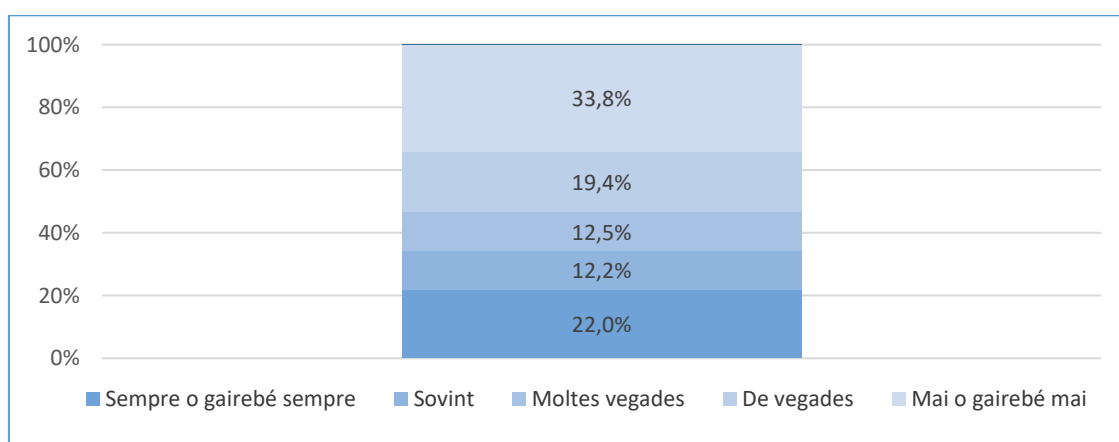

6.3. Usos lingüístics de l'alumnat a l'hora de treball en grup a classe

Un 22,0% de l'alumnat considera que a l'hora de treball en grup a la classe, s'utilitza el català sempre o gairebé sempre, mentre que una quarta part percep que es fa servir sovint o moltes vegades (un 12,2% i un 12,5%, respectivament). Un 19,4% respon que per treballar en grup el català s'utilitza de vegades i un 33,8% respon que no s'utilitza mai o gairebé mai.

Respecte a l'onada anterior (2021) s'aprecia que, tot i que la majoria de percentatges són similars, s'han incrementat en un 5,4% les respostes de l'alumnat que considera que el català no s'utilitza mai o gairebé mai per treballar en grup (un 33,8% el 2022 i un 28,4% el 2021).

Gràfic 6.4. Usos lingüístics de l'alumnat a l'hora de treball en grup a classe segons l'alumnat

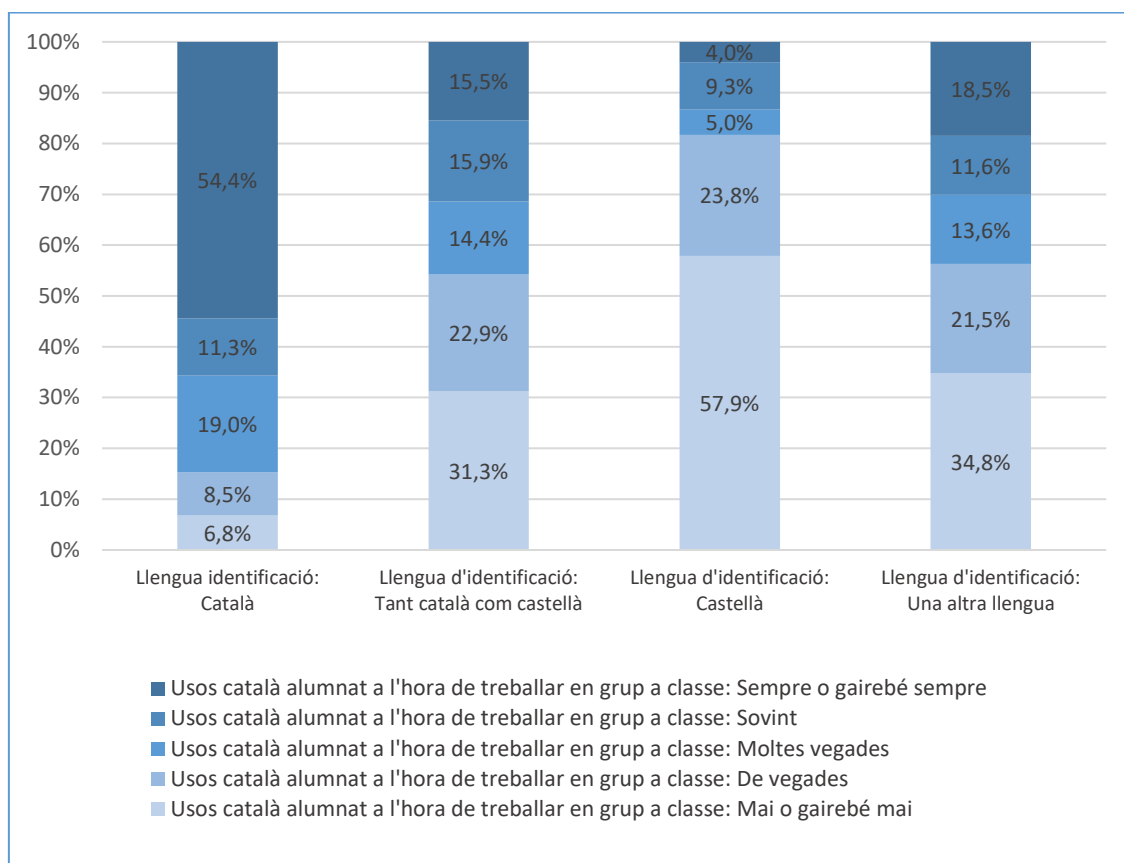
Usos lingüístics de l'alumnat a l'hora de treball en grup a classe i llengua d'identificació

Un 54,4% de l'alumnat que s'identifica amb la llengua catalana considera que sempre o gairebé sempre l'utilitza a classe a l'hora de treball en grup. Si sumem a aquest percentatge l'11,3% de l'alumnat que respon que l'utilitza sovint, el percentatge s'incrementa fins a un 65,7%.

Pel que fa a l'alumnat que tant s'identifica amb el català com amb el castellà, és un 15,5% el que respon que en fa un ús del català sempre o gairebé sempre. Si, com en el punt anterior, sumem el 15,9% que respon que l'utilitza sovint, el percentatge d'ús del català és d'un 31,4%. Quant al grup d'alumnat que s'identifica amb la llengua castellana, un 4% estima que el català s'usa en el treball en grup sempre o gairebé sempre i un 9,3% respon que sovint.

Respecte al grup d'alumnat que s'identifica amb una altra llengua, les dades són similars als del grup d'ús tant del català com del castellà. Per a un 18,5% sempre o gairebé sempre s'utilitza el català en el treball de grup de classe i per a un 11,6%, sovint.

Gràfic 6.5. Usos lingüístics de l'alumnat a l'hora de treball en grup i llengua d'identificació

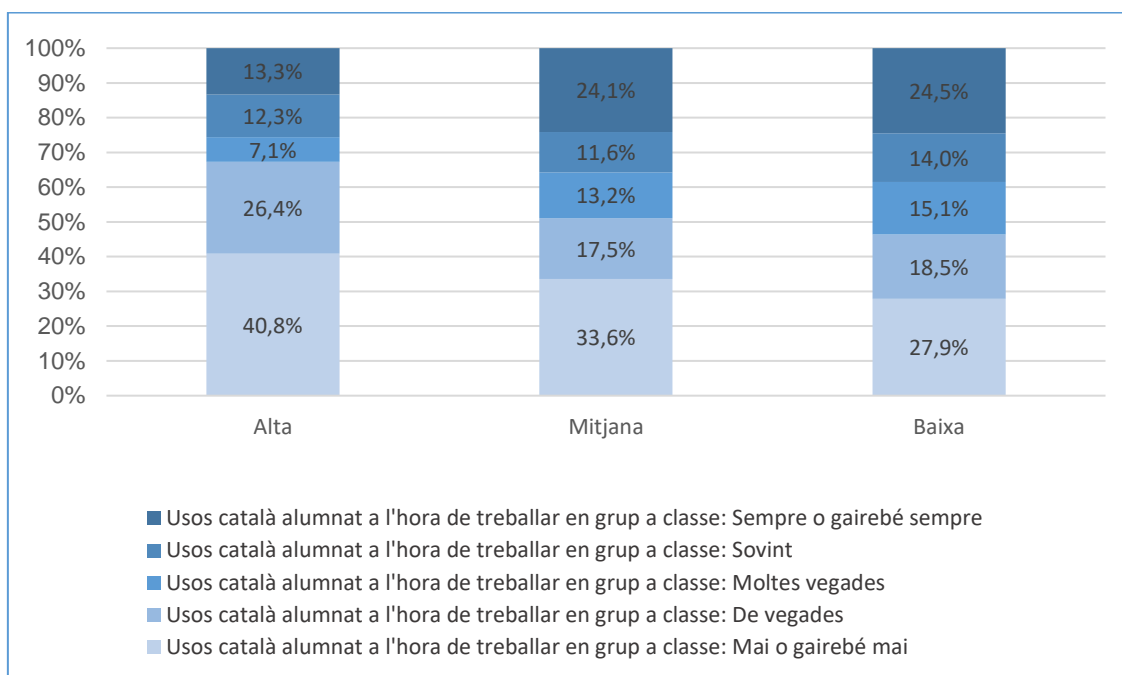

Usos lingüístics de l'alumnat a l'hora de treball en grup a classe i complexitat de centre

Com es pot observar en el gràfic següent, la complexitat del centre incideix significativament en l'ús del català quan l'alumnat treballa en grup. Per a un 38,5% d'alumnat de centres de complexitat baixa i un 35,7% del de mitjana, el català s'utilitza freqüentment (complexitat baixa: un 24,5% sempre o gairebé sempre, un 14,0% sovint / complexitat mitjana: un 24,1% sempre o gairebé sempre i un 11,6% sovint). En canvi, per a un 25,6% de l'alumnat de centres de complexitat alta, el català s'usa sempre en el treball grupal a l'aula (13,3%) o gairebé sempre (12,3%).

Tal com s'observa al gràfic següent, al voltant de la meitat de l'alumnat de centres de complexitat mitjana (51,1%) i baixa (un 46,4%) considera que el català s'usa "de vegades" o "mai o gairebé mai" per al treball en grup a classe, mentre que un 67,2% de l'alumnat de complexitat alta afirma que se'n fa aquest ús.

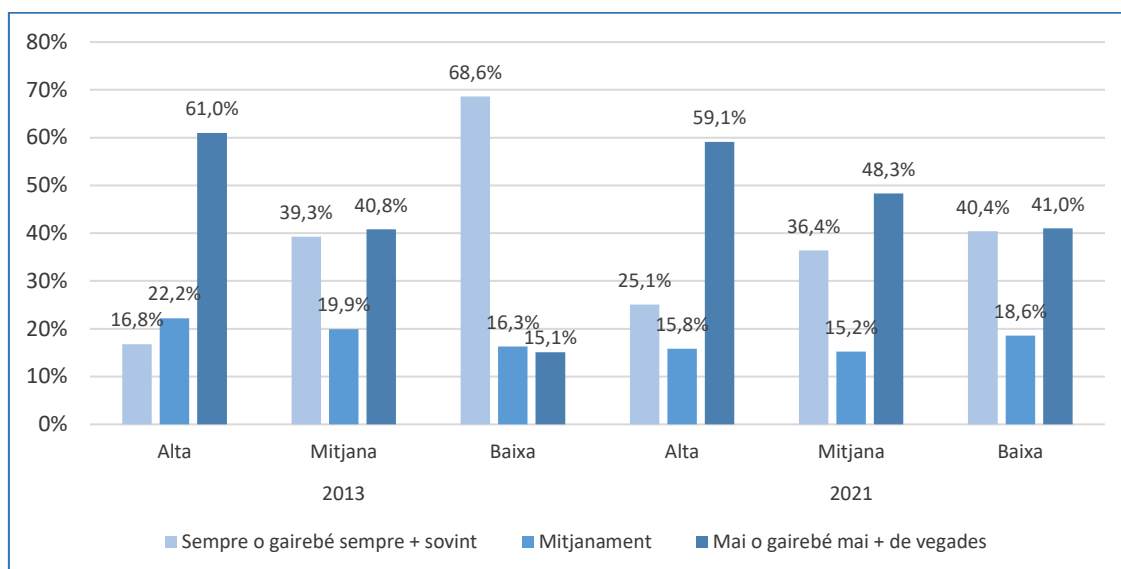
Gràfic 6.6. Usos lingüístics de l'alumnat segons la complexitat del centre

Com es pot observar en el gràfic següent, les dades de l'onada del 2021 respecte a l'ús del català sempre o gairebé sempre i sovint en el treball en grup són similars a les del 2022. Tanmateix, al 2022 s'aprecia un lleuger increment del percentatge d'alumnes que consideren que el català es parla de vegades i mai o gairebé mai als tres tipus de complexitat dels centres.

La comparativa amb les dades del 2013 posa de manifest que el 68,6% de l'alumnat de centres de complexitat baixa que afirmava que utilitzava sempre o gairebé sempre el català en les activitats en grup dista del percentatge de les onades 2021 (un 40,4%) i 2022 (un 38,5%).

Gràfic 6.7. Usos lingüístics de l'alumnat segons la complexitat del centre. Comparativa 2013-2021

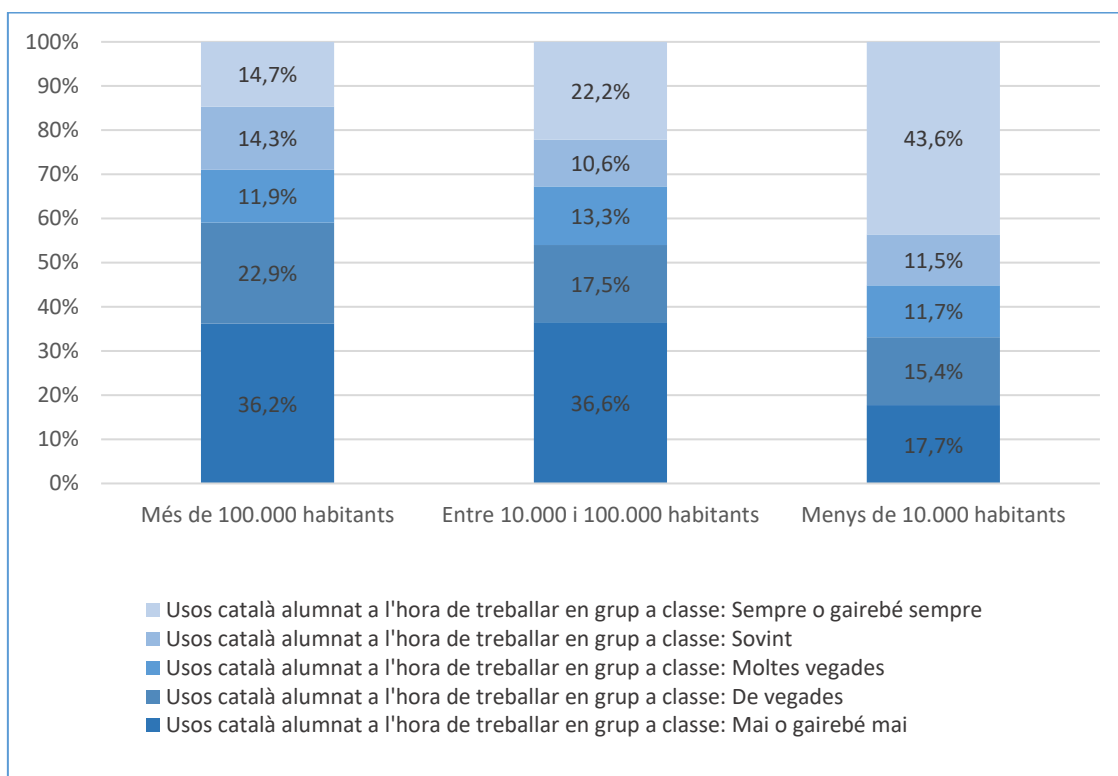

Usos lingüístics de l'alumnat a l'hora de treballar en grup a classe i grandària del municipi

En el gràfic següent s'evidencia que en els centres ubicats en poblacions de més de 10.000 habitants, l'ús del català a l'hora de treballar en grup és menor (un 22,2% de l'alumnat de centres d'entre 10.000 i 100.000 habitants afirma que l'utilitza sempre o gairebé sempre, mentre que només un 14,7% ho fa en els centres de localitats de més de 100.000 habitants). En poblacions d'igual o menys de 10.000 habitants, un 43,6% de l'alumnat afirma que utilitza la llengua catalana per treballar en grup, mentre que en les poblacions grans l'alumnat que respon que la utilitza de vegades, o mai o gairebé mai és d'un 59,1% en les poblacions de més de 100.000 habitants (22,9% +36,2%) i un 54,1% en les poblacions d'entre 10.000 i 100.000 habitants (17,5% + 36,6%).

En canvi, com es pot apreciar en el gràfic, els percentatges d'alumnat a tots els tipus de grandària que considera que per treballar en grup el català s'utilitza sovint i moltes vegades són similars.

Gràfic 6.8. Usos lingüístics de l'alumnat segons la grandària del municipi

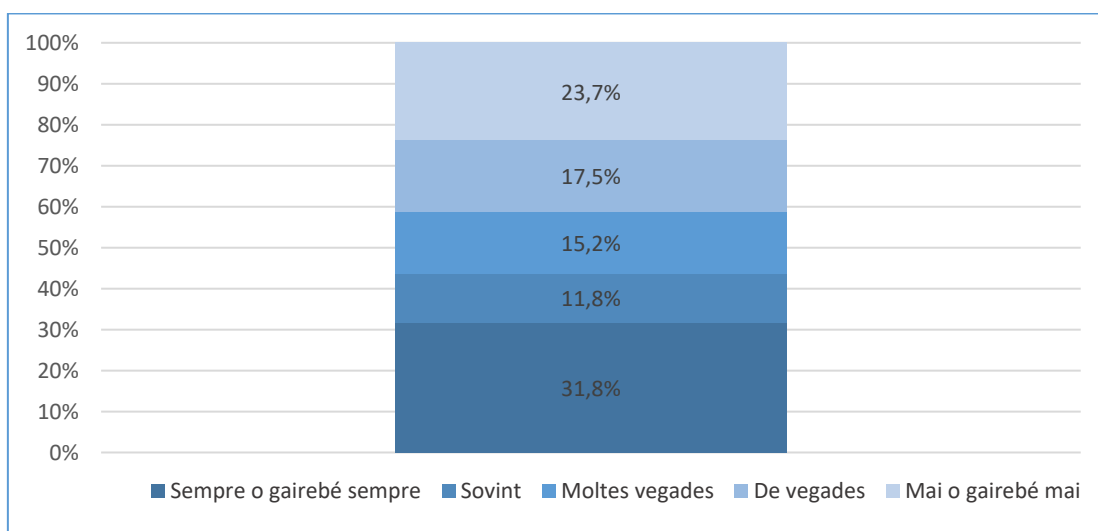

6.4 Usos lingüístics de l'alumnat fora de classe

6.4.1 Llengua utilitzada per l'alumnat per dirigir-se al professorat

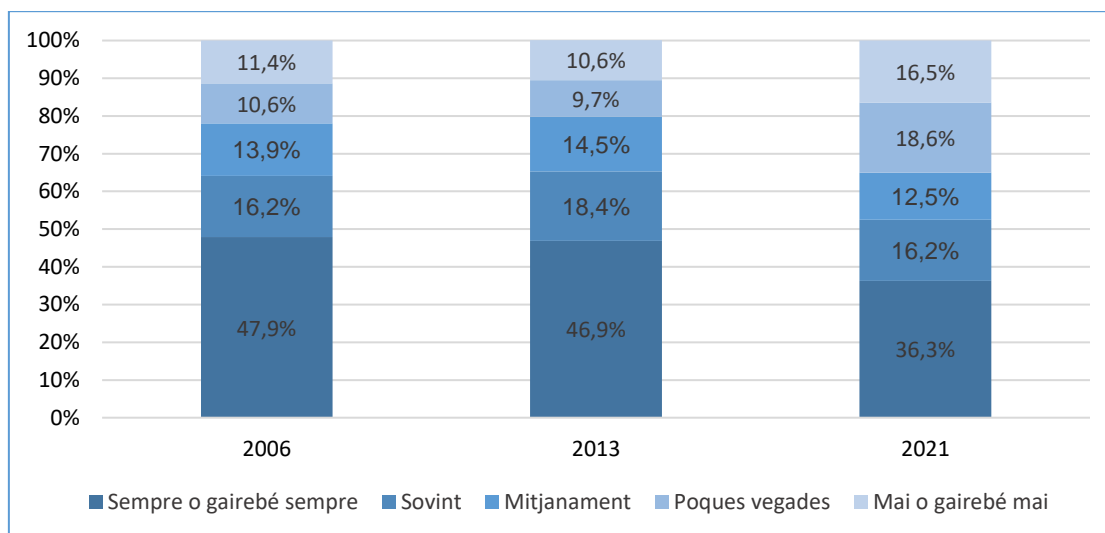
Un 31,8% de l'alumnat afirma que quan parla fora de classe amb el professorat sempre o gairebé sempre ho fa en català i un 11,8% respon que ho fa sovint. Més d'un 15% el parla moltes vegades i un 17,5% de vegades, mentre que un 23,7% considera no el parla mai o gairebé mai.

Gràfic 6.9. Usos lingüístics de l'alumnat en dirigir-se al professorat fora de classe

Com es pot observar en el gràfic següent, en aquest context s'aprecia que al 2022 respecte a les tres onades anteriors s'ha produït un decrement en l'ús del català de l'alumnat al dirigir-se al professorat fora de classe.

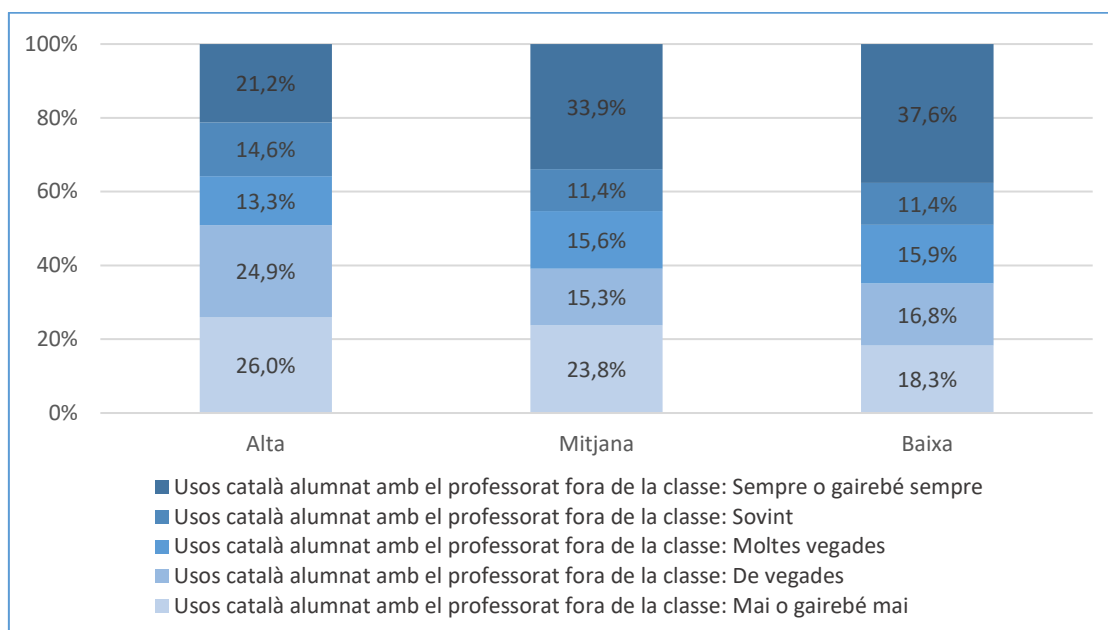
Gràfic 6.10 Usos lingüístics de l'alumnat en dirigir-se al professorat fora de classe. Comparativa 2006-2013-2021

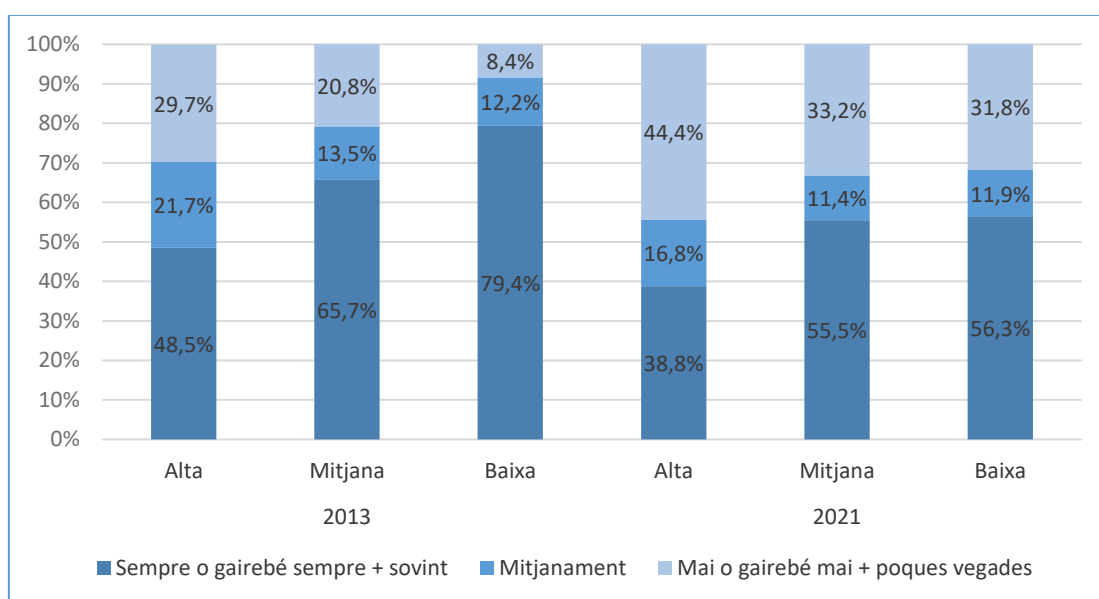
Llengua utilitzada per l'alumnat per dirigir-se al professorat fora de classe i complexitat de centre

Segons la complexitat del centre, s'observa que l'alumnat que parla sempre o gairebé sempre i sovint català quan es dirigeix al professorat fora de classe és superior al 45% en els centres de complexitat mitjana i baixa. En el mateix sentit, un 35,8% de l'alumnat de centres de complexitat alta també ho afirma.

Gràfic 6.11. Usos lingüístics de l'alumnat en dirigir-se al professorat fora de classe segons la complexitat del centre

Gràfic 6.12. Usos lingüístics de l'alumnat en dirigir-se al professorat fora de classe segons la complexitat del centre. Comparativa 2013-2021

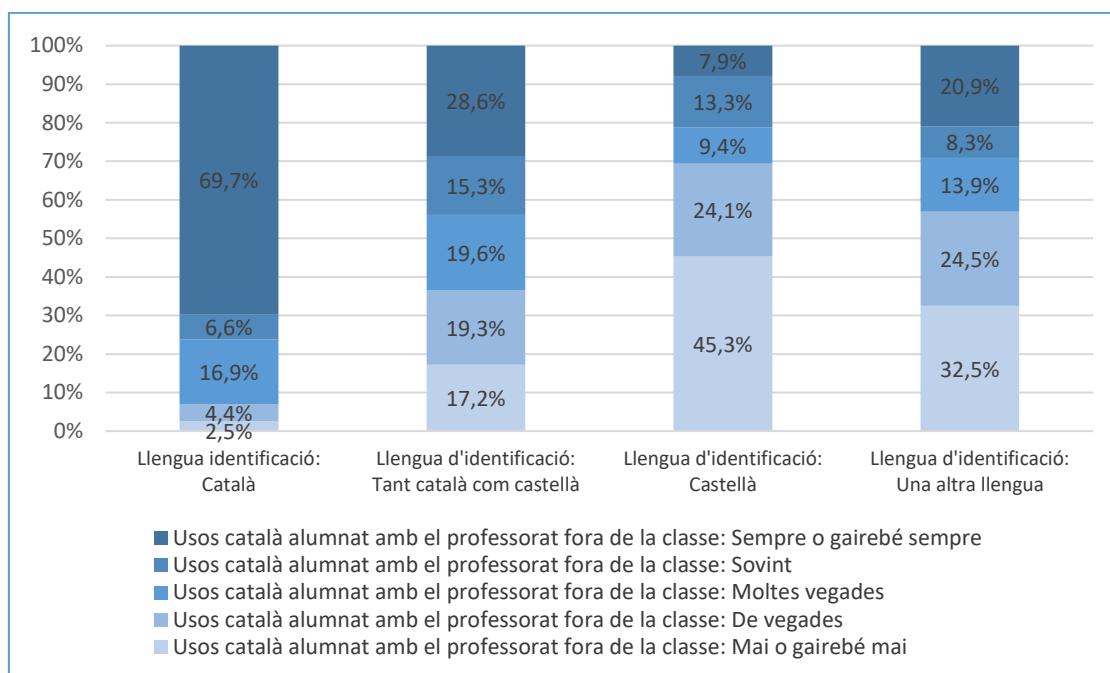

Llengua utilitzada per l'alumnat per dirigir-se al professorat fora de classe i llengua d'identificació

En el gràfic següent s'observa que la llengua d'identificació de l'alumnat determina l'ús que es fa del català amb el professorat fora de classe, atès que un 76,3% de l'alumnat que s'identifica amb la llengua catalana s'adreça sempre o gairebé sempre i sovint al professorat en aquesta

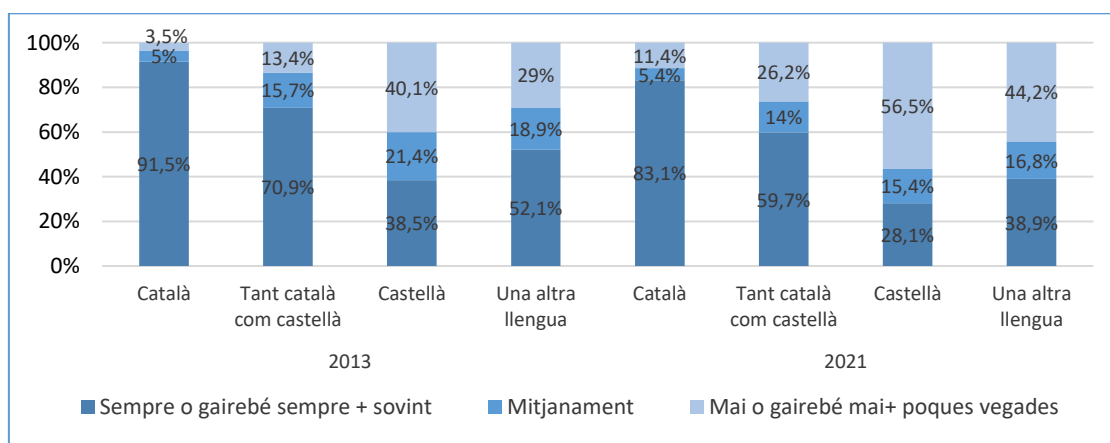
llengua fora de classe. En canvi, només ho fa un 43,9% de l'alumnat que s'identifica amb les llengües catalana i castellana, un 29,2% del que s'identifica amb una altra llengua i un 21,2% del que s'identifica amb la llengua castellana.

Gràfic 6.13. Usos lingüístics de l'alumnat en dirigir-se al professorat fora de classe i la llengua d'identificació

Tanmateix, la comparativa amb les onades del 2013 i del 2021 posa de manifest un decrement de l'ús de la llengua catalana independentment de la llengua d'identificació de l'alumnat.

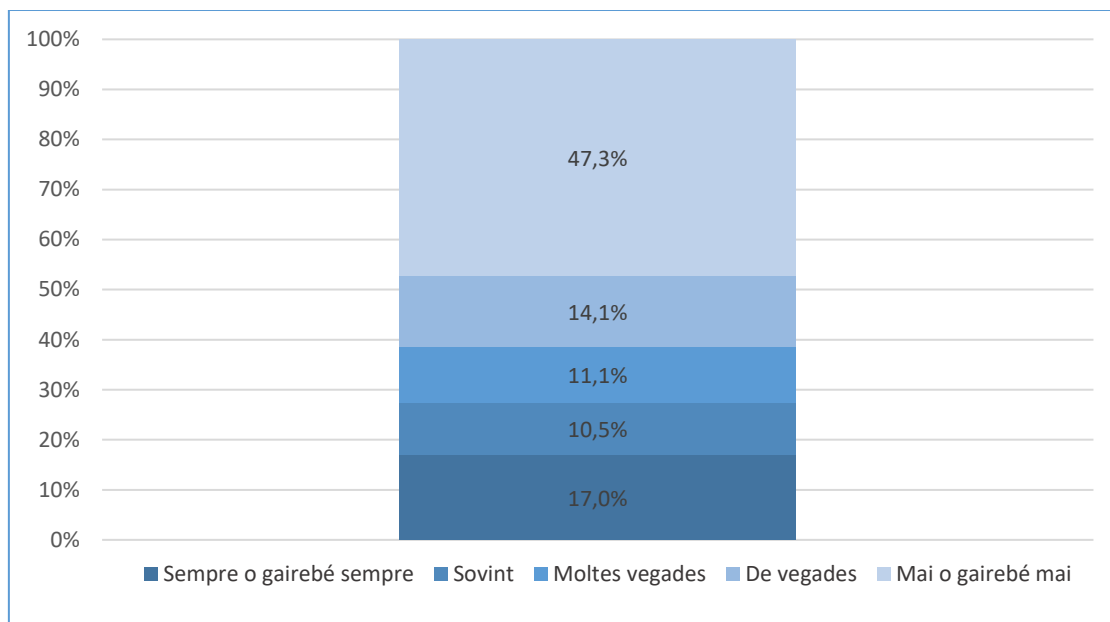
Gràfic 6.14. Usos lingüístics de l'alumnat en dirigir-se al professorat fora de classe segons la llengua d'identificació. Comparativa 2013-2021

6.4.2. Llengua utilitzada per l'alumnat amb els companys fora de la classe

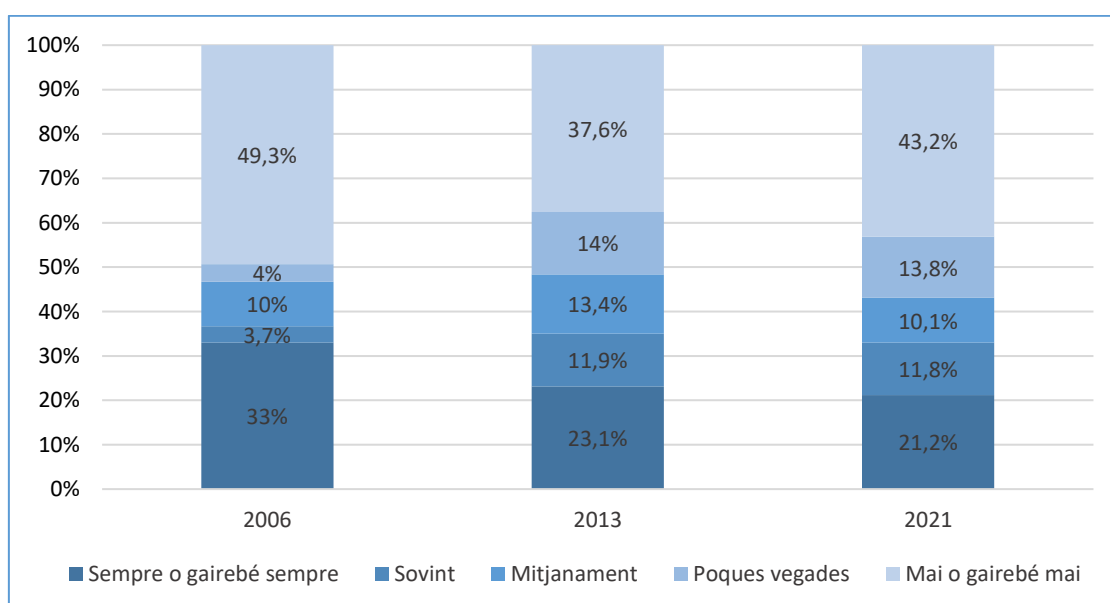
Un 47,3% de l'alumnat respon que mai o gairebé mai utilitza el català amb els companys fora de classe, així mateix un 17% considera que l'utilitza sempre o gairebé sempre, un 10,5% que ho fa sovint, un 11,1% que ho fa moltes vegades i un 14,1% només de vegades.

Gràfic 6.15. Usos lingüístics de l'alumnat en dirigir-se als companys fora de classe

En el gràfic següent s'observa que aquest gairebé 50% de l'alumnat que no parla mai o gairebé català amb els companys fora de classe és similar al de l'onada del 2006. En les onades del 2013 i del 2021 estava al voltant del 40%.

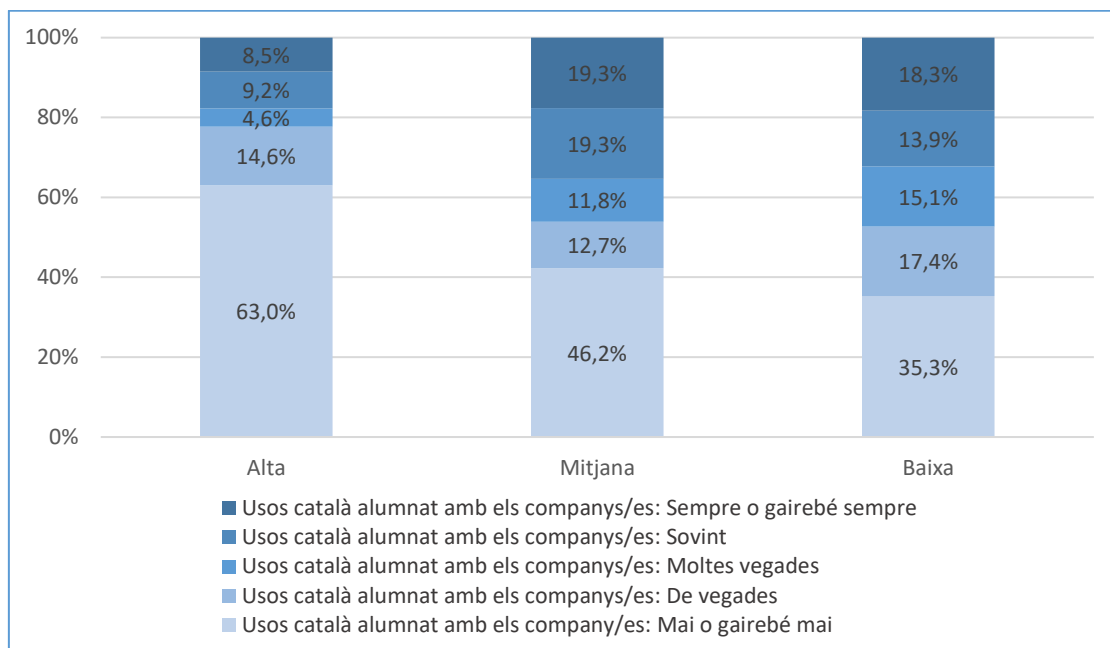
Gràfic 6.16. Usos lingüístics de l'alumnat en dirigir-se als companys fora de classe. Comparativa 2006-2013-2021

Llengua utilitzada per l'alumnat amb els companys fora de la classe i complexitat de centre

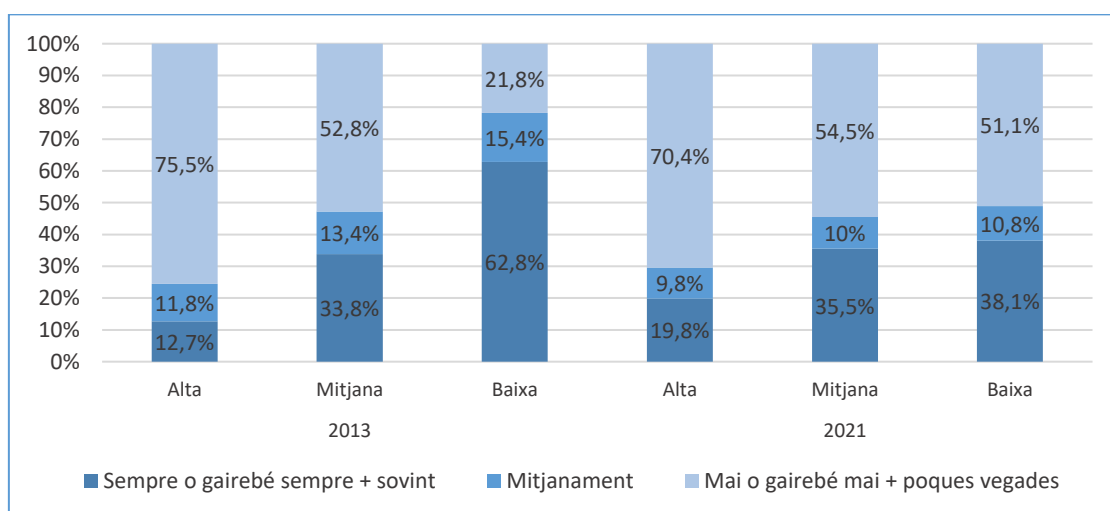
Com s'evidencia en el gràfic següent, un 63% de l'alumnat de centres de complexitat alta respon que mai o gairebé mai parla català amb els companys fora de classe, així com un 46,2% de l'alumnat dels de complexitat mitjana i un 35,3% dels de baixa.

Gràfic 6.17. Usos lingüístics de l'alumnat en dirigir-se als companys fora de classe segons la complexitat del centre

En les onades del 2013 i del 2021 s'observa que els percentatges són similars en les complexitats alta i mitjana. En canvi, l'alumnat que de vegades i mai o gairebé mai parla català amb els companys fora de classe s'ha incrementat en l'onada del 2022.

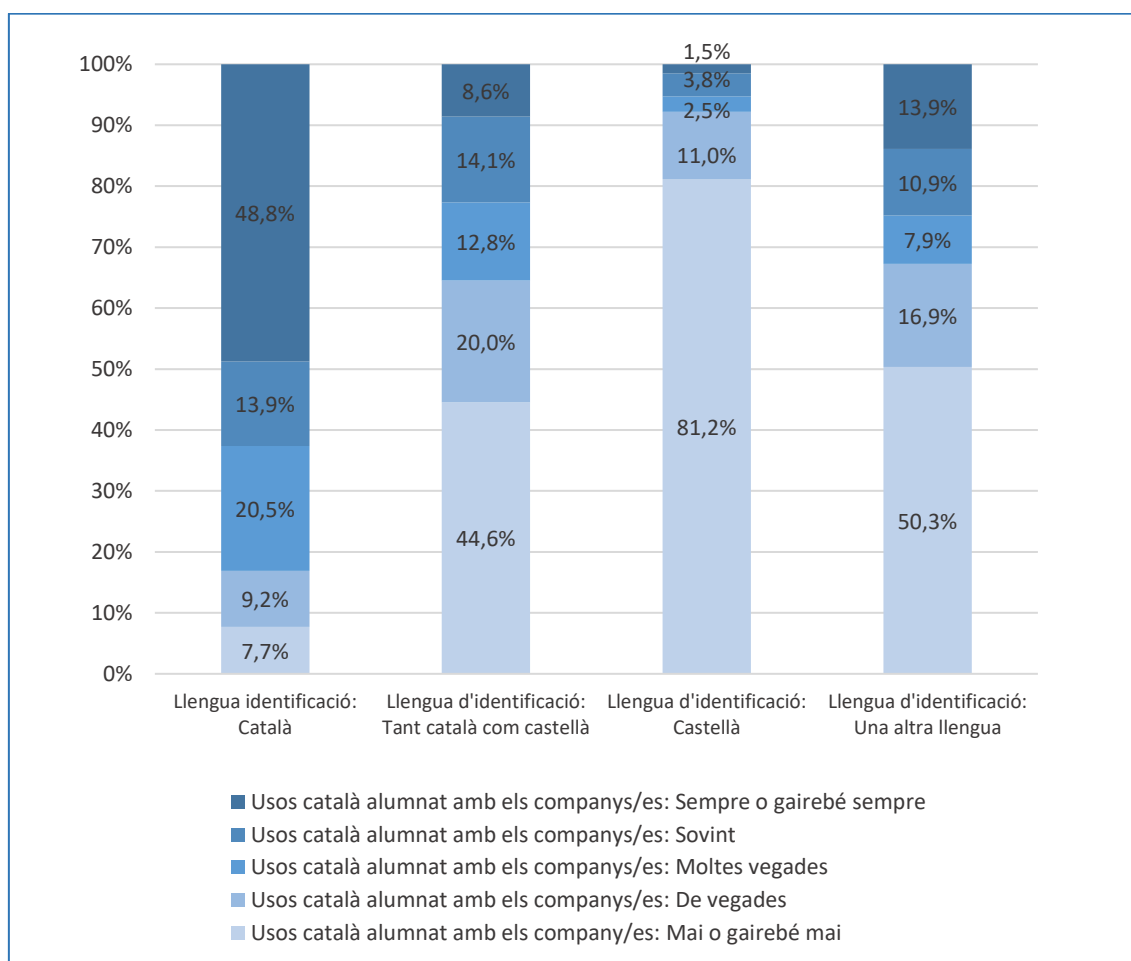
Gràfic 6.18. Usos lingüístics de l'alumnat en dirigir-se als companys fora de classe segons la complexitat del centre. Comparativa 2013-2021

Llengua utilitzada per l'alumnat amb els companys fora de la classe i llengua d'identificació

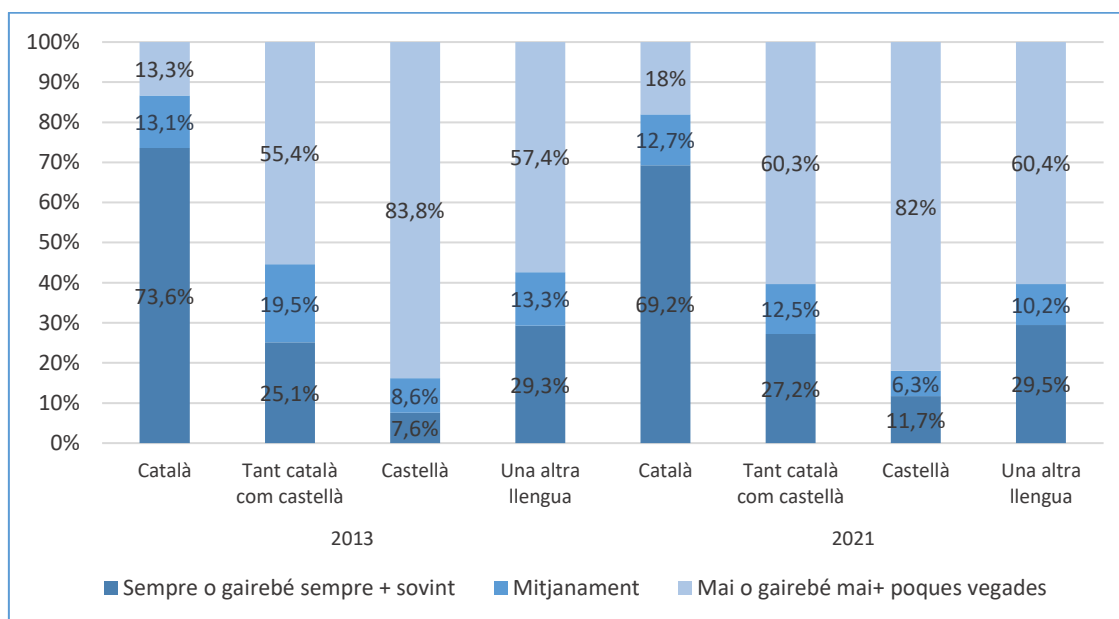
Un 48,8% de l'alumnat que s'identifica amb la llengua catalana respon que sempre o gairebé sempre utilitza el català amb els companys fora de classe. En canvi, és un 13,9% de l'alumnat que s'identifica amb una altra llengua i un 8,6% de l'alumnat del grup de tant català com castellà el que així ho considera. Només un 1,5% de l'alumnat que s'identifica amb la llengua castellana respon que utilitza el català sempre o gairebé sempre. En contraposició, com es pot observar en el gràfic, destaquen els elevats percentatges de l'alumnat de grups que no s'identifiquen amb la llengua catalana, els quals consideren que mai o gairebé mai la utilitza per dirigir-se als companys fora de classe.

Gràfic 6.19. Usos lingüístics de l'alumnat en dirigir-se als companys fora de classe segons la llengua d'identificació

Les dades de l'onada del 2022 en comparació a les del 2021 posen de manifest que el percentatge d'alumnat, independentment de la llengua amb què s'identifica, que sempre o gairebé sempre i sovint utilitza el català per dirigir-se els companys fora de classe ha baixat i ho fa encara molt més respecte a l'onada del 2013.

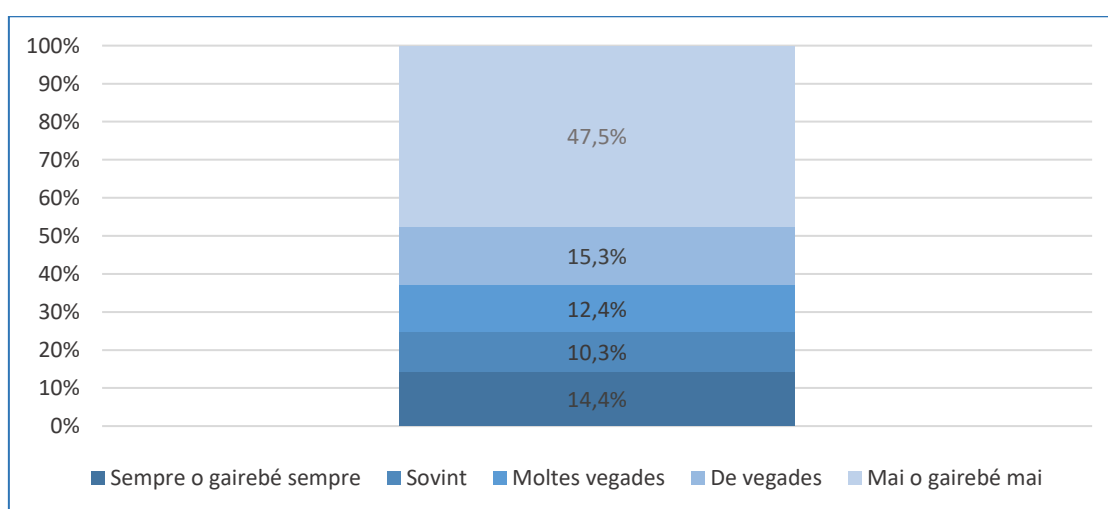
Gràfic 6.20. Usos lingüístics de l'alumnat en dirigir-se als companys fora de classe segons la llengua d'identificació. Comparativa 2013-2021

6.4.3. Llengua d'ús de l'alumnat amb els amics i les amigues de fora del centre

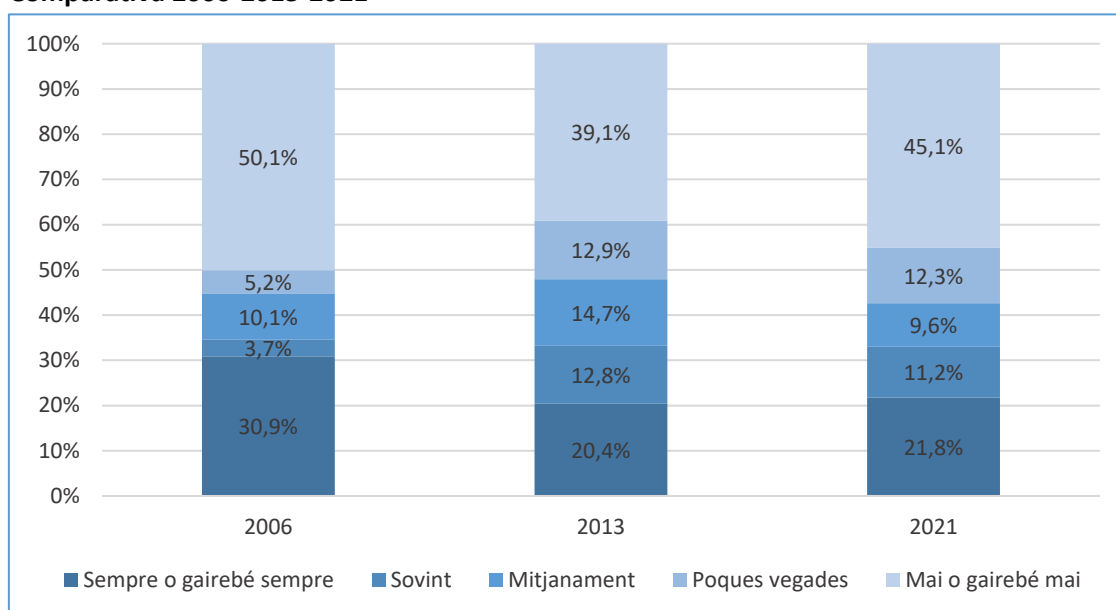
Un 62,8% de l'alumnat respon que de vegades i mai o gairebé mai utilitza el català amb els amics i les amigues de fora del centre. És un 24,7% de l'alumnat el que respon que sempre o gairebé sempre i sovint l'utilitza i un 12,4% el que ho fa moltes vegades.

Gràfic 6.21. Llengua d'ús de l'alumnat amb els amics i les amigues de fora del centre

A l'onada del 2022 s'ha incrementat el percentatge d'alumnat que de vegades i mai o gairebé mai utilitza el català amb els amics i les amigues de fora del centre (un 62,8%), ja que a la del 2006 era d'un 55,3%, a la del 2013 un 52% i a la 2021 un 57,4%. Com és lògic, en l'onada del 2022, també s'ha produït un decrement de l'alumnat que sempre o gairebé sempre i sovint l'utilitza: el 14,4% (30,9% a l'onada del 2006), el 20,4% del 2013 i el 21,8% del 2021.

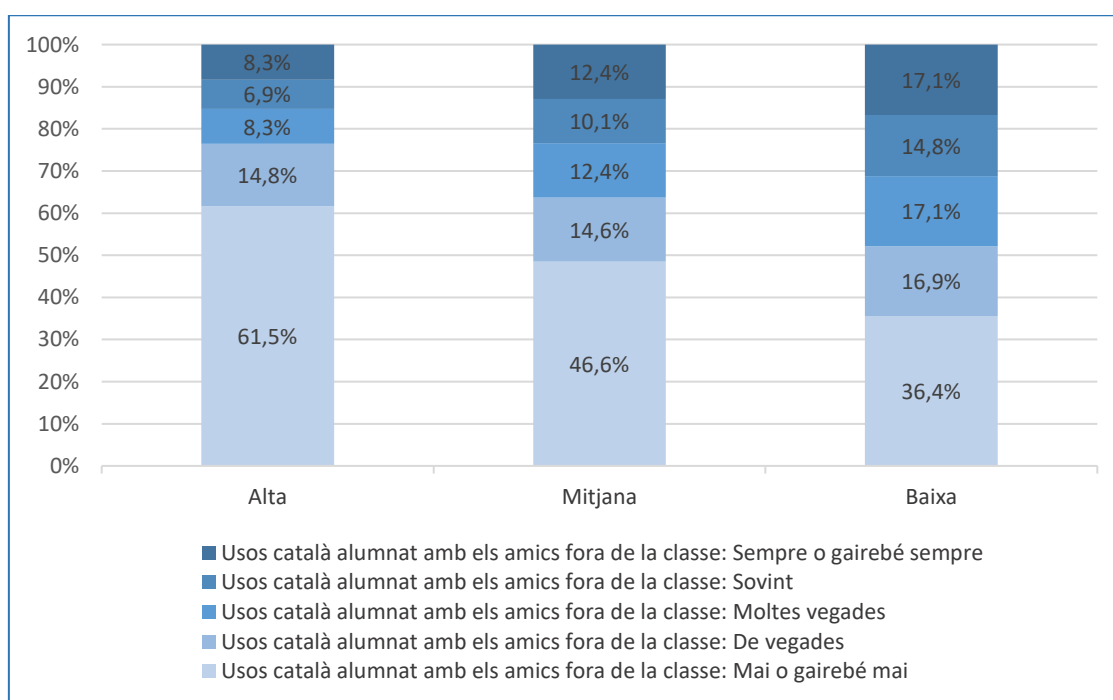
Gràfic 6.22. Llengua d'ús de l'alumnat amb els amics i les amigues de fora del centre. Comparativa 2006-2013-2021

Llengua d'ús de l'alumnat amb els amics i les amigues de fora del centre i complexitat de centre

Si ens fixem en la complexitat dels centres, a més complexitat, menys ús de la llengua catalana amb els amics i les amigues fora del centre. Un 61,5% de l'alumnat de centres de complexitat alta respon que mai o gairebé mai l'utilitza, així com un 46,6% del de centres de complexitat mitjana i un 36,4% del de baixa.

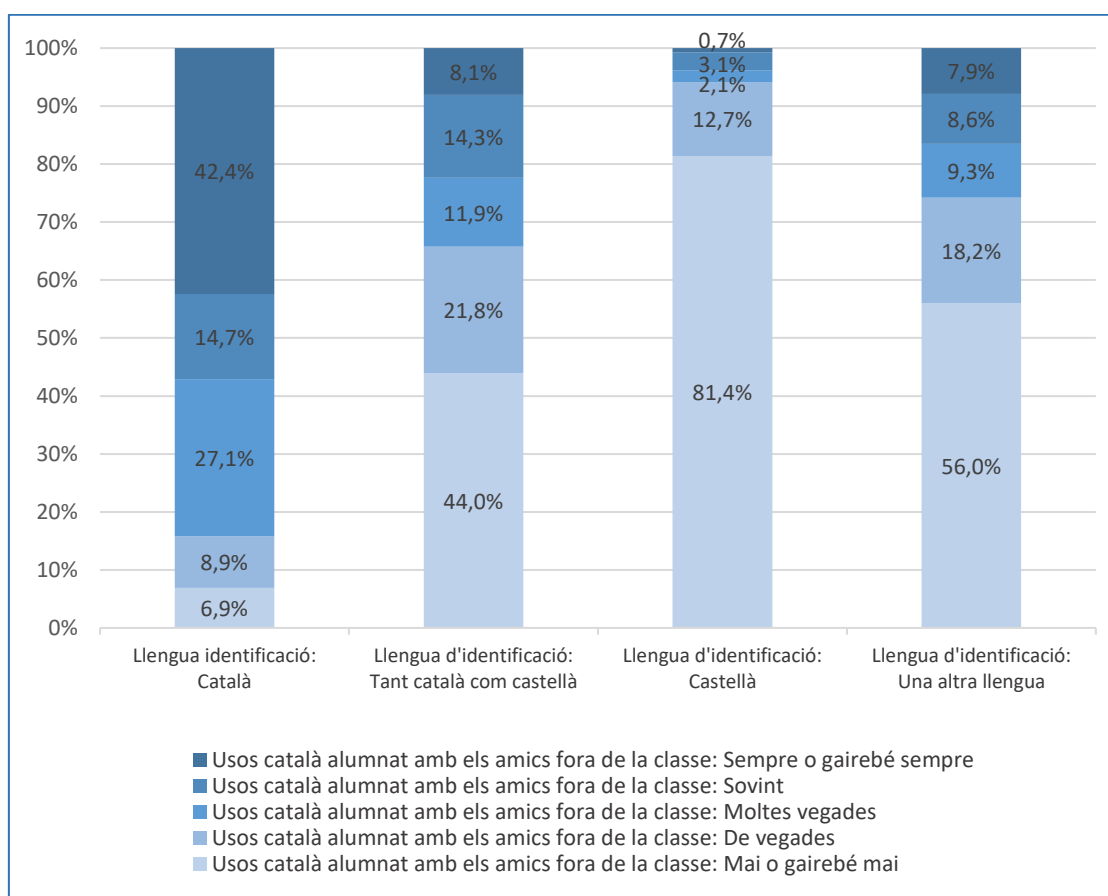
Gràfic 6.23. Llengua d'ús amb les amistats fora del centre segons la complexitat del centre

Llengua d'ús de l'alumnat amb els amics i les amigues de fora del centre i llengua d'identificació

Un 42,4% de l'alumnat que s'identifica amb el català l'utilitza sempre o gairebé sempre amb els amics i les amigues fora del centre. En canvi, al voltant d'un 8% de l'alumnat que s'identifica tant amb el català com amb el castellà com el que ho fa amb una altra llengua (7,9%), i tan sols un 0,7% del que s'identifica amb el castellà responen que utilitzen sempre o gairebé sempre la llengua catalana.

Gràfic 6.24. Llengua d'ús de l'alumnat amb els amics i les amigues de fora del centre segons la llengua d'identificació

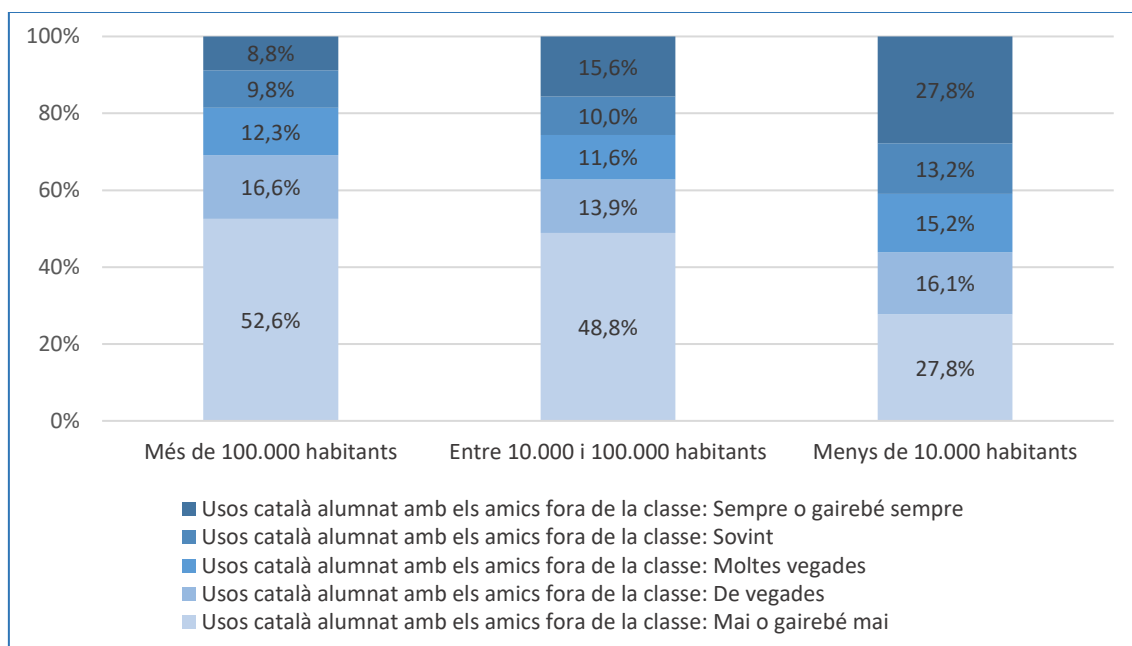

Llengua d'ús de l'alumnat amb els amics i les amigues de fora del centre i grandària del municipi del centre

Com es pot observar en el gràfic següent, a més grandària del municipi menys ús del català amb els amics i les amigues. Un 8,8% de l'alumnat de centres ubicats en municipis de més de 100.000 habitants l'utilitza sempre o gairebé sempre, així com un 15,6% del de centres de municipis d'entre 10.000 i 100.000 habitants i un 27,8% del de centres de municipis d'igual o menys de 10.000 habitants.

Com més petit és el municipi on viuen els alumnes, major és l'ús del català.

Gràfic 6.26. Llengua d'ús amb les amistats fora de classe segons la grandària del municipi

7. ACTIVITATS I LLENGUA FORA DEL CONTEXT ESCOLAR

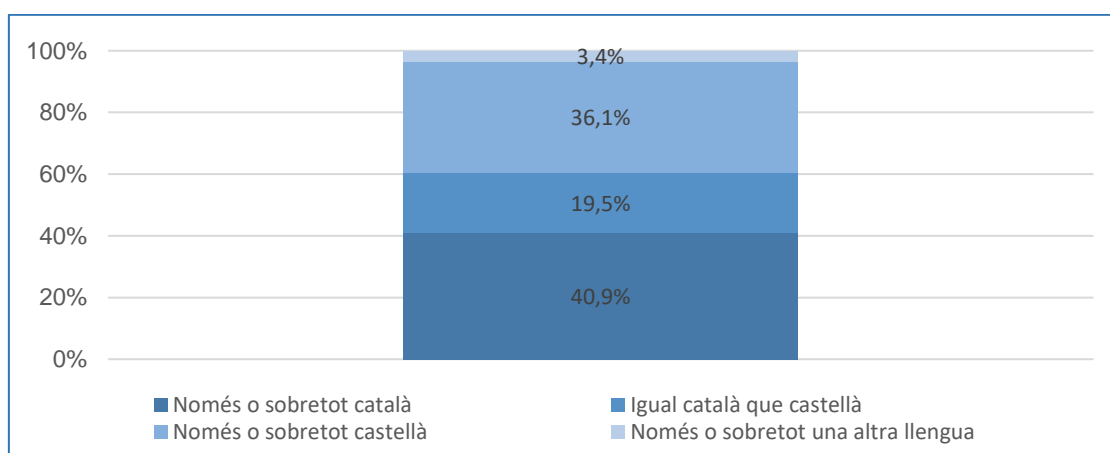
Aquest apartat se centra en les activitats de l'alumnat fora del context escolar. Concretament, s'hi analitza el temps dedicat i els usos lingüístics de l'alumnat a les xarxes socials i la seva participació en determinades activitats fora de l'horari lectiu: classes de música o dansa, teatre, esports i associacions.

7.1. Usos lingüístics en les activitats extraescolars

7.1.1. Activitats de música

A les activitats de música hi participa un 16,6% de l'alumnat de la mostra de l'estudi.

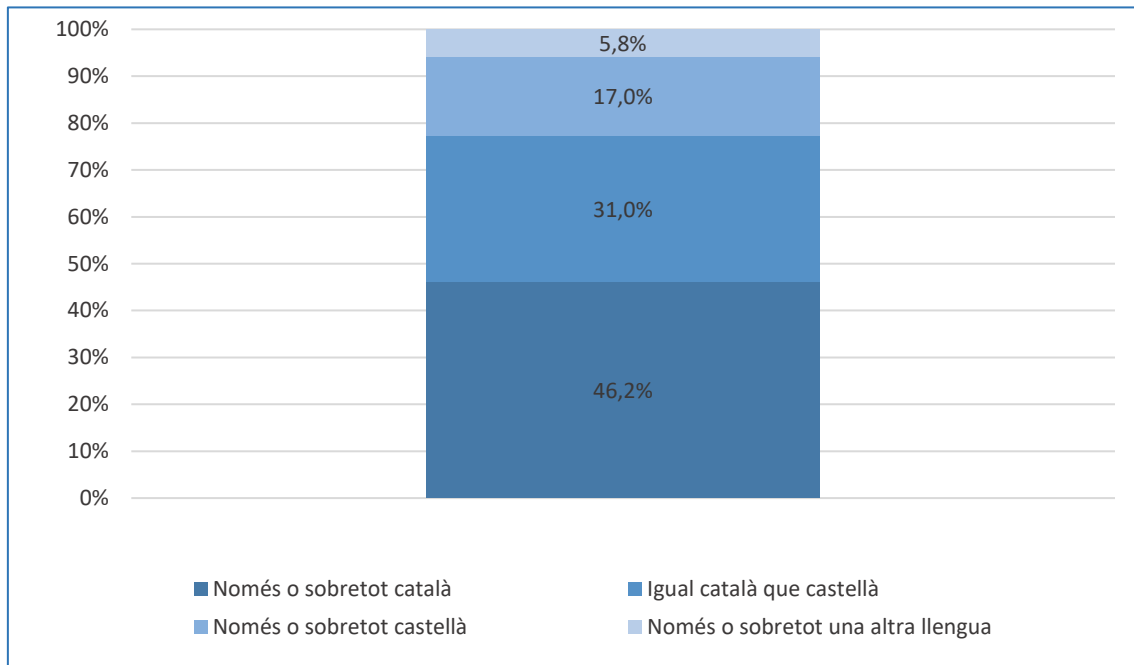
Gràfic 7.1. Usos lingüístics en les activitats de música

7.1.2. Activitats de teatre

A les activitats de teatre hi participa un 4,9% de l'alumnat de la mostra de l'estudi.

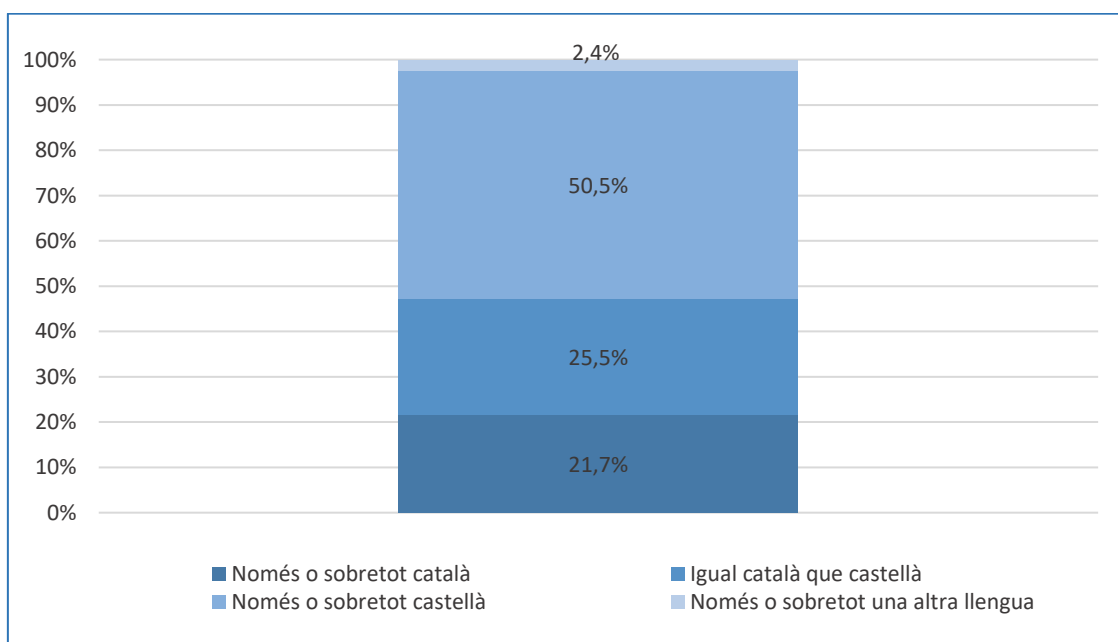
Gràfic 7.2. Usos lingüístics en les activitats de teatre

7.1.3. Activitats esportives

A les activitats esportives hi participa un 68,9% de l'alumnat de la mostra de l'estudi.

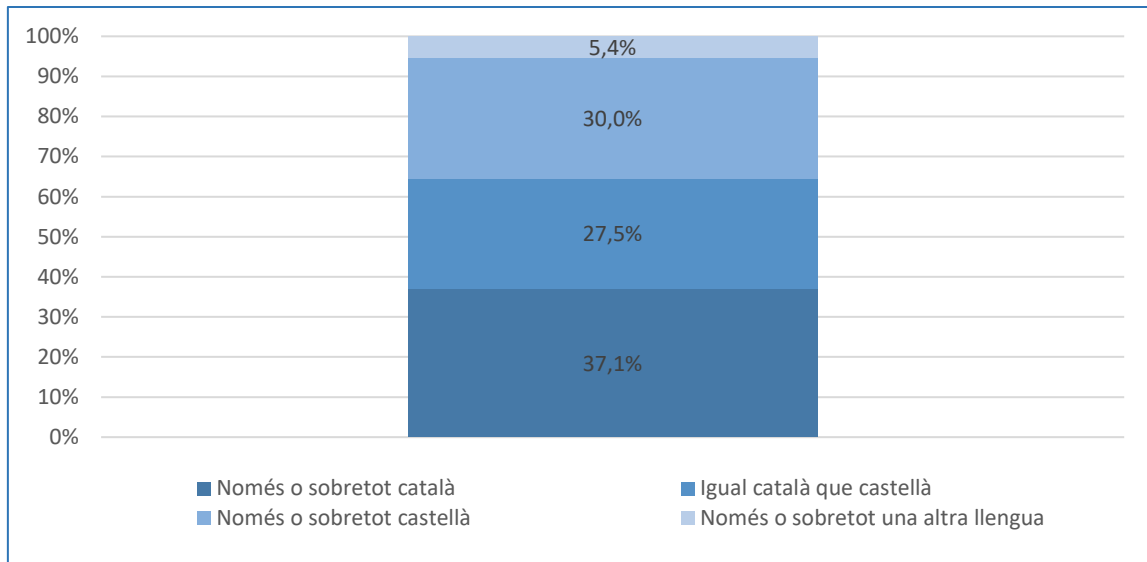
Gràfic 7.3. Usos lingüístics en les activitats esportives

7.1.4. Participació en associacions:

La participació en associacions és d'un 8,5% de l'alumnat de la mostra de l'estudi.

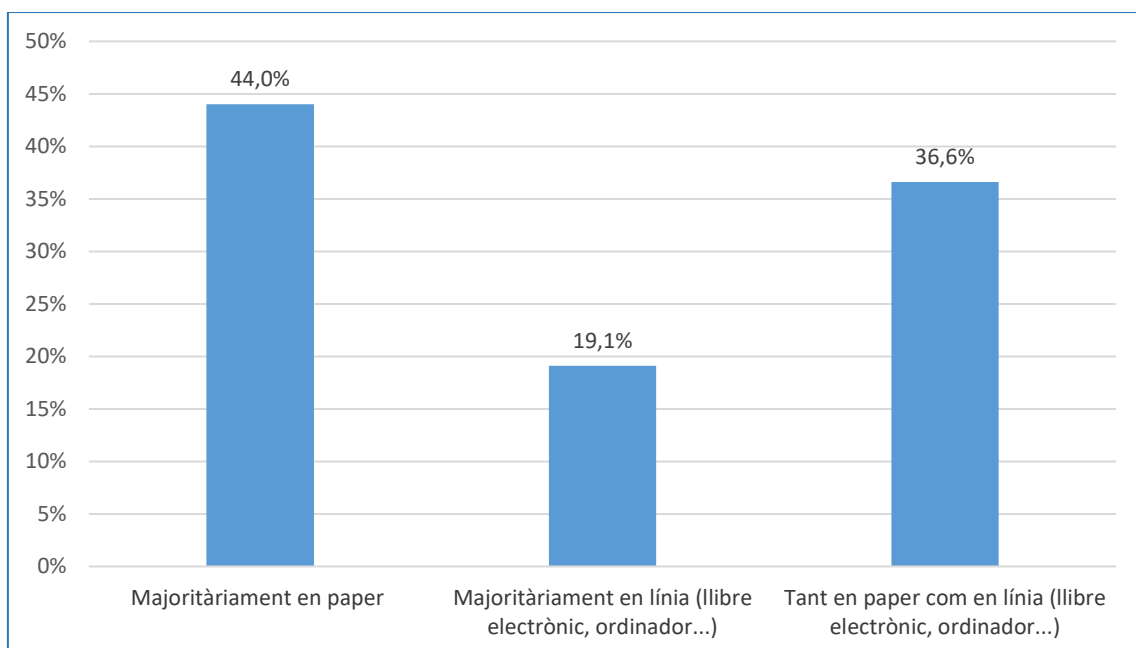
Gràfic 7.4. Usos lingüístics a les associacions

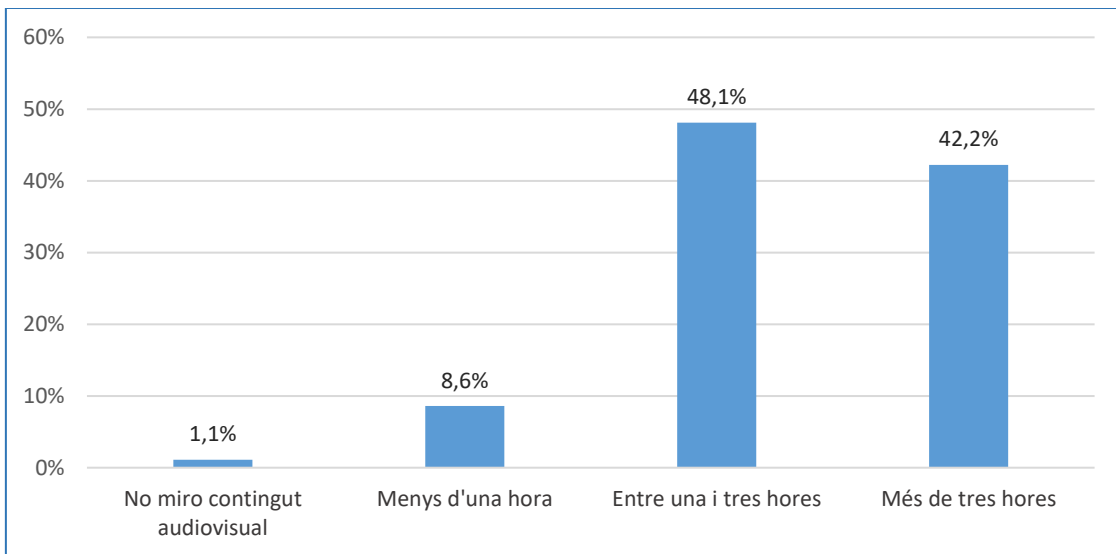
7.1.5. Activitats durant el temps de lleure

Durant el seu temps de lleure, l'alumnat de la mostra de l'estudi desenvolupa diverses activitats i ho fa de la manera següent:

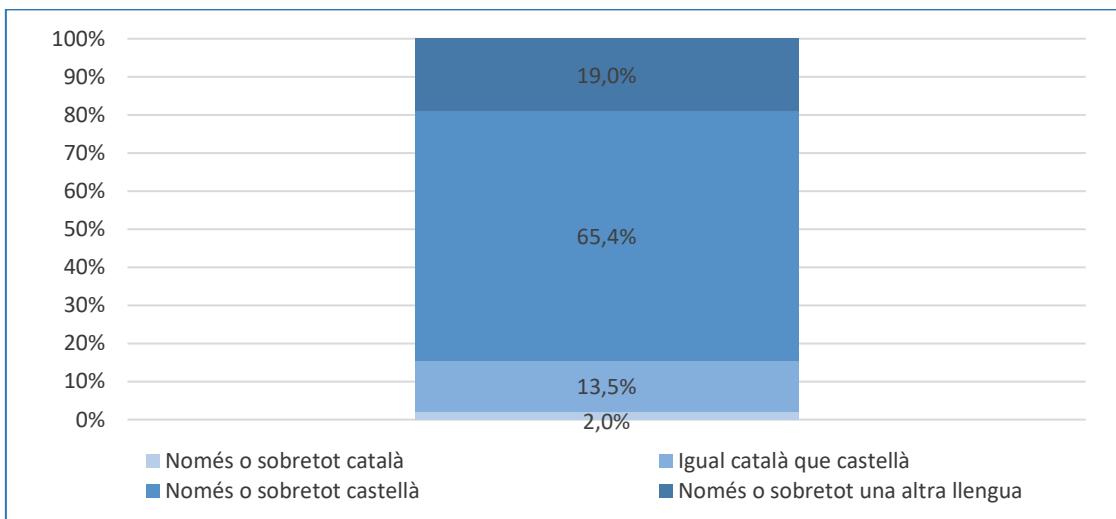
Gràfic 7.5. Suport a través del qual llegeix l'alumnat

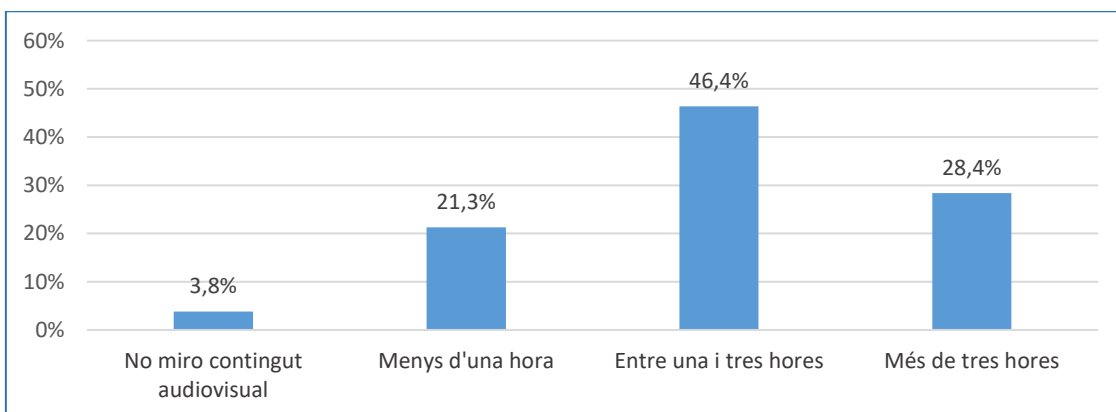
Gràfic 7.6. Temps dedicat al contingut audiovisual

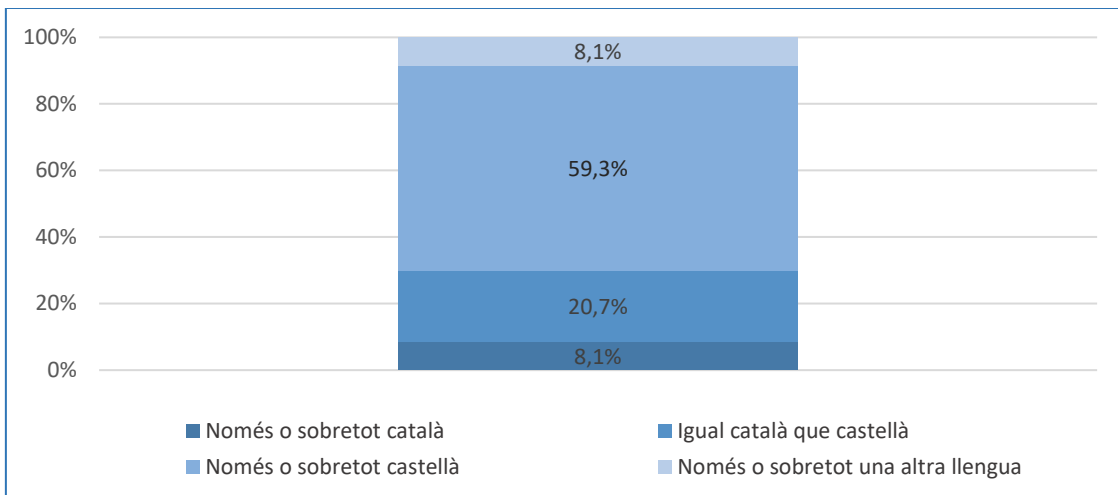
Gràfic 7.7. Llengües en què es consumeix l'audiovisual

Gràfic 7.8. Temps dedicat a les xarxes socials

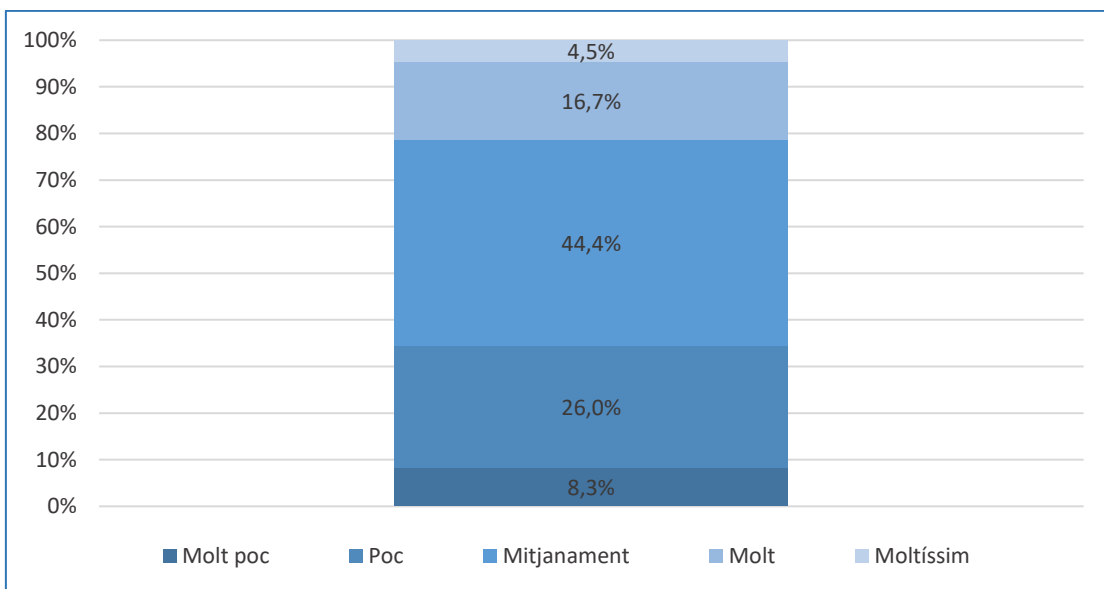
Gràfic 7.9. Usos lingüístics a les xarxes socials

8. REPRESENTACIONS I ASPIRACIONS LINGÜÍSTIQUES DE L'ALUMNAT

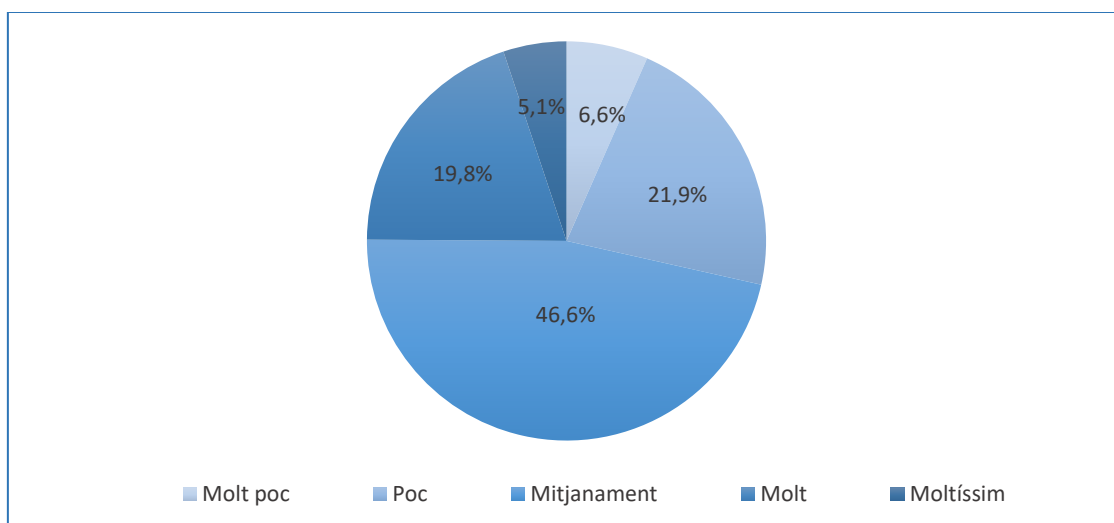
Un 44,4% de l'alumnat de quart d'ESO considera que el català s'utilitza mitjanament, un 21,2% respon que s'usa molt o moltíssim i un 34,3% que s'usa poc o molt poc.

Gràfic 8.1. Representació sobre l'ús actual del català segons l'alumnat

Com es pot observar en el gràfic següent, aquesta tendència és similar a la de l'any 2021.

Gràfic 8.2. Representació sobre l'ús del català. Onada 2021

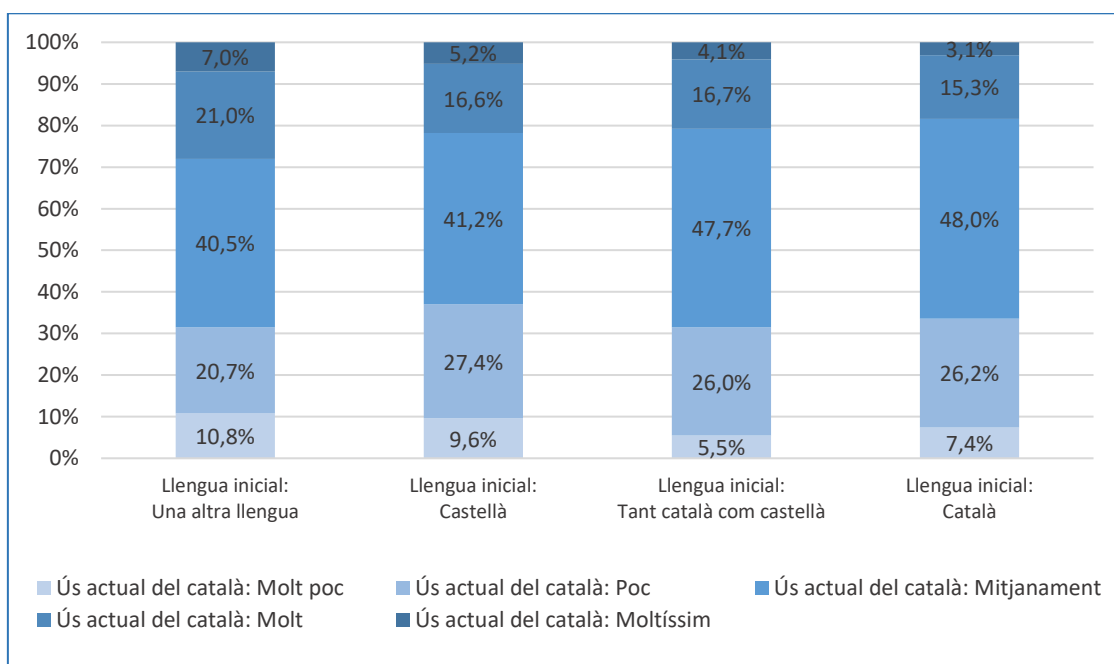

Ús actual del català i llengua d'identificació segons l'alumnat

En el gràfic següent s'evidencia, per una banda, que gairebé la meitat dels alumnes que s'identifiquen amb el català (un 48%) i dels que s'identifiquen tant amb el català com amb el castellà (un 47,7%) consideren que el català té un ús mitjà. Al voltant d'un 40% d'alumnat dels grups que s'identifica amb el castellà (41,2%) i amb una altra llengua (un 40,5%) consideren que se'n fa un ús mitjà.

Per altra banda, destaca que més d'un 30% dels diferents grups d'identificació lingüística respon que l'ús del català actual és poc o molt poc i al voltant d'un 20% que se'n fa molt o moltíssim ús.

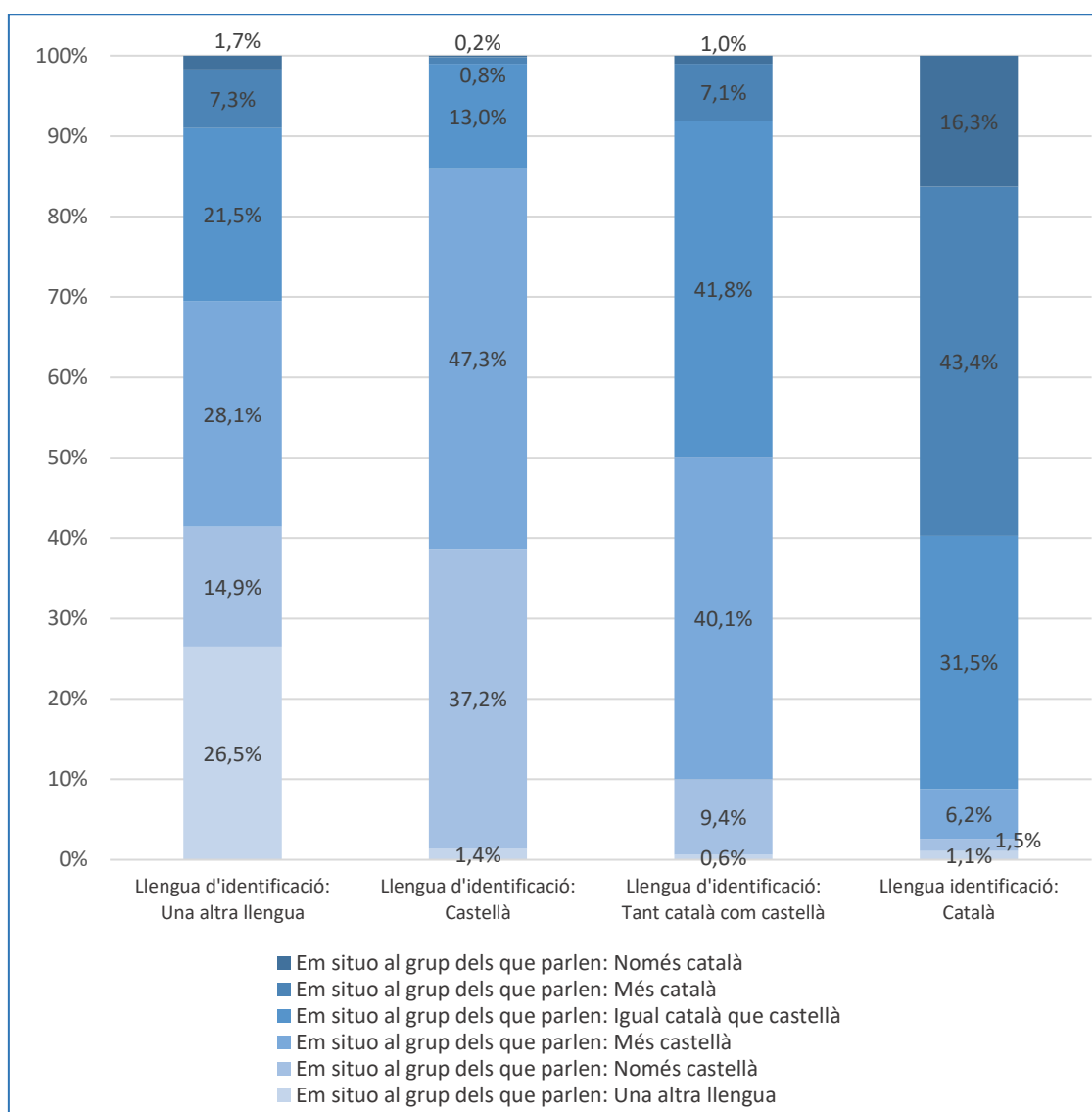
Gràfic 8.3. Ús del català segons la llengua inicial

Autoclassificació de l'alumnat respecte de la llengua que parla i llengua d'identificació

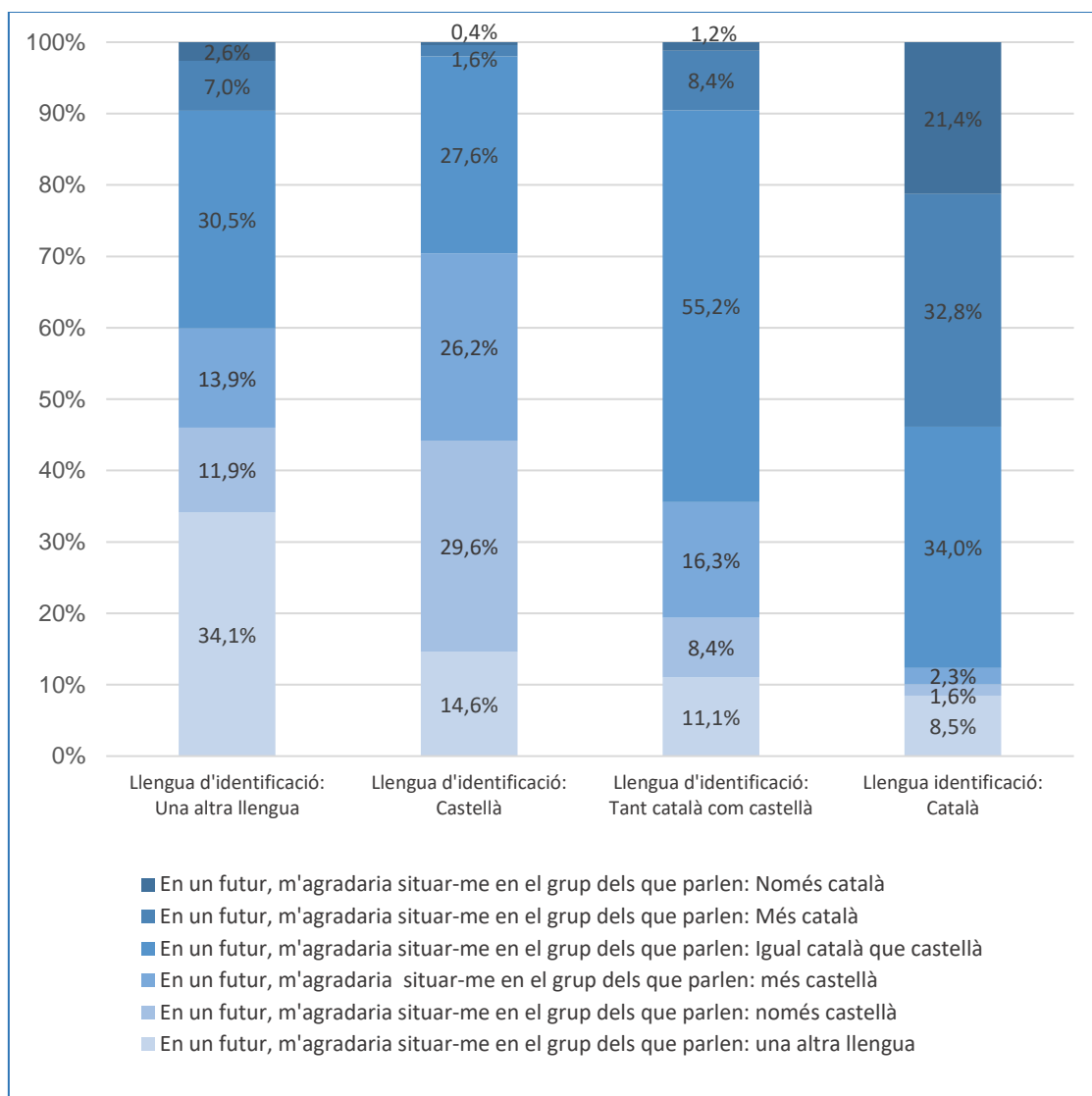
Un 43,4% de l'alumnat que s'identifica amb la llengua catalana s'autoclassifica en el grup que parla més aquesta llengua i un 31,5% en el que ho fa igual en català que en castellà. Un 47,3% del que s'autoclassifica en el grup de llengua castellana respon que és la llengua que més parla i un 37,2% que només ho fa en castellà. Tanmateix, un 41,8% de l'alumnat que considera tant la llengua catalana com la castellana la seva llengua d'identificació s'autoclassifica en els grup dels que parlen igual català que castellà i un 40,1% en el grup dels que parlen més castellà. Un 28,1% del grup que s'identifica amb una altra llengua se situa en el grup dels que parlen més castellà, un 26,5% dels que ho fan en una altra llengua i un 21,5% en el dels que ho fan tant en català com en castellà.

Gràfic 8.4. Autoclassificació de l'alumnat respecte de la llengua que parla

També és interessant observar si els alumnes es voldrien situar o pensen que es situaran en el mateix grup en el futur.

Gràfic 8.5. Desig futur de pertinença a un grup de llengua segons la llengua d'identificació

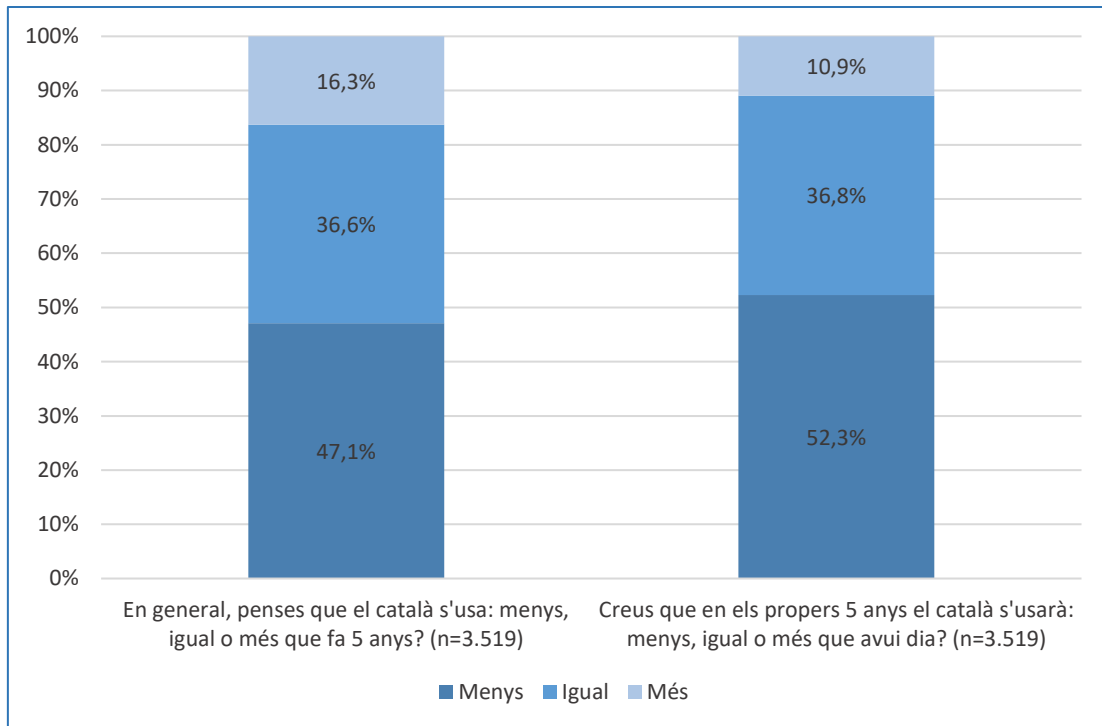
8.1. Les representacions passades i futures sobre l'ús del català

Si comparem les dades dels anys 2021 i 2022 sobre la percepció que tenen els enquestats de l'ús que es fa de la llengua catalana i del que es farà d'aquí a 5 anys, només amb un any de diferència la percepció que el català s'usa més que fa 5 anys ha baixat 7 punts, i la que el català s'usa menys ha pujat uns 10 punts.

Pel que fa a l'ús de la llengua catalana d'aquí a 5 anys, només un 10,9% creu que es parlarà més, 5 punts menys que l'any anterior.

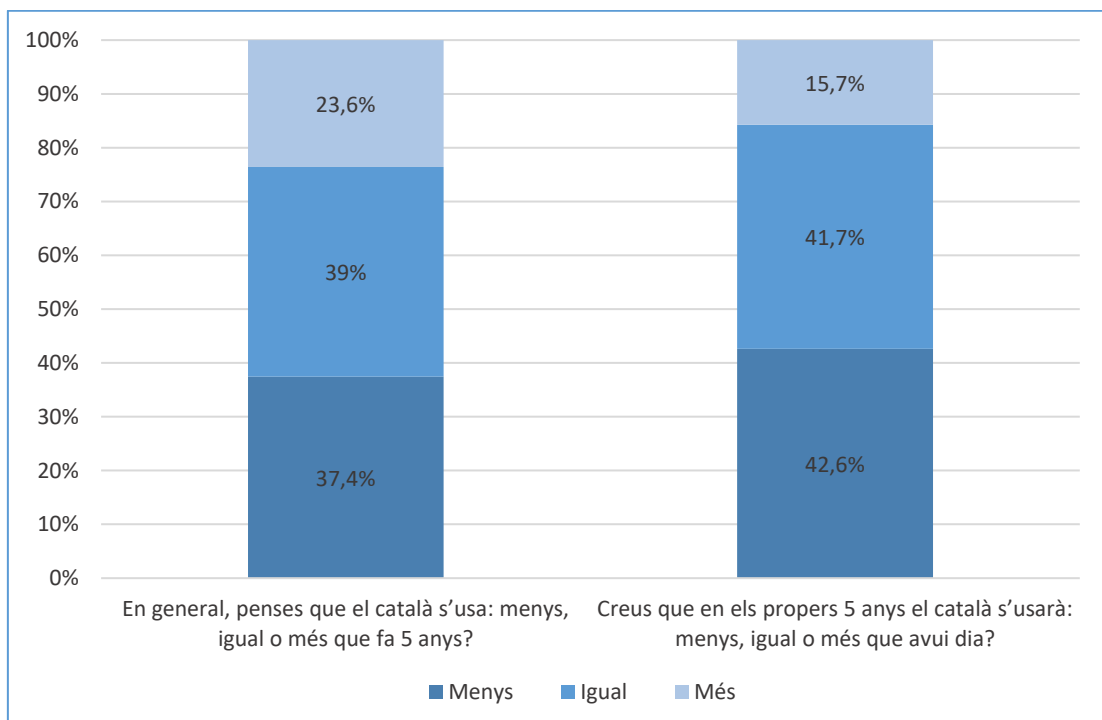
Els resultats del 2022 són els següents:

Gràfic 8.6. Ús de la llengua catalana d'aquí a 5 anys. 2022

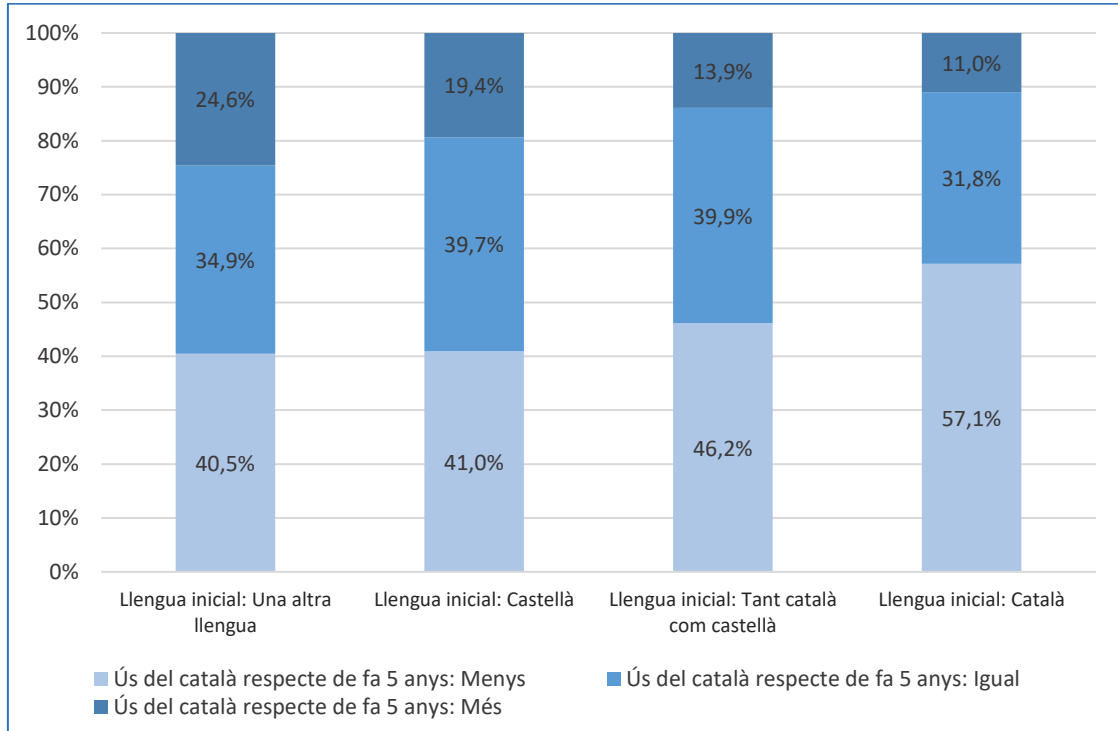
Si ho comparem amb els del 2021, veiem que gairebé un 10% més dels enquestats pensa que el català s'usa menys que fa 5 anys i el mateix percentatge creu que s'usarà menys d'aquí a 5 anys.

Gràfic 8.7. Ús de la llengua catalana d'aquí a 5 anys. 2021

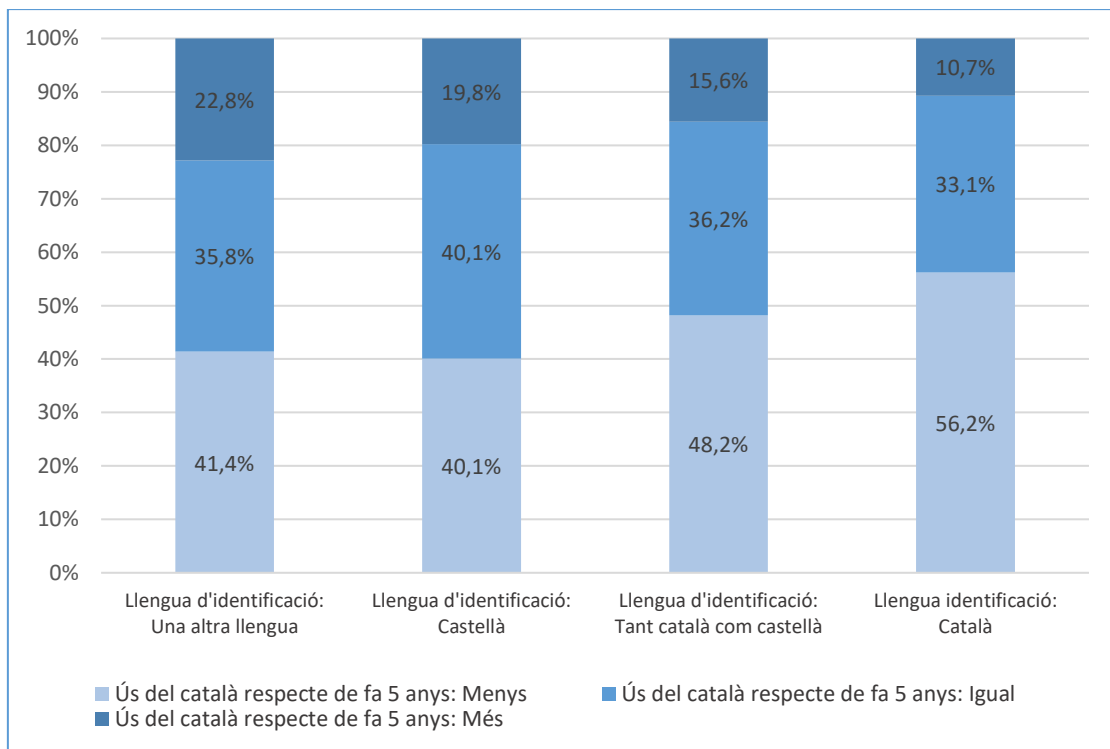

Aquesta percepció varia lleugerament segons la llengua inicial i la llengua d'identificació dels enquestats.

Gràfic 8.8. Ús de la llengua catalana d'aquí a 5 anys segons la llengua inicial. 2022

Gràfic 8.9. Ús de la llengua catalana d'aquí a 5 anys segons la llengua d'identificació. 2022

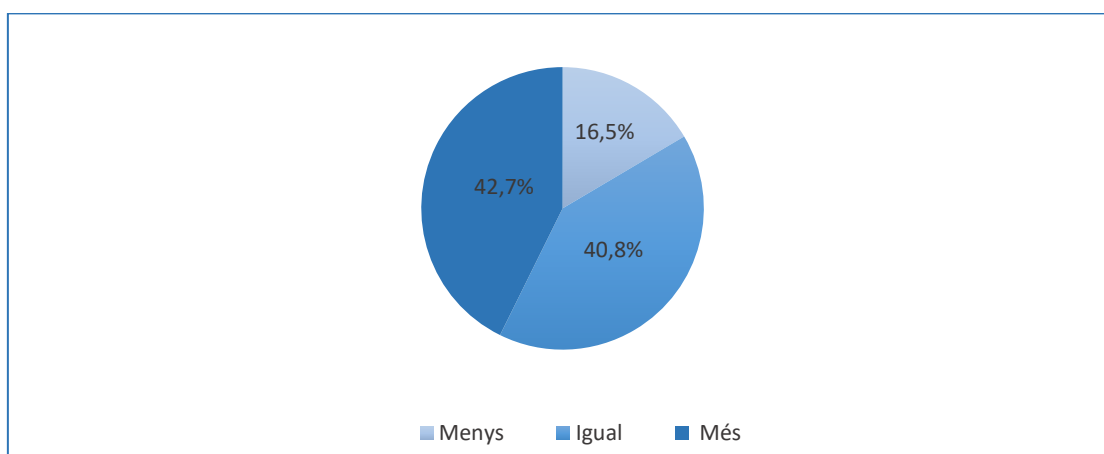
En l'onada del 2021 l'alumnat catalanoparlant que preveia que en el futur es parlaria "més" català va ser del 21,7%. En aquest mateix sentit, l'alumnat castellanoparlant que preveia un major ús de la llengua catalana suposava un 25,6%. Un 21,2% de l'alumnat que tenia tant el català com el castellà com a llengua inicial pensava que respecte a 5 anys enrere es parlava més català. No obstant això, les expectatives d'aquest grup han decaïgut, el 2022, fins al 15,6%.

Sobre l'ús futur del català, sembla que també es repeteix el mateix patró. Tot i que en tots els grups retrocedeixen les perspectives més optimistes, entre els catalanoparlants inicials predominen els qui pensen que es parlarà igual o menys i entre els castellanoparlants, els qui pensen que es parlarà igual o més.

8.2. Com haurien de ser els usos del català segons l'alumnat?

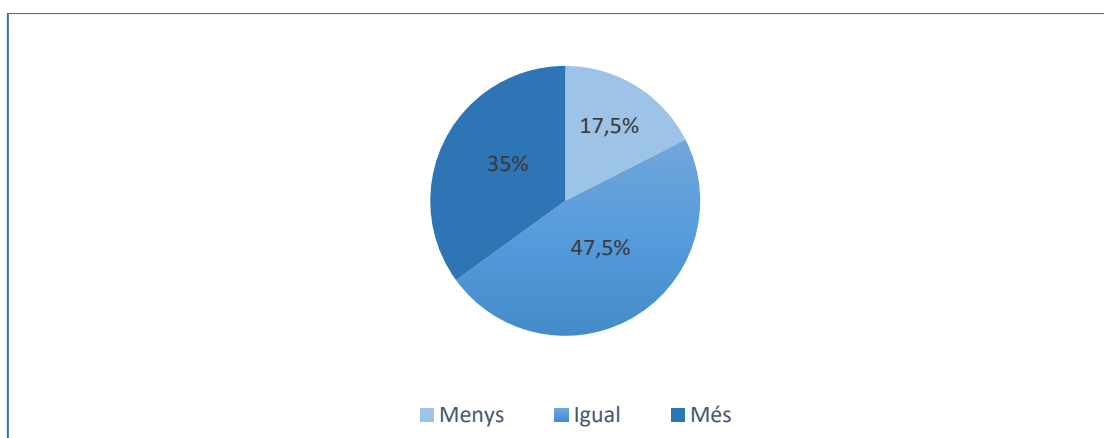
Quan es demana a l'alumnat que expressi en quina mesura els agradaria que s'usés la llengua catalana d'aquí a 5 anys, la resposta és la següent:

Gràfic 8.10. Desig d'ús de la llengua catalana d'aquí a 5 anys. 2022

La resposta a la mateixa pregunta ha baixat 8 punts el 2021, gairebé els mateixos que ha pujat l'opinió dels que voldrien que es parlés igual.

Gràfic 8.11. Desig d'ús de la llengua catalana d'aquí a 5 anys. Onada 2021

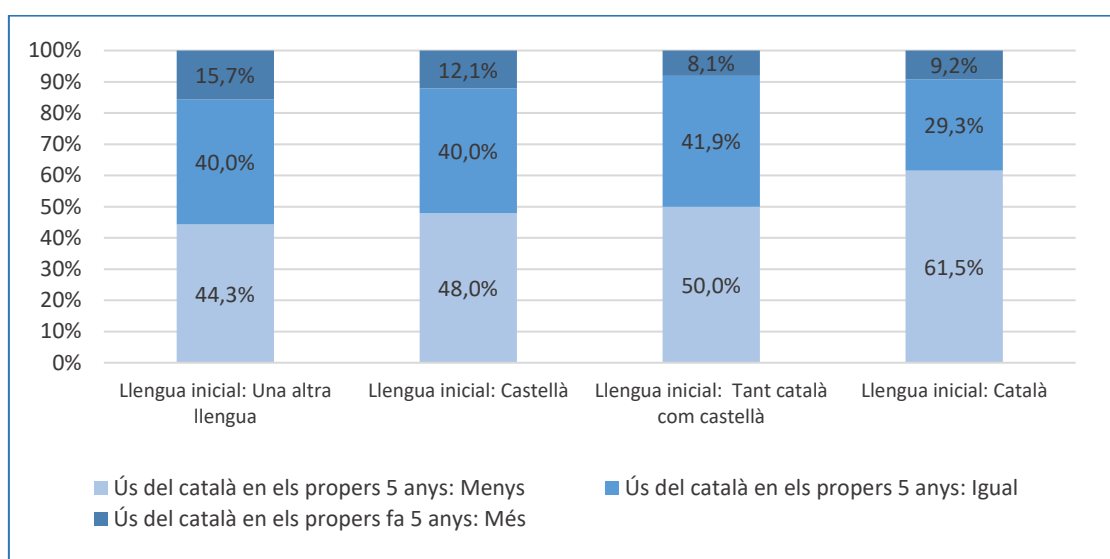

Una vegada més les dades canvien en funció de la llengua inicial o la llengua d'identificació, però en ambdós casos, només hi ha un desig d'incrementar l'ús de la llengua catalana per part dels alumnes que tenen la llengua catalana com a llengua inicial o d'identificació.

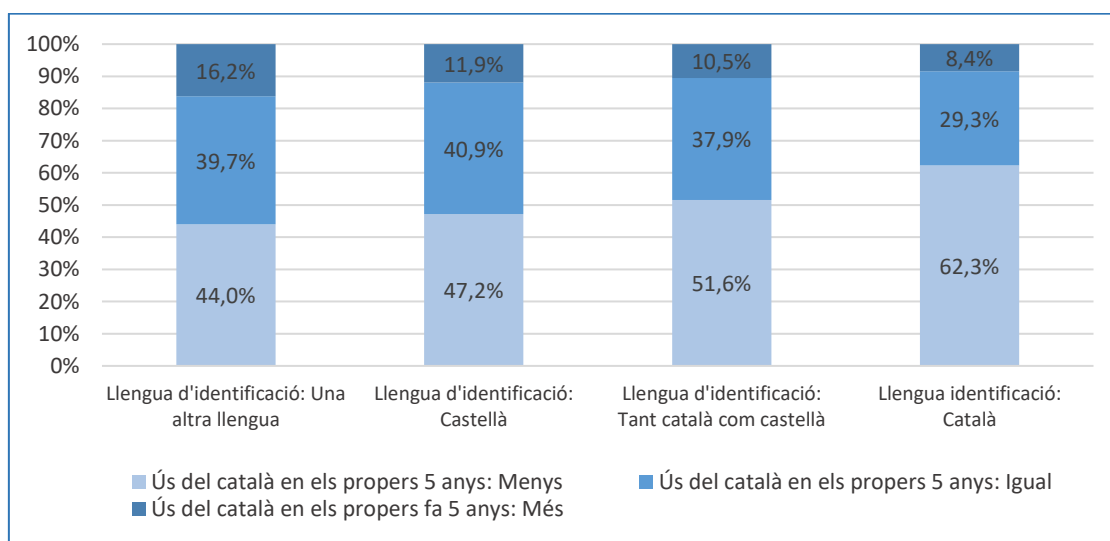
Un 41,9% dels que diuen tenir les dues llengües com a inicials o un 37,9% del que diuen tenir-les ambdues com a llengües d'identificació, creuen que l'ús de la llengua catalana es mantindrà com fins ara, mentre que un 40,1% creuen que s'utilitzarà més.

Tant els que tenen el castellà com els que tenen una altra llengua com a llengües inicials (48,0% i 44,3%, respectivament) o d'identificació (47,2% i 44,0%, respectivament) creuen que el català s'utilitzarà menys.

Gràfic 8.12. Com creuen que s'utilitzarà la llengua catalana d'aquí a 5 anys segons la llengua inicial

Gràfic 8.13. Com creuen que s'utilitzarà la llengua catalana d'aquí a 5 anys segons la llengua d'identificació

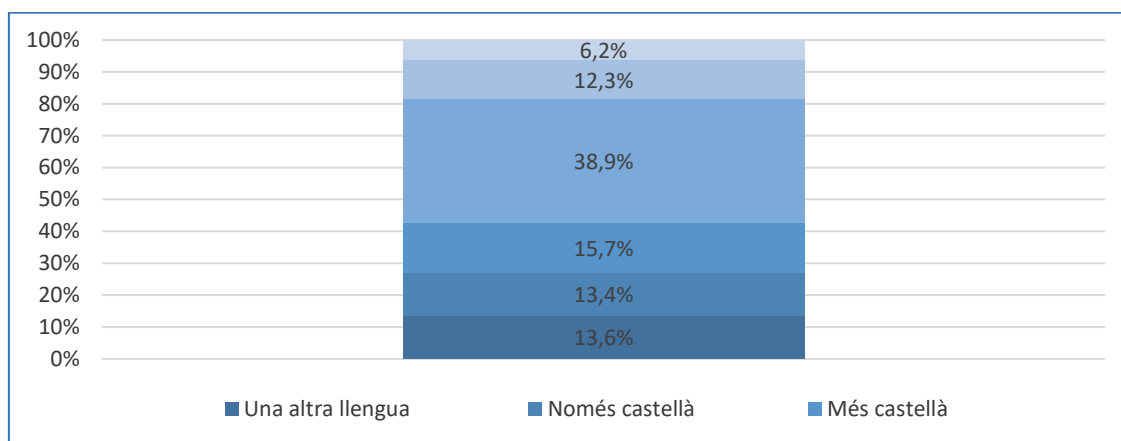

Si comparem aquestes dades amb les de l'any 2021, constatem que un 50,4% de l'alumnat catalanoparlant preveia que el català s'usaria "menys" i el 2022 supera el 60%. En aquesta darrera onada també s'observa que els altres grups de parlants (els castellanoparlants, els bilingües i els parlants d'altres llengües) tenen pujades en el percentatge de l'opció de resposta "menys". El grup que acumula uns percentatges més pessimistes és el dels catalanoparlants.

8.3. Representacions futures

A la pregunta sobre quina serà la seva llengua d'identificació en el futur, ens adonem que els alumnes consideren que seran, majoritàriament, les dues llengües –català i castellà.

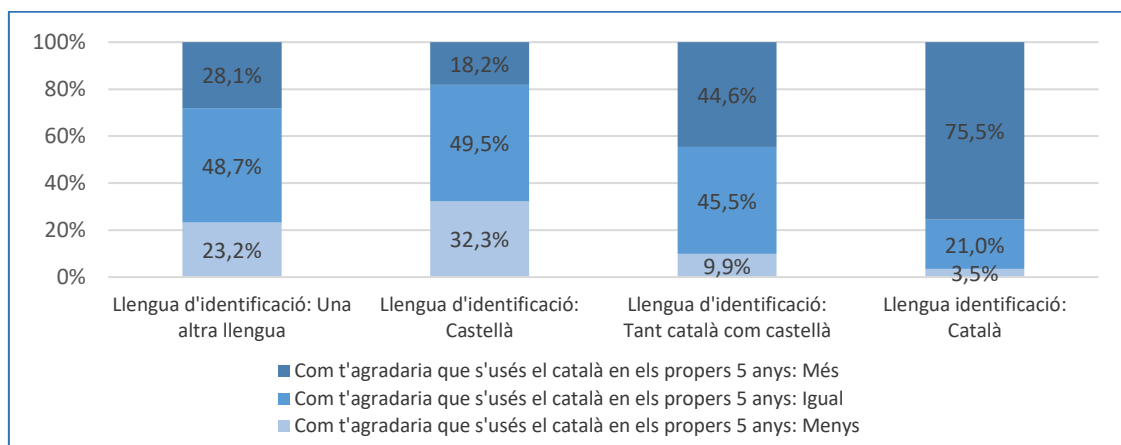
Gràfic 8.14. Llengua d'identificació en el futur

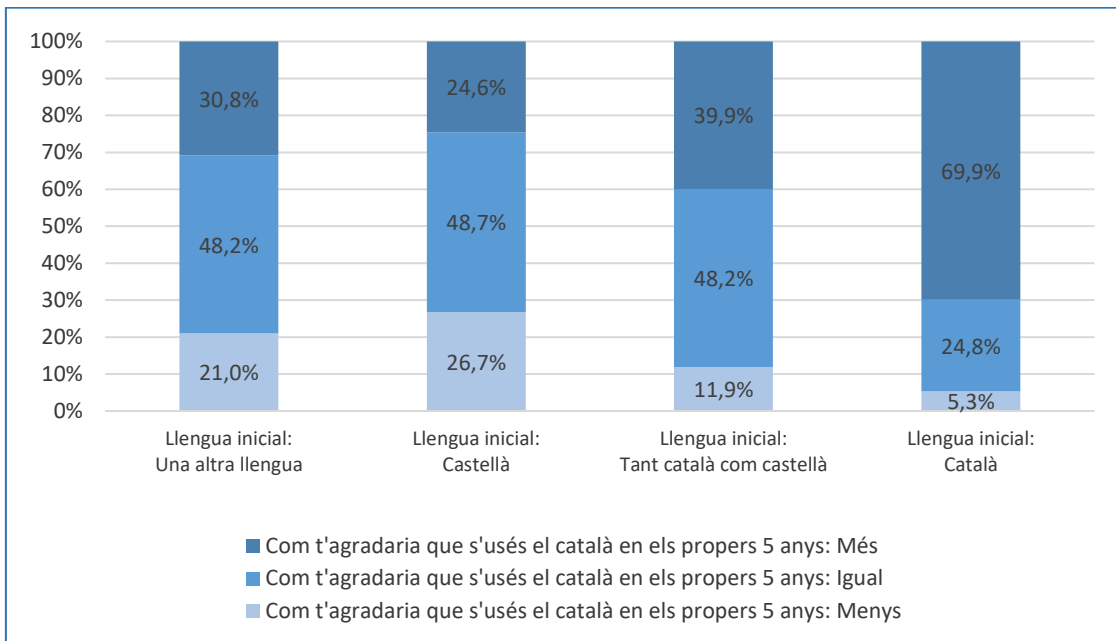
Un 13,6% creuen que s'identificaran amb una altra llengua. Aquesta és una dada interessant ja que ens mostra que hi ha un grup d'alumnes que considera important conservar la seva llengua familiar o inicial com a llengua de referència.

El 29,1% creu que seguirà identificant-se principalment amb la llengua castellana mentre que els que ho faran més aviat amb la catalana són el 18,5%.

Gràfic 8.15. Com els agradaria que s'utilitzés la llengua catalana en els propers 5 anys segons la llengua d'identificació

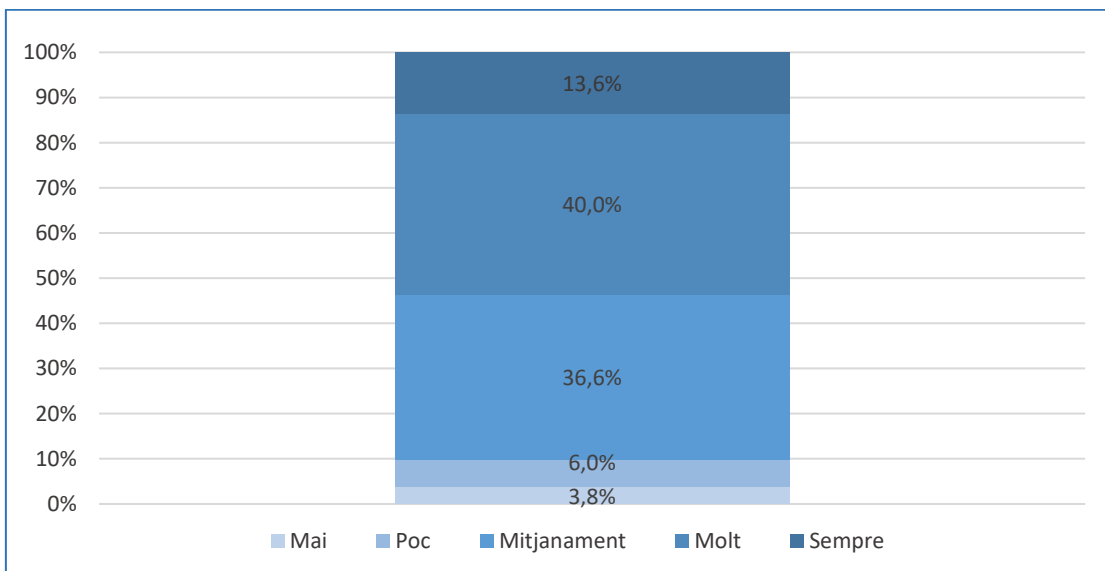

Gràfic 8.16. Com els agradaria que s'utilitzés la llengua catalana en els propers 5 anys segons la llengua inicial

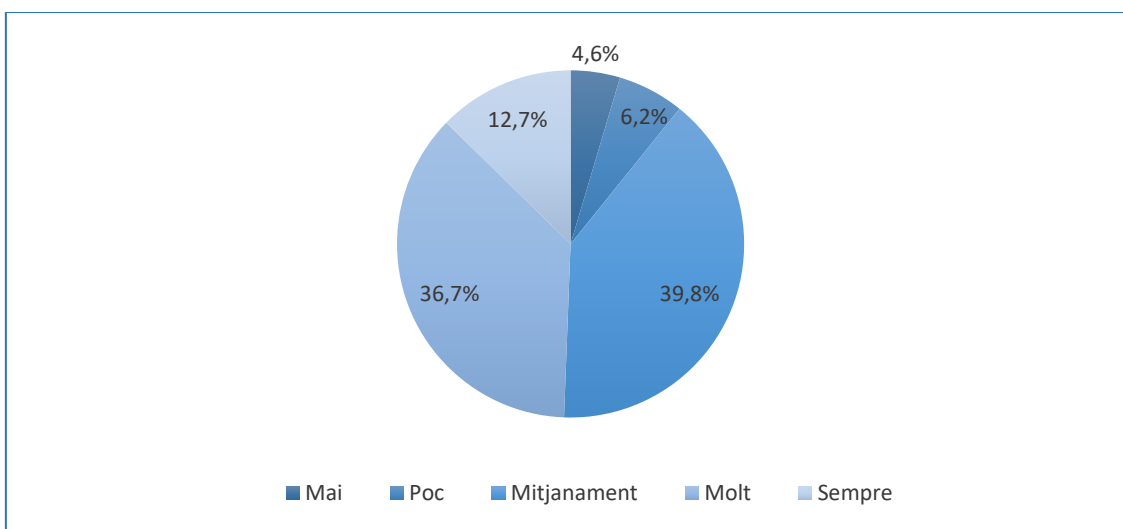
A la pregunta sobre com i quan creuen que s'hauria d'utilitzar la llengua catalana, més d'un 53% creuen que molt o sempre, mentre que al voltant d'un 46% creu que mitjanament o poc.

Gràfic 8.17. Quan i com creuen que s'hauria d'utilitzar el català

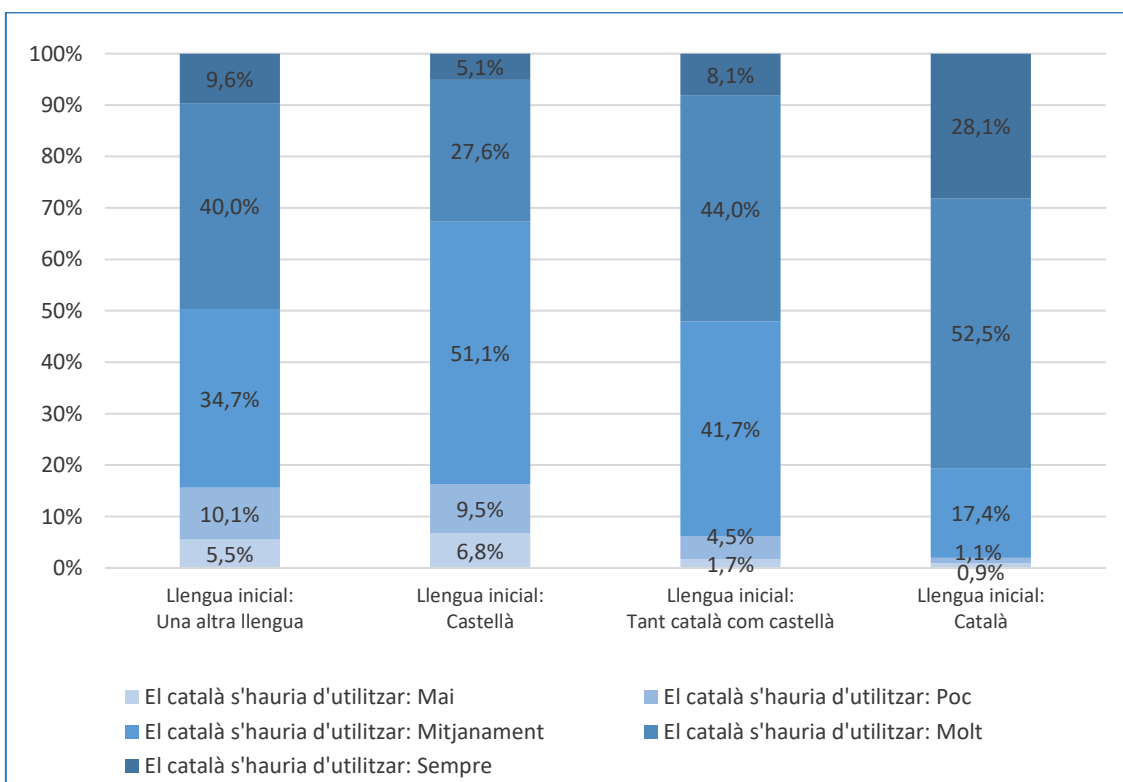

En el gràfic 8.18. es representen els resultats de l'any 2021. En aquest cas les diferències respecte del 2022 són molt poc rellevants.

Gràfic 8.18. Quan i com creuen que s'hauria d'utilitzar el català

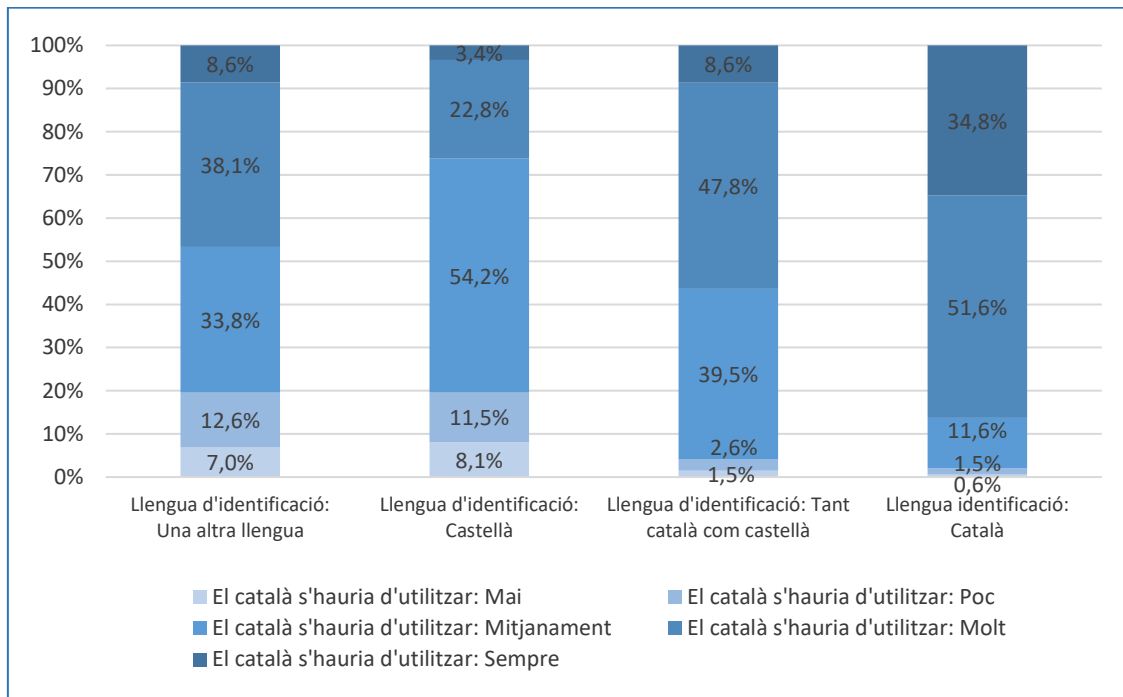

Gràfic 8.19. Quan i com creuen que s'hauria d'utilitzar el català segons la llengua inicial

Aquestes dades generals varien mínimament segons la llengua inicial o la llengua d'identificació dels enquestats.

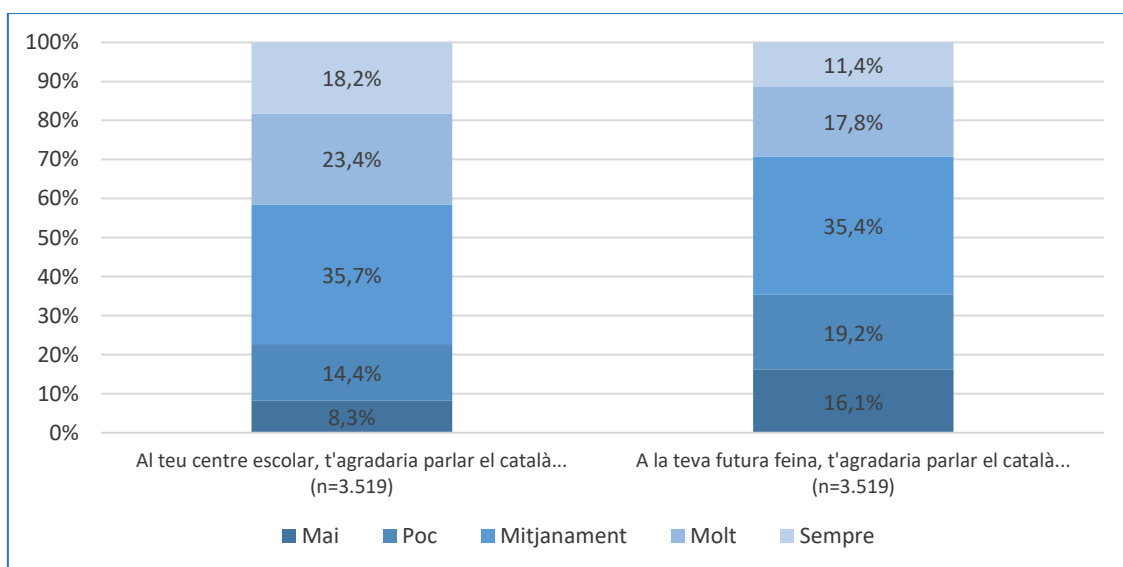
Gràfic 8.20. Quan i com creuen que s'hauria d'utilitzar el català segons la llengua d'identificació

Si la referència és el centre escolar, gairebé una quarta part de l'alumnat opina que la llengua catalana no s'hauria d'utilitzar mai o fer-ho molt poc, en contraposició al 41% que creuen que hauria de ser molt o sempre.

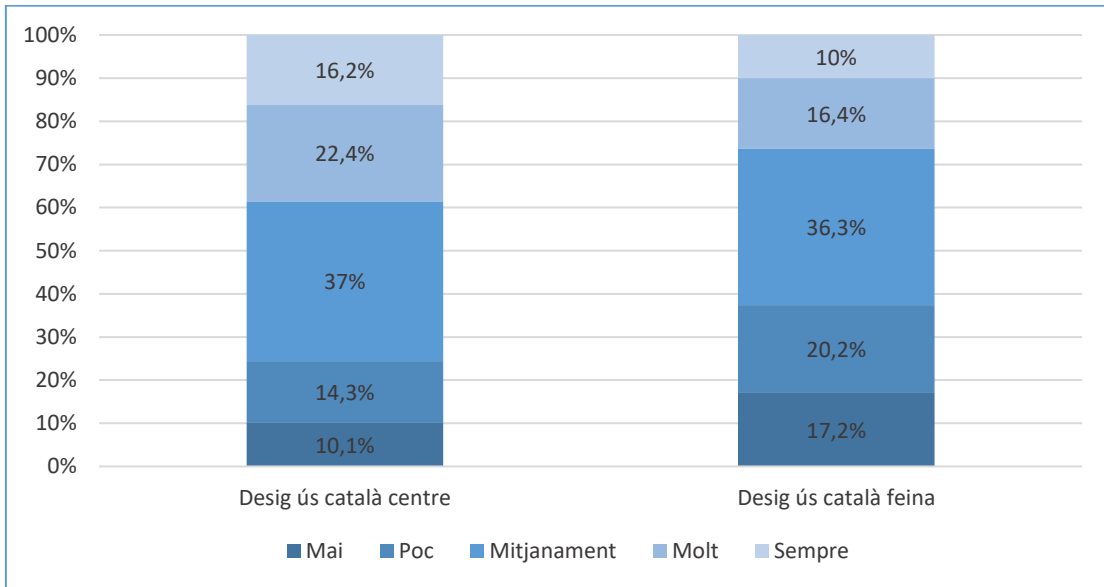
Uns percentatges que varien a favor del castellà quan es refereixen a la feina futura de l'alumnat de quart d'ESO: només un 29,2% voldria utilitzar molt o sempre el català, mentre que un 35,3% no voldrien haver-ho de fer mai o fer-ho poc.

Gràfic 8.21. Quan i com creuen que s'hauria d'utilitzar el català a l'escola i en la seva feina futura

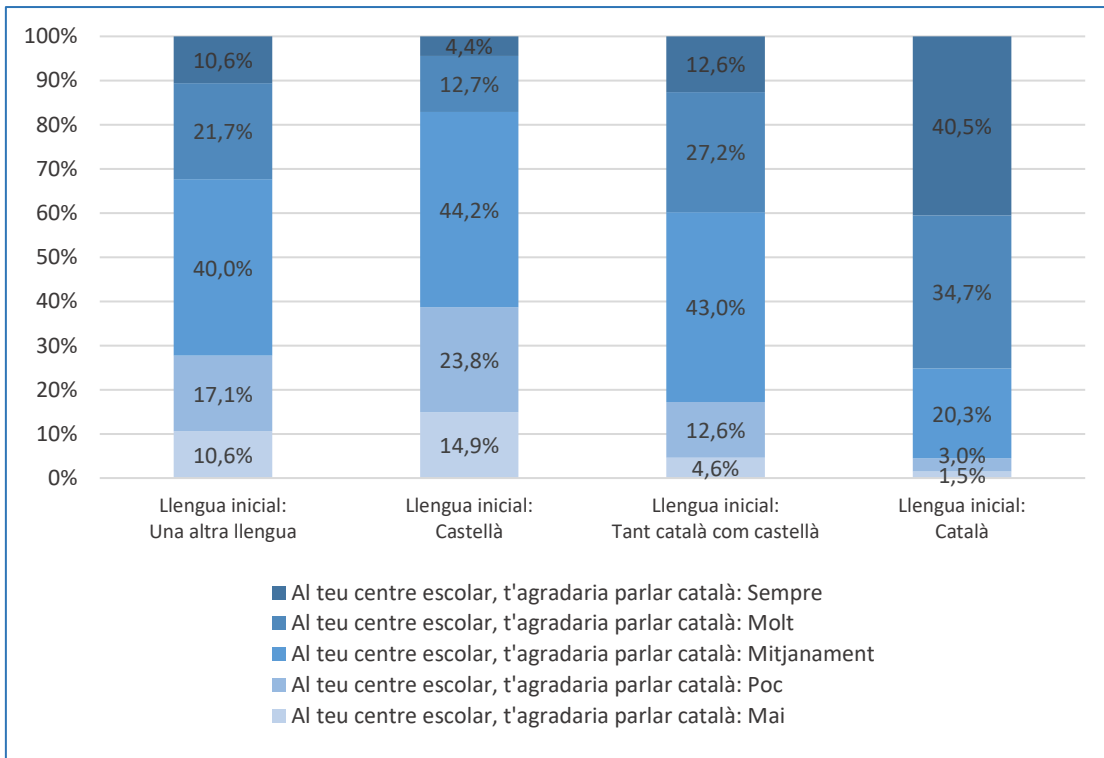
Les diferències amb les respostes de l'any passat són poc rellevants.

Gràfic 8.21. Quan i com creuen que s'hauria d'utilitzar el català a l'escola i en la seva feina futura. Onada 2021

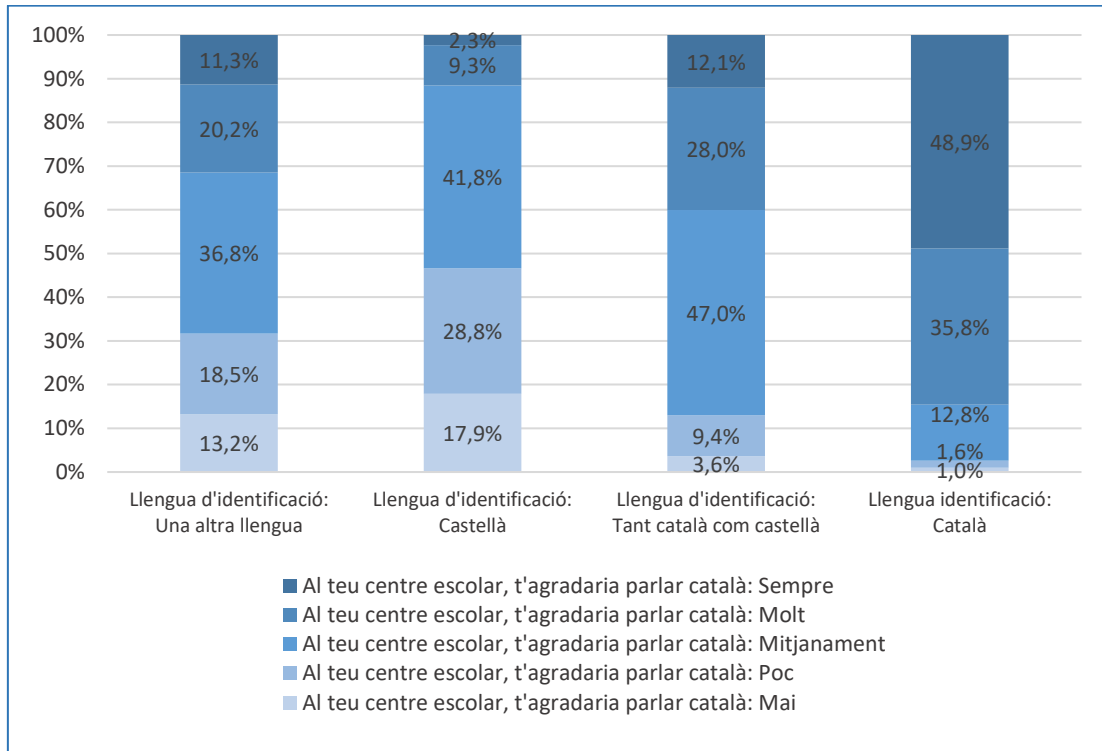

També en aquests casos, els percentatges varien en funció de la llengua inicial o de la llengua d'identificació d'aquest alumnat.

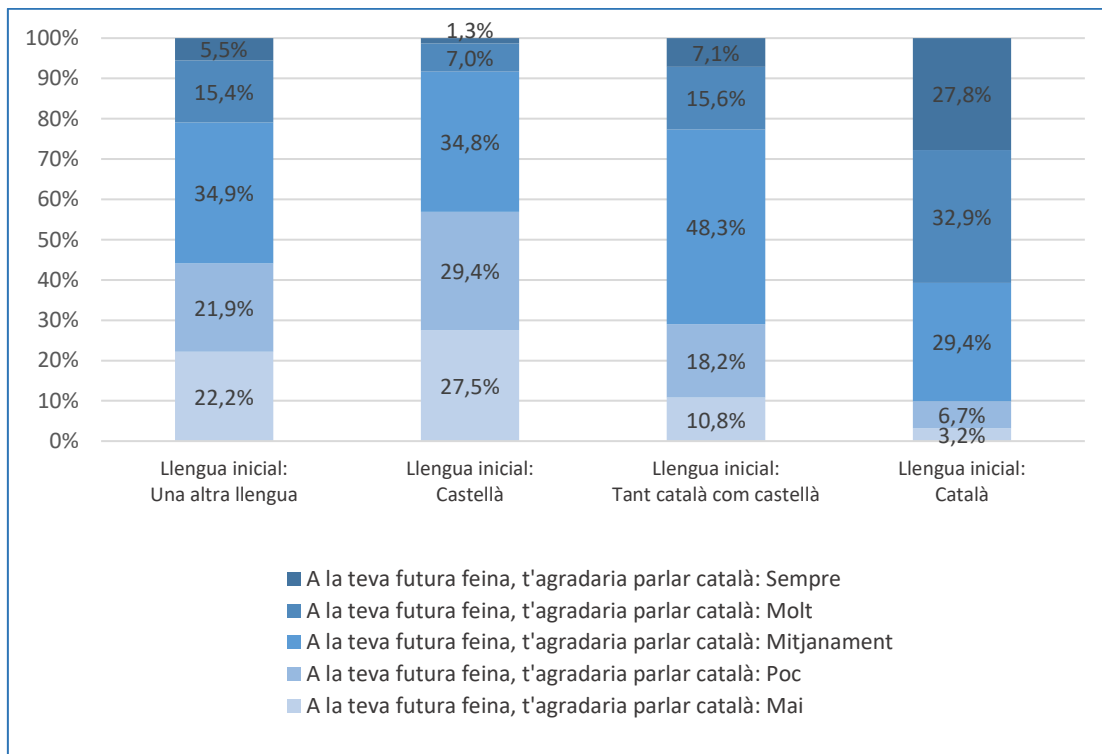
Gràfic 8.22. Quan i com creuen que s'hauria d'utilitzar el català a l'escola i en la seva feina futura segons la llengua inicial

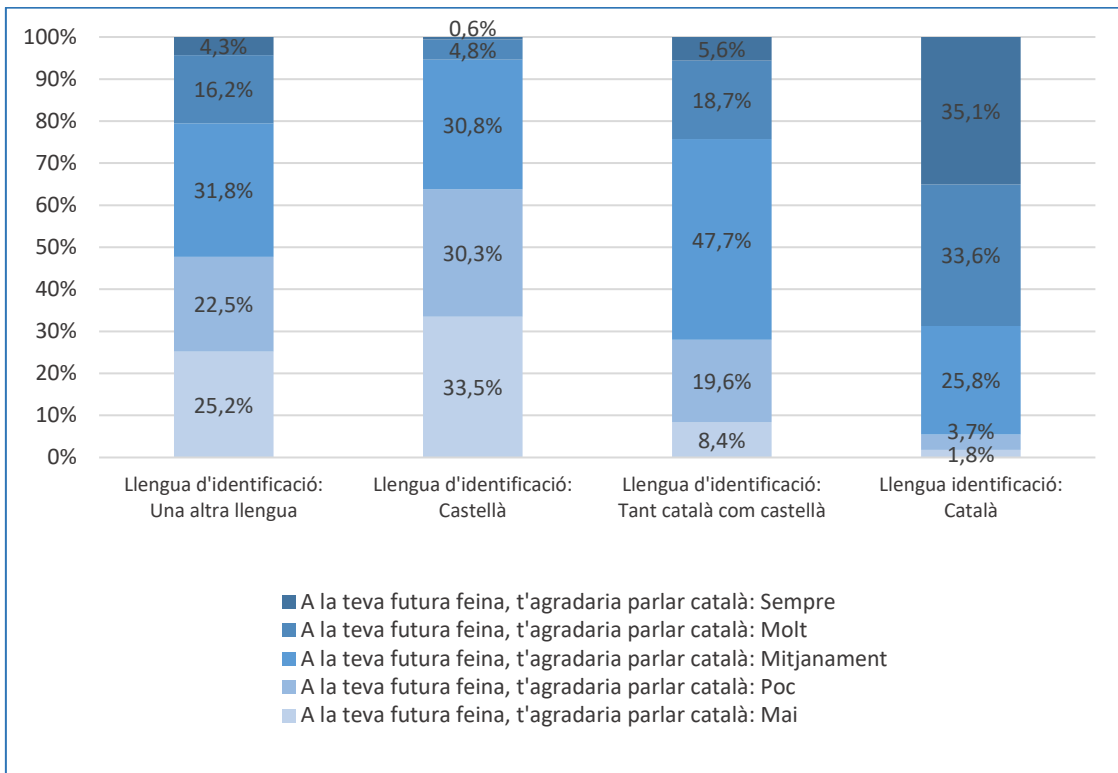
Gràfic 8.23. Quan i com creuen que s'hauria d'utilitzar el català a l'escola segons la llengua d'identificació

Gràfic 8.24. Quan i com creuen que s'hauria d'utilitzar el català en el futur lloc de treball segons la llengua inicial

Gràfic 8.25. Quan i com creuen que s'hauria d'utilitzar el català en el futur lloc de treball segons la llengua d'identificació

9. SÍNTESI FINAL

Dades descriptives de l'alumnat

La mostra d'alumnat de quart curs d'educació secundària obligatòria que ha participat en l'estudi sociodemogràfic i lingüístic del 2022 és de 3.519 individus procedents de 54 centres educatius de Catalunya, està equilibrada per gènere i és representativa, la qual cosa permet extrapolar-ne els resultats a tota la població de quart d'ESO de tot Catalunya. En aquest aspecte, no hi ha cap canvi respecte de l'any 2021.

Pel que fa a la procedència, el percentatge d'alumnat nascut a Catalunya passa del 86,1% l'any 2021 al 89,6% el 2022. Un 8,6% de l'alumnat va néixer fora d'Espanya, 2 punts percentuals menys que l'any anterior. D'aquest alumnat, el 35,5% porta menys de 5 anys al sistema educatiu català mentre que el 2021 era el 30%. Això implica que més d'un terç d'aquest alumnat només ha viscut una petita part de la seva escolarització i socialització al nostre país, la qual cosa impacta en els coneixements de català i de castellà d'aquesta població i en els usos que fan d'aquestes dues llengües. Gairebé la meitat d'aquest alumnat (44,6%) prové de l'Amèrica Llatina. Això no obstant, creix molt significativament l'alumnat provinent d'Àsia que passa del 6 al 20%. Només l'1,8% són nascuts en altres comunitats autònomes de l'Estat espanyol.

Dades descriptives de les famílies

Una de les novetats de l'estudi sociodemogràfic i lingüístic de l'any 2021 fou la introducció de la pregunta sobre el tipus d'estructura familiar de l'alumnat. El 2022, el 91,5% dels alumnes contesten que tenen un pare i una mare (de diferent gènere). Un 0,7% afirma que tenen pares o mares del mateix gènere i un 5,7% té una família monoparental. Aquestes dades són molt similars a les de l'any anterior.

El 68,4% dels pares i el 69,6% de les mares de l'alumnat de quart d'ESO són nascuts a Catalunya, de manera que gairebé el 70% dels alumnes tenen, com a mínim, un pare nascut a Catalunya. Prop de la meitat té el pare i la mare nascuts a Catalunya. El 22,3% de mares i el 21,9% de pares de l'alumnat va néixer a l'estranger.

Dades sociolingüístiques familiars

Entre la població de quart d'ESO, el nombre d'alumnes catalanoparlants inicials és de 32,4% mentre que el de castellanoparlants és del 38,6%. La diferència és, doncs, de 6,2 punts percentuals, un punt més que l'any 2021 (5,3%).

Respecte dels canvis demogràfics, s'ha d'assenyalar que ha augmentat l'alumnat nascut a Catalunya, ha baixat el total de l'alumnat d'origen estranger, i ha disminuït fins a l'1,8% l'alumnat que prové d'altres comunitats autònomes. A més, s'observa que l'alumnat estranger que ha arribat en els últims 5 anys és el 35,5%, 5,5% més que l'any 2021 (30%) mentre que el 2006 era del 14,3%. Per tant, aquests canvis en la composició demogràfica i en el temps d'estada a Catalunya són un dels factors que ajuden a entendre les variacions dels usos lingüístics que han tingut lloc en l'actualitat.

El nombre de bilingües inicials de català i castellà ha anat en augment des de la primera onada de l'estudi sociodemogràfic i lingüístic. Sens dubte, però, el pes relatiu més important d'aquesta categoria s'assoleix amb la llengua d'*identificació*, ja que l'any 2022 el 34,2% (27,1% el 2021) respon quan se li demana "quina és la teva llengua?" que ho és tant el català com el castellà. Així doncs, tant el percentatge d'alumnat (un 31,8%) que afirma que el castellà és la seva llengua d'*identificació* com el que afirma que ho és el català (un 25,4%) disminueix respecte de l'any 2021 en què un 37% afirmava tenir el castellà com a llengua d'*identificació* i un 27% que ho era el català. Tanmateix, la llengua catalana mostra una caiguda sostinguda de més de 3 punts en cada onada: 36,5% el 2006, 31,5% el 2013, 27% el 2021 i 25,4%, el 2022.

El grup d'alumnes amb altres llengües diferents del català i del castellà i amb les combinacions d'aquestes dues llengües té uns resultats molt similars en les diverses variables analitzades (llengua entre els pares, llengua inicial, llengua amb les persones amb qui es conviu i llengua d'*identificació*). Els percentatges relatius s'han mantingut respecte de l'onada del 2021: 8,6% com a llengua d'*identificació*, 14,3% com a la llengua parlada entre els pares i 11,8% com a llengua inicial.

Finalment, el perfil del catalanoparlant que destaca més no ha canviat d'ençà que es realitzen els estudis sociodemogràfics i lingüístics des del CSASE. La llengua catalana és més present entre l'alumnat amb pares universitaris, amb un alt capital socioeconòmic i escolaritzats en poblacions de dimensions mitjanes o petites.

Usos lingüístics i context escolar

Les respostes donades pels enquestats posen de manifest que hi ha pautes diferenciades en els usos lingüístics segons les persones amb qui s'estableix la comunicació (alumnat, professorat i companys) i l'escenari en què es desenvolupa (a classe o fora de classe). És a dir, els usos lingüístics depenen de si l'àmbit és col·loquial o institucional.

Pel que fa als usos institucionals, com ara el context en què el professorat s'adreça al conjunt del grup, són aquells en què el català es troba més consolidat. Tot i així ha experimentat una davallada comparat amb l'edició del 2021 i la del 2013. En aquest sentit, el 2013, el 7,4% de respostes de l'alumnat deien que el català no es parlava "mai o gairebé mai" a l'aula quan el professorat es dirigia a l'alumnat; el 2021 un 15,3% respon que el professorat no fa servir el català "mai o gairebé mai", i dobla, doncs, el percentatge de l'edició anterior. El 2022 el percentatge és del 14,2%, lleugerament inferior que l'any anterior.

L'any 2022, el 50,3% de l'alumnat indica que el professorat "sempre o gairebé sempre" s'adreça als alumnes en català. L'any 2021 era un 46,8% el que tenia aquesta percepció. La suma dels que diuen que el professorat parla sovint o moltes vegades català és del 35,5% el 2022 i del 37,8% el 2021.

Quan l'alumnat es dirigeix al professorat, tal com havia passat en les dues onades anteriors, la freqüència d'ús del català disminueix lleugerament si es compara amb l'ús que fa el professorat quan parla amb l'alumnat. Així, del 62,6% d'ús del català que el professorat fa sempre o sovint, més el 23,2% que ho fa moltes vegades, es passa a només un 52,7% que fa

l'alumnat dins de l'aula, més un 21,5% que ho fa moltes vegades. Si es comparen aquestes dades amb les de les edicions anteriors, el 2021 l'alumnat respon que un 71% del professorat usa el català i un 60,8% de l'alumnat ho fa quan s'adreça al professorat.

Respecte als usos informals, malgrat que es donen també dins de l'àmbit acadèmic, els usos lingüístics de l'alumnat varien a l'hora de fer activitats en grup amb altres companys. Com l'any anterior, l'ús del català a l'hora de treballar en grup no és tan generalitzat com en els altres contextos. Un 22% l'usa "sempre o gairebé sempre" (un 0,6% més que l'any 2021) i el 12,2% ho fa "sovint" tot i que l'any 2021 n'eren un 13,6%. Però hi ha un destacat 33,8%, més de 5 punts per sobre de l'any anterior (28,4%) que no parla "mai o gairebé mai" català quan fa un treball en grup a l'aula amb altres companys, percentatge que sumat a la categoria "de vegades" representa un 53,2%, enfront del 49,1% de l'any anterior. Per tant, es constata que l'ús del català entre el grup d'alumnat continua disminuint.

Aquestes dades mostren, a més, que tot i trobar-se en l'entorn escolar, l'alumnat es comporta de manera força diferent segons si la comunicació s'estableix amb el professorat o amb els companys.

Fora de l'horari lectiu, l'ús del català entre l'alumnat i el professorat és inferior al que es fa dins de classe, amb una diferència de fins a 8 punts percentuals. Si es compara amb les edicions anteriors, si bé entre el 2006 i el 2013 dues terceres parts de l'alumnat responen que usen habitualment el català amb el professorat fora de classe, el 2021 el percentatge es redueix a poc més de la meitat de l'alumnat. El 2022 el 43,6% l'usa "sempre o gairebé sempre" i el 41,2% "mai", gairebé igual que l'any anterior.

Finalment, en l'àmbit més informal, és a dir, en la comunicació entre l'alumnat fora de classe, és on el català té una presència més baixa conjuntament amb la comunicació entre l'alumnat dins de classe. El 2022, només el 27,5% de l'alumnat usa el català sovint o gairebé sempre mentre que el 2021 ho feia un 33%. Per contra, un 61% no ho fa mai o poques vegades, 4 punts més que el 2021 (57%).

Respecte de la complexitat dels centres, l'ús de la llengua catalana és 15 punts superior en els centres de complexitat baixa. Els alumnes que no usen mai aquesta llengua és superior al 50% als centres de complexitat alta mentre que als de baixa es redueix al 35%.

Usos lingüístics fora del context escolar

El consum audiovisual i les xarxes socials estan molt presents en el dia a dia de l'alumnat de quart d'ESO, al qual la majoria hi dedica algunes hores diàries. Pel que fa a les xarxes socials, augmenten les hores que s'hi inverteixen, especialment, entre les noies. El nivell socioeconòmic i cultural de la família està associat amb el nombre d'hores que els alumnes dediquen a la televisió i les xarxes socials: a mesura que decreix el nivell socioeconòmic i cultural augmenta la dedicació d'hores a l'audiovisual i a les xarxes socials.

Un 68,9% de l'alumnat participa en activitats esportives fora de l'horari lectiu, mentre que les classes de música, de dansa o de teatre i la col·laboració en alguna associació atrauen un percentatge molt més baix d'enquestats (16,6% participa en activitats de música, un 4,9% de teatre i un 8,5% forma part d'alguna associació).

En el consum audiovisual, el castellà és molt més usat que el català. Tan sols un 15,5% (20% el 2021) de l'alumnat consumeix audiovisuals en català en alguna mesura destacable, dels quals la pràctica totalitat el combina amb el castellà. La resta és majoritàriament consum en castellà, si bé creix l'ús d'altres llengües (19%). A l'hora d'interactuar a les xarxes socials, la presència del català és només d'un 8,1% que, sumada als que ho fan igual en català que en castellà (20,7%) augmenta gairebé fins al 30%, però es manté molt inferior a la del castellà (59,3%).

El castellà també és la llengua més usada en l'activitat esportiva. En altres activitats menys concorregudes fora de l'horari lectiu és més freqüent l'ús del català.

El darrer àmbit analitzat és la llengua parlada amb les amistats de fora del centre. En aquest punt, s'evidencia novament la convivència del català amb altres llengües, fonamentalment amb el castellà. Al voltant d'una quarta part (24,7%) de l'alumnat de quart d'ESO parla català amb les amistats de fora del centre entre "sempre" i "sovint", mentre que el 12,4% (9,6% el 2021) té una freqüència d'ús intermèdia. El col·lectiu més nombrós és, amb diferència, el de l'alumnat que usa "poc" o "gens" el català per dirigir-se a les amistats de fora de l'àmbit escolar: un 62,8% (57,4% el 2021). En aquest grup d'usuaris poc assidus, convé destacar el pes de l'alumnat que en aquest context no usa "mai o gairebé mai" el català: 47,5% (45,1% el 2021), que és l'opció majoritària entre el conjunt de l'alumnat. Respecte a anys anteriors, aquests percentatges són similars, si bé s'aprecia una lleu regressió de les categories intermèdies respecte a l'any 2013, sobretot, amb un ús més escàs del català.

Representacions i aspiracions lingüístiques de l'alumnat

En aquest apartat s'han analitzat les representacions i els desitjos sobre l'ús de la llengua a partir de la comparació amb el passat, el present i el futur, tot comparant la majoria de resultats amb l'edició del 2021.

Un 31,6% de l'alumnat diu que pertany al grup dels qui parlen "més castellà", i només el 14,2% voldria formar-ne part en el futur. Per contra, hi ha més alumnat que voldria parlar en un futur tant català com castellà. Així, un 29,8% diu que hi pertany actualment, però, en canvi, un 38,3% hi voldrien pertànyer en el futur. Aquest mateix patró es repeteix amb els grups que pertanyen a altres llengües.

Un 13,6% de l'alumnat d'origen estranger creu que, en el futur, s'identificarà amb una altra llengua. Aquesta és una dada interessant ja que ens mostra que hi ha un grup d'alumnes que considera important conservar la seva llengua familiar o inicial com la llengua de referència.

Un 29,1% creu que seguirà identificant-se principalment amb la llengua castellana mentre que els que ho faran més aviat amb la catalana són un 18,5%.

Quant a les representacions de l'alumnat sobre l'ús de la llengua, es manifesta poc acord entre quin és l'ús actual del català: al voltant del 50% considera que es parla mitjanament, i les manifestacions d'una freqüència d'ús més alta o baixa es distribueixen de manera gairebé simètrica entre l'altre 50%. Quan s'encreuen les dades amb la llengua d'*identificació* de l'alumnat, s'hi detecten poques diferències. Sigui quina sigui la llengua que l'alumnat respongui com a pròpia, la representació majoritària sempre és que el català s'usa "mitjanament" (valors generalment propers al 40% o al 50%).

Si en l'observació de les dades sobre les representacions dels usos lingüístics en el futur es té en compte el desig per fer ús del català també en el futur, s'aprecia que tant els qui voldrien que el català es parlés més com els qui voldrien que es parlés menys, al voltant del 50% opina que el català es parlarà menys en el futur. En canvi, els qui voldrien que es parlés igual també opinen que es parlarà igual. Per tant, en termes generals es pot considerar que hi ha una correlació clara entre la representació que els alumnes tenen dels usos lingüístics actuals i el desig que el català s'usi en el futur, excepció feta del grup que voldria que el català es parlés més, que tenen una representació més pessimista: només un 10,9% considera que el català es parlarà més, la meitat (22,6%) dels que ho creien l'any anterior.

Les dades de desig sobre l'ús de la llengua ofereixen un escenari més positiu per al català: un 53% de l'alumnat voldria que el català es parlés "molt" o "sempre" en el present i no arriba al 9% l'alumnat que voldria que es parlés "mai" o "poc".

La comparació del 2006 amb les dades del 2022 mostra que el desig d'ús del català en els diferents àmbits ha minvat al llarg d'aquests 15 anys. Aquesta evolució podria dur a pensar que la llengua catalana cada cop és menys atractiva per als joves. A més, si es comparen els usos en l'àmbit escolar i la feina futura, els alumnes tendeixen a representar-se la llengua catalana més com una llengua acadèmica que no pas d'ús laboral.

Si la referència és el centre escolar, gairebé una quarta part de l'alumnat opina que la llengua catalana no s'hauria d'utilitzar mai o fer-ho molt poc, en contraposició al 41% que creuen que molt o sempre.

Uns percentatges que varien a favor del castellà quan es refereixen a la feina futura de l'alumnat de quart d'ESO: només un 29% voldria utilitzar molt o sempre el català, mentre que un 35% no voldrien haver-ho de fer mai o poc.